

The Project Gutenberg eBook of Korvetten Heimdals Togt til de vestindiske Farvande i Aarene 1861 & 1862, by Jacob Holm

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Korvetten Heimdals Togt til de vestindiske Farvande i Aarene 1861 & 1862

Author: Jacob Holm

Release Date: October 19, 2010 [EBook #34103]

Language: Danish

Credits: Produced by an anonymous volunteer from scanned images of public domain material made available by Google Books.

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KORVETTEN HEIMDALS TOGT TIL DE VESTINDISKE FARVANDE I AARENE 1861 & 1862 ***

Afskriverens bemærkninger

Åbenlyse trykfejl er rettet i denne e-bog, men forfatterens stavning er i øvrigt bevaret. Bogen er oprindeligt trykt med frakturskrift; i nedenstående tekst er *kursiv* brugt til at angive antikvaskrift. En [indholdsfortegnelse](#) kan findes sidst i bogen.

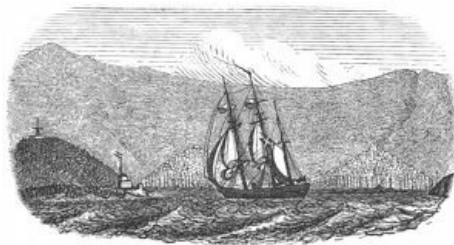
Korvetten Heimdals Togt til de vestindiske Farvande

i Aarene 1861 & 1862.

Af

J. Holm,

Lieutenant i Søetaten.

Med sex Lithografier.

Kjøbenhavn.

Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

1863.

Reiseværker.

Livingstones Reise i Syd-Africa,

paa Dansk ved **M. Th. Wøldike**. To Bind med Portrait, Kort, Lithographier og Træsnit. hft. 6 Rd.
ib. 7 Rd.

Dr. Barths Reiser i Nord- og Mellem-Afrika,

paa Dansk ved **J. Michaelsen**. To Bind med Portrait, Kort, Lithographier og Træsnit. hft. 7 Rd.
36 Sk. Eleg. ib. 9 Rd. 4 Sk.

Erindringer fra et Togt med Fregatten "Sjælland"

til Brasilien og Vestindien i Aarene 1860—61 ved *cand. med & chir.* **Friis**, Fregattens Skibslæge.
hft. 48 Sk.

Fox-Expeditionen

i Aaret 1860 over Færøerne, Island og Grønland af **Th. Zeilau**, Premierlieutn. i Inf., med
Lithographier og Kort. hft. 2 Rd.

Den sidste Franklin-Expedition

med "Fox" Cpt. M'Clintock, ved **Carl Petersen**, Tolk ved Expeditionen. Med Portrait, Kort,
Lithographier og Træsnit. hft. 3 Rd.

Paa Stepperne,

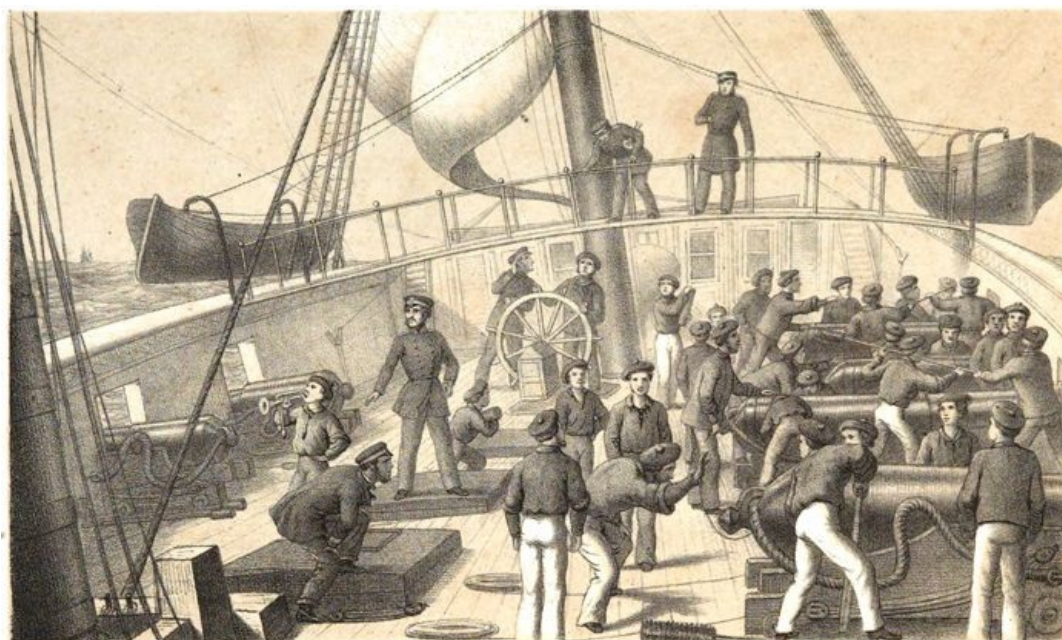
Reiseskildringer fra Canada og de forenede Stater af **J. Caird**, oversat af **M. W.** med Kort.
hft. 72 Sk.

Sinai og Gulgatha.

Reiser i Østerlandene af **F. A. Strauss**, oversat af A. Olivarius. Med Lithographier og Kort.
hft. 2 Rd. 48 Sk.

En Fodvandring i fire Verdensdele

af **W. C. Samuelson**. Med Portrait. hft. 1 Rd. 24 Sk.

Klart Skib.

Korvetten Heimdals Togt
til
de vestindiske Farvande
i Aarene 1861 & 1862.

Af
J. Holm,
Lieutenant i Søetaten.

G. S. Wibes Bogtrykkeri.

Forord.

Naar man henvender sig med følgende Beretning til Publikum, da er det nærmest for at imødekomme den Interesse for Marinen, der lever i Nationen og har et gyldigt Krav paa at blive tilfredsstillet.

Det er nu 16 Aar siden, at Korvetten Galathea vendte tilbage fra sin Jordomseiling; ingen dansk Orlogsmænd har senere foretaget et lignende Togt, ihvorvel der i nævnte Tidsrum har været nogle enkelte, for vore Forhold, lange Expeditioner.

Om disse har der imidlertid Intet været forelagt Offentligheden. Denne har ikke kunnet danne sig et klart Begreb om Nyttens af at vise Flaget — Tegnet paa Nationens Selvtændighed; den har ikke kunnet indsee det Gavnligt i, at en Orlogsbesætning i længere Tid holdes under Kommando.

De Rapporter, der fra Tid til anden indrykkes i Pressen, minde forbigaaende om et saadant udsendt Skibs Tilværelse; men de forlades med Døgnen, der har skabt dem. Den snevrere Kreds, der ved Bekjendtskab er knyttet til Skibsbesætningen, tilfredsstilles, naar et beroligende "Alt vel" er føjet til Slutningen af Rapporten.

For dem, der ønske nærmere Oplysninger, vil maaskee et samlet Billede af et saadant Togt være velkomment, da det vil afgive en Maalestok for de Forventninger og Fordringer, der knyttes til en udsendt Orlogsmænd.

Idet Forfatteren saaledes, fra et vist Synspunkt, føler sig berettiget til at byde Publikum en Beskrivelse af Korvetten Heimdals Togt, maa han anmærke, at han har søgt at give denne en saa sammentrængt og letfattelig Form som mulig. Kjendsgjerninger, Begivenheder og Indtryk gaae Side om Side; de første bære det officielle Stempel, og han haaber, at de sidste, for Heelhedens Skyld, maa møde Velvillie hos Læseren.

Foruden den særlige Skildring af Heimdals Togt, har Forfatteren følt sig kaldet til at give en Fremstilling af et almindeligt Orlogstogt. I Supplementet "Ombord" har han søgt at give en Skizze af det Liv, der nutildags rører sig i en dansk Orlogsmænd.

Kjøbenhavn, i December 1862.

Forfatteren.

Udreise og Ankomst til Øerne.

[S. 1]

Under Kommando af Orlogskaptain Grove afgik Korvetten fra Københavns Red d. 30te Juni, anløb efter Ordre Plymouth for at fylde Kul og afgik den 10de Juli herfra direkte til Vestindien. Overreisen var begunstiget af særdeles godt Veir, men Passaten var noget flau, hvorfor Korvetten, skjøndt en god Seiler, kun opnaaede en Middelreise, d. e. 4 Uger fra Kanalen. Vel er Heimdal en Dampkorvet; men det Høieste, den kan rumme, er Kul for 7 Gange 24 Timer, og Kulkjældereren er derfor en Sparebøsse, som man ikke tyer til, førend det er høist nødvendigt. Paa en Reise som denne behøvedes det heller ikke, og Damp blev saa lidt som muligt benyttet. Passaten, som man træffer omtrent på Madeiras Brede, blæser jo bestandig mod Vest, og man har kun at gjøre sig saa bred som mulig med Seil, naar man har opnaaet at fange den.

Efter de forskjellige Aarstider træffer man Passaten snart paa nordligere, snart på sydligere Breder, men næsten altid der, hvor den verdensberømte Amerikaner, Lieutenant Maury, har sat dens Grændse. Denne af sin Virksomhed for den transatlantiske Fart saa høit fortjente Mand har med utrættelig Flid udarbejdet Reiserouter over Atlanterhavet, som den Søfarende i næsten alle Tilfælde staaer sig ved at følge. Ved at benytte nogle og tyve Tusinde Skibsjournaler har han opnaaet det smukke Resultat, til enhver Tid paa Aaret at kunne angive de fremherskende Vind- og Veirforhold paa forskjellige Steder, hvorefter han har udarbejdet Router for de korteste Reiser. Endogsaa Skibsførere, der have udbedt sig hans Raad, har han forudsagt den Vei, de under visse Eventualiteter burde tage, og da hans Spaadomme altid ere gaaede i Opfyldelse, har han beseiret mangfoldige Fordomme og givet Navigationen en videnskabelig Karakter, der mere og mere lægges til Grund for Seiladsen i den nyere Tid. I de senere Aar har ethvert dansk Orlogsskib, der gaaer over Atlanterhavet, ført en meteorologisk Journal, som er bleven tilstillet Lieutenant Maury, og en saadan blev ogsaa paa dette Togt ført af en af Korvettens Officerer.

[S. 2]

Angaaende Overreisen er der ikke videre at bemærke. En Søreise, der er eensformig i sig selv, vilde blive det endnu mere for Læseren, og Beskrivelsen af en tiltagende Hede vilde maaskee fra dennes Side møde en tiltagende Kulde, hvilket vi for enhver Priis ville undgaae. Imidlertid er Heden i Troperne ingen Spøg for de dertil uvante Europæere, og i en Orlogsmænd, hvor saamange Mennesker ere sammenpakkede i et indskrænket Rum, forvandler en Sygdom sig let til en Epidemi. Vort Skib, der havde Fredsbesætning (156 Mand; Krigsbesætningen er omtrent 20 Mand mere), var iøvrigt særdeles vel apteret og hjemmefra godt forsynet med Midler til Sundhedspleien. Men ogsaa ombord blev der gjort Alt for at fremme Hygieinen, og der kan gjøres meget, naar Skibschefen stadigt har sit Øie henvendt paa dette vigtige Punkt.

[S. 3]

Den 8de August fik vi Øen St. Bartelemy i Sigte, og Dagen efter vare vi udenfor Christianssted, der ligger paa Nordsiden af St. Croix og hvor Gouverneuren boer. Da vi ikke kunde løbe ind i Havnen, sendte Chefen sine Depecher iland til Gouvernementet, Fortet saluteredes, og vi gik strax til Frederikssted, hvor vi ankom samme Eftermiddag. Herfra tog Chefen over Land til Christianssted for at melde sig hos Gouverneur Birch, hvem han var underlagt med Hensyn til Tjenesten ved de danske Øer. En glimrende Diner, som Gouverneuren nogle Dage senere gav i Gouvernementshuset for Korvettens Officerer, indviende vor Ankomst til det danske Vestindien.

Dagen efter, den 12te August, kom Korvetten for første Gang til Ankers i St. Thomas' Havn, hvor Chefen satte sig i Forbindelse med Vicegouverneur Berg og de øvrige Autoriteter. I Havnen var der ingen fremmede Orlogsmænd eller Kapere, hvorimod der var indløben Efterretning om, at en Snees Skibe vare tagne i Søen af Sydstaternes Kapere og brændte af disse, da det ikke tillodes dem at sælge deres Priser i nogen Havn. Da Forholdene i St. Thomas vare rolige, gjorde Korvetten d. 19de August et lille Kryds til St. Jan, og i Slutningen af samme Maaned nogle Krydstoure mellem Øerne.

Den 5te September gik de nordlige Staters Krigsdampskib Powhattan til Ankers i St. Thomas' Havn for at forsyne sig med Kul. Det var et af de Skibe, som vare udsendte for at erobre Sydstaternes armerede Dampskib Sumter, der, som man veed, heldig undslap sine overlegne Fjender og endelig sluttede sin Rolle i Vestindien ved at undgaae det ved Martinique stationerede "Iraquois" Forfølgelse. Sumter var de nordlige Staters flyvende Hollænder og imod den nærede de en Forbittrelse, som jo ikke blev formindsket ved den ofte gjentagne, men altid frugtesløse Jagt efter den. Vi fik ikke Sumter at see, da den vel vogtede sig for at komme til St. Thomas, hvor dens Fjender bestandig laae paa Luur.

[S. 4]

Med Gouverneuren og Vicegouverneuren gik vi den 6te September til St. Jan, ved hvilken Leilighed det undersøgtes, hvorvidt en lille Ø (Loango), der ligger tæt ved St. Jan, hører til den engelske Ø Tortola (hvad dennes Bestyrelse havde paastaet) eller under den danske Regjering. Efter hvad vi senere have erfaret, oplystes det, at Øen Loango hører os til, og den danske Krone har saaledes i 1861 havt en Tilvæxt — men den er rigtignok ikke meget betydelig, da hele Øens Befolkning kun bestaaer af nogle faa Negerfamilier.

Forholdene ved St. Thomas vare bestandig rolige, derimod var der fra en anden Kant indløbet Efterretninger om Kaperier af Sydstaternes Skibe, idet nemlig den danske Generalkonsul Stürup i Caracas havde indberettet, at Sumter blandt andet havde taget 2 Skibe, der vare bestemte til Porto Cabellos Havn. Da Generalkonsulen i samme Skrivelse udtalte, at det vilde være meget gavnligt for de danske Interesser der i Landet, om et dansk Krigsskib for en kort Tid kunde anløbe Republikken Venezuelas Havne, og da dette stemmede med den Tjeneste, der ogsaa hjemmefra eventuelt var forbeholdt Korvetten, besluttedes det, at denne skulde gjøre en kort Udflugt til de omtalte Steder.

Togt til La Guayra og Porto Cabello.

[S. 5]

Besøg i Caracas.
(9de September — 29de September.)

Den 9de September afgik Korvetten fra vore Øer og satte Kurs efter La Guayras Red. Veiret var ikke lovende og adskillige Omstændigheder, navnlig en tung og trykkende Atmosfære, lode endogsaa formode, at en Orkan var i Anmarsch. Det var anden Gang paa Togtet, at en saadan, gennem sine Profeter Atmosfæren og Barometret, havde meldt sig. Den første Allarm i Leiren skete ved vor Ankomst til St. Thomas den 12te August; den tredie og sidste ved vor Tilbagekomst til denne Havn efter det her nævnte Togt. Heldigviis blev det ved Symptomerne; dog fik vi at vide, at der hvergang vi havde iagttaget disse, havde været Orkan længere nordpaa. For dem af vore Læsere, der maatte ønske at gjøre nærmere Bekjendtskab med disse det tropiske Klimas Fredsforstyrre, kunne vi henvise til de engelske Forfattere Reid og Piddington, der have bragt dem i System og indeholde fuldstændige Beskrivelser saavel af Tegnene paa deres Komme, som af de Maader, hvorpaa man skal søge at undgaae dem. Et nyt Kjendetegn paa Orkaners Komme er desuden opdaget af en Mand, der i en Menneskealder har iagttaget Klimatforholdene i St. Thomas, og da det skal være et ufeilbarligt Tegn paa en ankommende Orkan, ville vi ikke undlade at omtale det her. Det forklares saaledes:

Orkanen gaaer i Hvirvler fra Atlanterhavet over Antillerne til Florida Golfen. Disse Hvirvler indeholde igjen utallige smaa Hvirvler, der række langt udenfor den egentlige Orkans Kredsløb

[S. 6]

og have den Virkning paa Vandoverfladen, at Draaber af denne løsrives og hoppe ret op af Søen. Dette Fænomen, der kan vise sig mange Timer før Vinden, skal afgive den paalideligste Bebudelse af Orkanen. Som almindelig Hovedregel gjælder det i vore vestindiske Farvande at søge sydefter; thi jo mere man nærmer sig Sydamerikas Nordkyst, der saa at sige aldrig hjemses af Orkaner, desto sjældnere vil man overraskes af disse. Bermudas Øerne ligge i deres værste Strøg, og Udtrykket "Bermudas Punsch", der er et Ordsprog mellem Søfolk, indeholder en Hentydning hertil. Af vore Øer er St. Thomas den, der har været meest hjemsogt. Den sidste Orkan fandt Sted den 2den August 1837 og var over al Beskrivelse voldsom. Nogle og tredive Skibe forliste totalt i den ellers sikke Havn, der var saa opfyldt med Vrag og sunkne Skibe, at det engelske Postdampskib, som ankom faa Dage efter, havde ondt ved at finde et Sted, hvor det kunde kaste Anker. De Skibe, der ikke kappede Masterne, kæntrede paa deres Ankerplads, et Fort ved Havnen blæste ned i kortere Tid, end det kunde skydes ned med Kanoner, og flere hundrede Huse ødelagdes i Byen, hvor desuden adskillige Folk ihjelsloges; i Havnen druknede hundrede Mennesker.

Efter 5 Dages Seilads kom vi den 14de September tilankers ved La Guayra, hvorfra Chefen, med nogle af Officererne, næste Dag tog op til Caracas for at sætte sig i Forbindelse med den derboende danske Generalkonsul, Legationsraad Stürup.

Caracas, Hovedstaden i Republiken Venezuela, ligger kun nogle faa Mile fra La Guayra; men Veien gaaer over de høie Bjerge, der hæve sig langs med Kysten, og ved hvis Fod Byen La Guayra ligger. I de senere Aar er der anlagt en Kjørevei, hvilken vi, da vi vare Flere, besluttede os til at benytte. Fulde af Forhaabning om den Nydelse, vi gik imøde, steg vi ind i den noget skrøbelige *careta* og rullede ud af Byen. Efter c. 10 Minuters Forløb begyndte allerede Opkjørselen ad Bjergveien, og vi vare snart enige om, at hvad vi følte og saae, overgik vore dristigste Forventninger. Medens vi gradeviis viklede os ud af den tropiske Atmosfære, udfoldede dens glimrende Rigdom og Farvepragt sig under os. Den smalle Slette, der med sine Sukkermarker, Kaffeplantager, Huse og Haver paa den nordlige Side begrænsedes af de mægtige skovbegrøede Bjergskrænter, og paa den sydlige af den hvide Skumfryndse, som det caraibiske Havs Brænding dannede om dens Fod, var et høist tiltalende Syn, som Veien i sine lunefulde Snoninger snart aabnede, snart lukkede for vort Blik. Men netop Veien selv, hen ad hvilken vi fore med den Fart, som tre Heste, opmuntrede af spanske Eder og Pidskeslag, kunde give os, havde vi paa Grund af disse henrivende Udsigter ikke skjænket nogen synderlig Opmærksomhed, før der indtraf et lille Tilfælde, der i et Nu gjorde vore Sandser sobre. Den ene Hest blev indviklet i Seletøiet og faldt; men Kudskene stoppede behændig: som et Lyn var han nede af Bukken, og vi kom naturligviis i en Fart ud af Vognen. Det hændte sig, at et Kjøretøi, hvori der var to spanske Herrer, kom bagefter, og deres Kudsk kom til. Under utallige Eder, blandede med Paakaldelser af Madonna, blev Hesten reist og da Chefens Ordonnants, en Topsgast fra Fore Mers, fik Øie paa et Stykke Toug, begyndte han dermed at knobe det iturevne Seletøi sammen, saa at vi efter nogle Minuters Forløb kunde stige ind og igjen rulle afsted.

[S. 7]

Under dette korte Ophold, der fortrinligt egnede sig til Eftertanke, kom vi under Veir med, at man ingen Illusioner kan gjøre sig om sin Skjæbne, hvis man er saa uheldig at vælte paa denne Vei. Den er saa at sige skrælet af Bjergsiden, som man har tilvenstre, naar man kører op, og da den er saa smal, at to Vogne ikke uden Forsigtighed kunne passere hinanden, har man hele Tiden tæt tilhøre de gabende Afgrunde, der vel ere smukke og bevoxede med Skov, men hvis Bund Øiet ikke kan udspeide. Vi hørte ogsaa senere, at forholdsviis Faa benytte Vogne, der have afstedkommet flere Ulykker, og vi ville anbefale Enhver, som gjør denne Reise, at bruge Muler, hvilket er ulige sikkrere og ligesaa behageligt. Forresten ville vi varmt anprise selve Veien, der er fuld af Skjønheder og maa foretrækkes til Nedstigningen. Den gamle, betydeligt steilere, Ridevei kan da benyttes til Opgangen.

[S. 8]

Noget efter at det omtalte lille Uheld var skeet, kom vi til en *posada* eller et Værtshuus, hvis hele Udseende rigtignok langt fra svarede til den Forestilling, det velklingende fremmede Navn maatte opvække. Alt var forfaldent og svinsk. Vi fik imidlertid Begreb om spansk Høflighed (ikke den proverbielle) ved den Artighed, de to spanske Herrer, vi reiste i Følge med, udviste imod os. De bøde os det Bedste, Huset formaaede, og vare utrættelige i at vise os Opmærksomhed. Senere gjorde vi dem et Besøg i Caracas, hvor de opholdt sig paa en Gjennemreise til Valencia.

Den anden *posada*, som vi bedede ved, ligger paa en saa yndig Plet, at dens Navn meget passende kan være *Eldorado*; saavidt vi erindre, hedder den ogsaa saaledes. Det er i Sandhed en paradisisk Have. Foran Huset, hvis Ryg ligger op imod Klippen og hvis Indgang vender mod Havet (eller rettere Luften), ligger en lille Flade, omtrent saa stor som det Halve af Kongens Nytorv, og paa dette lille Rum er der en Rigdom af forskelligartet Vegetation, som man vistnok længe skal lede om Magen til. Ved Siden af Pilen, Poplen og det hjemlige Hyldetræ blomstrede Orangetræet, Kochenilleplanten, Gummi-, Guayava- og Mangotræet. Paa Klippen bagved paraderede kæmpemæssige Kaktus, og de for Troperne karakteristiske Bananer udfoldede deres brede Blade midt imellem en Væxt af Tobaks-, Kaffe- og Bomuldsplanter. Som en Ramme om det Hele stode de mægtige Bjerge med deres mørke Afgrunde, dybe Kløfter og afvexlende belyste og beskyggede Toppe. Vi føle destoværre, at Beskrivelsen kun er mat imod det Indtryk, som Beskuelsen af denne Naturskjønhed efterlod hos os, og at Pennetegningen er høist ufuldstændig. Men selv om vi havde Penselen og de friskeste Farver til vor Raadighed, kunde vi dog ikke male Solen, den lette Bjergluft, den elastiske Stemning til at nyde, den dybe Ro til at samle — Sligt maa sees og føles.

[S. 9]

Fra dette Sted kjørte vi endnu et å totusind Fod opad, lig Guder i Skyerne og saa begyndte Nødkjørselen til Caracas, der ligger i en yndig Dal omtrent 3000 Fod over Havet.

Det var alligevel ikke uden en sørgmodig Følelse, at vi bevægede os gennem disse Naturens Skjønheder, thi i skjærende Modsætning til dem stode Landets indvortes Uroligheder og høist uheldige Regjeringsforfatning. Faa Dage før vi vare ankomne, var der indtraadt en dobbelt Forvikling i denne, idet nemlig et Parti, støttet navnlig af Militairet, havde indkaldt den gamle General Paëz, der høist uvillig og modstræbende overtog Pladsen som Republikens Diktator og derved atter kastedes ind i sit Fædrelands ulykkelige Borgerkrige. Med Undtagelse af La Guayra og Hovedstaden Caracas var det øvrige Land endnu i den forrige Regjerings Hænder, og General Paëz's Forposter stode ikke mere end en Miils Vei søndenfor Caracas. Det andet Parti betegnedes ved alle de Lovløsheder, der følge af irregulair Krigsførelse; Røverier og Brandskatninger hørte til Dagens Orden, og Regjeringen i Caracas hindredes ved Pengemangel fra at skabe en disciplineret Armee og gaae angrebsviis tilværks. Til Hovedstaden vare flere Flygtninge fra Landet ankomne, udplyndrede og berøvede Alt hvad de eiede; al Handel og Plantagedrift var saagodtsom standset, kort: Tilstanden var høist sørgelig.

[S. 10]

Det Pas, som var os medgivet fra Kommandanten i La Guayra, blev viseret ved Forposterne søndenfor Byen, og efterhaanden som vi nu nærmede os Caracas, saae vi Spor af Krigen og Tegn paa Indbyggernes Dovenskab og urolige Karakter. Udyrkede Jorder og halvt eller heelt sammenstyrtede Huse glæde forbi os. Paa nogle faldefærdige Mure læstes: *Eviva Paëz, abayo Tovar!* smurt op med plumpe Bogstaver, og denne Inskription, der oftere gjentoges, hyppigt anbragt paa de kurieuseste Steder, godtgjorde da idetmindste, at intet nyt Parti var kommet til Magten, medens vi foretoge Reisen fra La Guayra. Disse Ryttere i fantastiske Uniformer, hvoraf vi saae nogle sprænge os forbi, var altsaa Paëz's Officerer og disse Fodgængere af alle Slags, der nu bleve hyppigere, hans midlertidige Undersaatter. Byen, som anmeldte sig ved en yderst slet Brolægning, var altsaa Caracas. Vi rullede ind i den i Mørkningen efter c. 6 Timers Kjørsel.

Generalkonsul Stürup, der af den danske Vicekonsul i La Guayra, Hr. Roosen, ved Telegraf var underrettet om vor Ankomst, modtog os med stor Hjertelighed. Chefen tog efter Indbydelse Bolig i hans eget Huus, og til Officererne havde han sørget for Værelser i det bedste Hotel i Byen. En Timestid efter vare vi Alle forsamlede ved Middagsbordet hos vor ædle Vært og hans elskværdige Familie.

[S. 11]

Det vilde være aldeles umuligt at omtale vort Ophold i Caracas uden tillige at nævne Hr. Stürups Huus, der paa en saadan Maade aabnede sig for os, at vi aldrig traadte over dets Dørtærskel uden at føle os hjemme. Hver Dag var det Udgangspunktet for en eller anden Udflugt i Omegnen, hver Aften havde vi der Leilighed til at være sammen med Familiens elskværdige Omgangsvener og til at nyde godt af den ikke uinteressante Blanding af dansk Gjæstfrihed og spansk Høflighed, som saaledes bødes os.

Den bevægelse og det Røre, der var i Byen paa Grund af de forstyrrede Forhold, var meget tiltalende for os, som jo vare i den særegne Stilling, at vi med Interesse kunde følge Bølgebevægelsen paa Overfladen, uden at behøve at analysere de uhyggelige Kræfter i Dybet, hvorfra den udgik. For os var det en reen Nydelse at spadsere igjennem den temmelig anseelige By og betragte dens lave Huse, tilgittrede Vinduer, Boutiker, Bygninger og Torve. Paa alle Pladser exercerede Rekruter; Officerer og Ordonnansser galloperede igjennem Gaderne, hvor Drivere, Muler og Karrer krydsede hverandre. Saa kunde man komme til en Gade, hvor ligesom alt Liv syntes uddød; men Solen skinnede dog mildt over den, og dens drømmende Udsigt til de fjerne Bjerge taledes meer end nogetsomhelst Andet til Fantasien.

Medens vi benyttede Leiligheden til at forherlige vort private Liv, blev den officielle Side af Besøget naturligviis ikke forsømt. Ledsaget af Generalkonsulen aflagde Chefen med Adjutant Visiter hos de fremmede accrediterede Gesandter, hos Udenrigsministeren og endelig hos Diktatoren selv.

Blandt Andet, der paahvilede Korvetten paa nærværende Togt, skulde den nemlig minde den venezuelanske Regjering om nogle Espera Fordringer, som Kjøbmændene i St. Thomas fra tidligere Tider havde paa denne. Afdragene paa dette Laan, der skulde dækkes ved Toldindtæger, vare imidlertid paa Grund af den forstyrrede Regjering udeblevne; men Øieblikket var ikke heldigt til at faae dem betalte. Udenrigsministeren anerkjendte vel Fordringerne, men saae sig ikke istand til at opfylde dem, da Krigen, der havde varet i 3 Aar, aldeles havde udtømt Landets Hjælpekilder. Han lovede imidlertid at gjøre Fordringerne Fyldest, saasnart det var ham muligt, og dette Løfte har han ogsaa senere indfriet.

[S. 12]

Dagen efter besøgte vi General Paëz. Vi ledsagedes paa dette Besøg af Hr. Stürup og en dansk Læge Dr. Frydensberg, som kjender Generalen og endog har havt Leilighed til at vise ham ikke uvæsentlige Tjenester. Han fortalte os, at da Paëz ved den forrige Revolution var styrtet og fængslet, frygtede man endogsaa for, at Modpartiet vilde lade ham skyde, og dette bevægede da nogle af hans Tilhængere, med Dr. Frydensberg i Spidsen, til at aabne en Subskription for at skaffe Generalen Midler til at fragte et Skib, der kunde tage ham ombord. Planen saavel som Flugten lykkedes, og en Time efter at Paëz var afseilet, kom der Ordre til at lukke La Guayras Havn. Siden den Tid er vor danske Læge gode Venner med den gamle General, og denne kunde hverken have faaet en bedre Ven eller Læge. Hvor hans joviale Ansigt viser sig, bliver der snart Solskin, og naar han paa sin adstadige Mule rider gennem Gaderne i Caracas, krydse mange venlige Øiekast hans Vei, og han hilser muntert til Høire og Venstre. Den brave Doktor maa ofte tage sine Patienters gode Villie i Gjerningens Sted og nøies med Venlighed istedetfor Betaling, hvad han gjør med megen Gratie. Da han desuden ved Krigens Udbrud, under en rasende Gadekamp i Caracas, med stor Ro gik omkring og forbandt baade Venner og Fjender, er det intet Under, at han er afholdt af Venezuelanerne, medens de Danske, der see ham derovre, glædes

[S. 13]

over hans trofaste Ihukommelse af sit Moderland, hvis kraftige Humor og gamle Sange klinge dobbelt liflige, naar de høres saalangt fra Hjemmet.

Generalens Bolig (∴ Hovedkvarteret — thi Generalen eier hverken Huus eller Penge) laa i en Udkant af Byen. Alt var her paa Krigsfod; Skildvagter vare stillede ud; Ordonnantser kom og gik, og et Par Kompagnier laae i Gaarden og sov med Geværet ved Siden. Vi modtoges af en Adjutant, der førte os ind i et stærkt oplyst Værelse, hvor en livlig Konversationsmumlen mellem en Mængde Herrer og Damer hilsede vor Indtrædelse. Vi befandt os ved et improviseret Hof, som kun var nogle faa Dage gammelt, og det var ikke uinteressant at lade Øinene løbe hen over de forskjellige Grupper, som vi, staaende midt i Salen, betragtede.

Pludselig blev der stille og Alle reiste sig, da General Paëz traadte ind. Vi bleve forestillede og meget høfligt modtagne, og da vi efter Indbydelse havde taget Plads og Komplimenterne udvexledes mellem Chefen og Præsidenten, begyndte igjen den dæmpede og livlige Konversation mellem Salens brogede Klynger. Saameget syntes at være vist, at det neppe var Politik, der afhandlede mellem de unge Officerer og de pyntelige Damer, hvis Vifter, Læber og Øine vare i en uophørlig Bevægelse, som paa det Bestemteste modsagde enhver Forestilling om Alvor eller Kjedsomhed.

General Paëz dannede en betydelig Modsætning til sine unge Omgivelser. Han er høit oppe i de Halvfjerds og saae den Aften meget anstrængt ud. Han var yderst tarveligt paaklædt; men man bemærkede det neppe paa Grund af den Værdighed og Anstand, der var udbredt over hans Væsen og det ædle Ansigt, der oplivedes af Samtalen. De mange forskjellige Skjæbner, denne Mand havde fristet, det stormfulde Liv, han havde gennemgaaet — og den Storm, han endnu i sit Livs Aften var kaldet til at gaae imøde — Alt dette gjorde ham til en interessant Personlighed, som man ikke uden Ærbødighed kunde betragte. For hans Uegennyttighed er hans Fattigdom det bedste Beviis. Naar Tanken falder paa den berygtede mexikanske General Santa Anna, der fortiden lever i St. Thomas — hvortil han har trukket sig tilbage med Millioner af sit Lands Penge — bliver Modsætningen klar, og man beundrer den Mand, der alene ledet af Fædrelandskjærlighed trodser Savn og Farer som i sine unge Dage.

[S. 14]

For 27 Aar siden havde vor Chef været ombord i en dansk Orlogsbrig, der førte den daværende, af Paëz indsatte Præsident Vargas fra St. Thomas til Venezuela. Denne Omstændighed, dette Minde fra tidligere Tider, oplivede den gamle General og han udtalte sig meget erkjendtligt om de Tjenester, den danske Regjering dengang havde ydet Republikken.

Efterat Audiensen havde varet et Kvarteers Tid, toge vi Afsked med Præsidenten, der venlig rakte os Haanden, og vi bleve af hans Adjutanter førte omkring i den smukke Have, som vi rigtignok kun ved Maanens Skin kunde betragte; imidlertid undgik et i Buxbom anbragt kæmpemæssigt *Eviva Paëz* ikke vor Opmærksomhed, og den uvisse drømmende Belysning bidrog sit til at forhøie det romantiske Indtryk, som vi modtog af dette Besøg. Interessen for En af Adjutanterne forhøiedes derved, at vi erfarede, at han var en Søn af Paëz og i længere Tid havde deelt Faderens Landflygtighed i Nordamerika.

[S. 15]

Den sidste Dag vi vare i Caracas, havde Generalkonsulen foranstaltet en diplomatisk Diner i sit Huus, hvortil den venezuelanske Udenrigs- og Indenrigsminister samt de fremmede Generalkonsuler vare indbudne. Denne Fest sluttede paa en værdig Maade vort officielle Besøg i Caracas, og det var os en stor Tilfredsstillelse her at finde Bekræftelse paa vor tidligere Overbeviisning, at den danske Regjerings Repræsentant nyder dyb Agtelse saavel hos Republikken Venezuela som hos de europæiske Gesandter.

Imedens vi vare i Caracas, havde den hollandske Vicekonsul i Barcelona anmodet om, at Korvetten maatte komme dertil, da de derværende Europæeres Stilling var meget trykket paa Grund af de vexlende Partiers Magtsprog. Da imidlertid vor Generalkonsul ønskede Korvettens Nærværelse ved Porto Cabello, og dette tillige stemmede med Chefens Instruxioner, besluttede han sig til at anløbe den nævnte Havn (et Valg som senere vist sig at være meget heldigt), og den hollandske Vicekonsuls Begjæring toges derfor ikke tilfølge, saameget mere som den hollandske Generalkonsul i Caracas ikke havde understøttet Vicekonsulens Anmodning.

Den 19de September om Morgenen sagde vi — ikke uden en dyb Taknemmelighedsfølelse for det Skjønne, vi havde seet, og det Gode, vi havde nydt — Farvel til Caracas, over hvis yndige Dale de tætte Morgenskyer barmhjertig sænkede deres Slør, forat vi ikke formeget skulde føle Skilsmisens Smerte. Hr. Stürup og en Herre af hans Familie ledsagede os tilhest, medens vi paa Muler tilbagelagde Reisen over Bjergene.

Var Opstigningen himmelsk, kunde man nok kalde Nedfarten til La Guayra, hvor vi gradeviis gik Sol, Hede og Støv imøde, for diabolisk; men vi vare rige i Erindringen om de uforglemmelige Dage, vi havde tilbragt i Caracas, og det Psychiske havde Raad til at honorere den lille Vexel, der blev trukken paa det Fysiske. Paa denne Vei, der forresten var smuk paa sin Maade, og hvor vi blandt Andet passerede adskillige Steendynger, hvis Kors betegnede, at et Mord her var forefaldet, vare vi inde i en *posada*, der er beskrevet af den berømte Reisende Humboldt — men den var Intet imod vort føromtalte Eldorado paa Kjøreveien.

[S. 16]

Vi kom til La Guayra samme Dags Eftermiddag, og efter at have saluteret Generalkonsul Stürup med 9 Skud og hjertelig takket ham for hans mageløse Gjæstfrihed, lettede vi og stode om Natten ned imod Porto Cabello.

Det glædede os at erfare, at den danske Vicekonsul i La Guayra, Hr. Roosen, under vor Fraværelse havde viist sig yderst gjæstfri mod vore Kammerater. De havde haft eventyrlige

Ridetoure i Bjergene og havde endogsaa skimtet det forjættede Land, hvorfra vi vendte tilbage.

Den 20de September gik Korvetten til Ankers ved Porto Cabello, der ligger en Snees Miil vestenfor La Guayra og har en god, om end ikke stor, Havn. Karakteristisk for alle de af Spanierne anlagte Byer ere de store Forter, som beherske dem. De ere vel anlagte saaledes, at de beskytte Byen imod Søside og bestryge Havneindløbet, der næsten altid gaaer tæt forbi deres Mure; men paa samme Tid ere de saaledes beliggende, at deres Kanoner med Lethed kunne bringes til at spille paa ethvert Punkt i Byen. Spanierne ere ikke bekjendte for deres blide Maade at regjere paa, og man begriber let, hvorledes Indbyggerne maae have følt det dobbelte Tryk af Præsteregjeringen i Byen, og af Fortet udenfor denne, og at de have afkastet Aaget, saasnart de følte sig stærke nok dertil.

Den samme Vigtighed som disse Fæstningsværker havde for Spanierne, beholdt de naturligviis, da de bestode i uforandret Form under de efterfølgende Partikampe; og Fortet Libertador (44 Kanoner), der taus og truende kneiser ligeoverfor den aabne By Porto Cabello, med hvilken det kun ved en udskydende lille Landstrimmel er forbundet, seer udtrykkelig ud som en isoleret Magt, som en Stat i Staten. Vi havde ogsaa under Indseilingen bemærket, at de fleste af Skydeskaarene ud imod Søen vare tomme, og da vi, ved at komme længere ind i Havnen, saae den ene Kanon efter den anden strække sin sorte Hals ind imod Byen, formodede vi nok, at Alt ikke var saa ganske rigtigt. Om Sammenhængen hermed bleve vi snart oplyste af Konsul Stürup (en Broder til Generalkonsulen i Caracas), der kom ombord, saasnart vi vare tilankers.

[S. 17]

Kommandanten paa Fortet Libertador, som beklædte denne Post under den forrige Regjering, havde nemlig nægtet at anerkjende Paëz og truede med at skyde Byen ned, naar den ikke inden en af ham bestemt Frist opfyldte visse Fordringer. Imod et Bombardement var Byen aldeles værgeløs, og da den ogsaa, for at forsvare sig til Landsiden imod Marodeurer, havde maattet opkaste Barrikader i Enden af Gaderne, var dens Stilling yderst pijnlijk.

Allerede den 15de havde de forenede Konsuler havt et Møde for at overveie, hvad der kunde foretages for at sikkre de mange i Staden værende Fremmedes Liv og Eiendom, og man havde henvendt sig til forskjellige fremmede Autoriteter for at faae en Orlogsmand til Stedet, men ingen havde til Dato indfundet sig. Vor Ankomst var derfor yderst heldig og opvakte levende Glæde. Selv i Tilfælde af et Bombardement var nu de fredelige Borgeres Liv og for endeel deres Eiendele sikrede, idet de kunde søge og vilde have fundet Beskyttelse ombord i Korvetten. Ved at flygte ind i Landet vilde de kun være faldne i Hænderne paa de Røverbander, af hvilke de endog kunde vente et Angreb i selve Byen — at søge ombord i et Orlogsskib var derfor deres eneste Udvei.

[S. 18]

Det havde været Korvettens Bestemmelse at afgaae den næste Dag, den 21de; men under disse Forhold blev Afreisen udsat nogle Dage, saameget mere som alle de fremmede Magters Konsuler, med den danske i Spidsen, indgave et skriftligt Andragende til vor Chef om at forlænge Opholdet nogle Dage, indtil Svar kunde indløbe fra Caracas paa de Betingelser for Overgivelse, som Kommandanten af Libertador havde indsendt dertil.

Betingelserne vare følgende:

1. Pas for dem af Besætningen, der ønskede at forlade Landet, eller:
2. Frihed til at forblive i Landet.
3. Fritagelse fra Militairtjeneste for dem, der havde udtjent.
4. Betaling af Garnisonens tilgodehavende Løn.
5. En Afløser af mindst samme Rang som Kommandanten.

Saasnart disse Betingelser, som man fandt rimelige og sikkert ventede vilde blive gunstigt optagne, vare afgaaede til Caracas, forsvandt den trykkede og mismodige Stemning i Byen. Forbindelsen aabnedes igjen med Landet, der, saalænge Fortet havde domineret, ikke havde villet erklære sig. At Posterne forbleve udstillede for at hindre et eller andet dristigt *coup de main* af dem, der røvede for egen Regning, forøgede kun den almindelige Sikkerhed og formindskede ikke det gode Forhold, der begyndte at udvikle sig mellem Byen og Omegnen.

Ved Ankomsten til en fremmed Fæstning sender man altid en Officeer iland for at melde, at man agter at salutere, dersom Saluten kan ventes besvaret med samme Antal Skud. Den Høistkommanderende boede i Byen og raadede ikke over Fortet; der blev derfor sendt en Parlamentair fra Premier-Kommandanten til Officeren i Fæstningen for at erfare om han, uagtet det fjendtlige Forhold der bestod mellem denne og Byen, vilde besvare den Salut, der gaves for Flaget. Efter nogle Timers Betænkning indløb bekræftende Svar, og Korvetten saluterede da Flaget med 21 Skud, der besvaredes fra Fortet med samme Antal. Premier-Kommandanten i Byen kom derefter ombord og modtog Salut af 9 Skud, hvilket glædede ham saameget, at han, saa søsyg han var (endskjøndt det var blikstille), med foldede Hænder vedblev at gjentage: »*benedice, benedice!*« medens Fartøiet roede ham til Land.

[S. 19]

Vort forlængede Ophold gav Anledning til, at Korvettens Officerer modtog megen Høflighed og Gjæstfrihed af de paa Stedet værende Europæere, som kappedes i at vise Repræsentanterne for det Flag, der havde beskyttet dem, al mulig Velvillie og Erkjendtlighed.

Blandt de Europæere, der boede i Porto Cabello, var der endeel Tydske, som vi gjerne her vise den Retfærdighed, de paa Grund af Danmarks Strid med deres Nation ikke nyde af alle vore Landsmænd. I Europa boe vi formeget Dør om Dør med dem til at anerkjende deres gode Egenskaber, og gjennem Pressen lære vi som oftest kun deres Skyggesider at kjende — i Amerika er det anderledes. Der hilse vi dem som Beslægtede, og det er vist, at hvor vi paa vore Reiser have truffet dem — og vi have hyppig været i Berøring med dem — have vi altid havt Grund til at

glæde os over de smukke Sider af deres Nationalkarakteer, hvoraf Hjertelighed og Gemytlighed ikke ere de mindst fremtrædende. [S. 20]

Naturen i Omegnen af Porto Cabello er overordentlig skøn, og vi fik navnlig paa en meget smuk Ridetour, som vi i Selskab med nogle af de ovennævnte Herrer foretog os, et Begreb om det mægtige Fastlands Skove. Paa vore prægtige spanske Heste sprængte vi ud af Byen, som vi netop paa Grund af disse prægtige Heste (dem vi vare ivrigt beskjæftigede med at studere) ikke skjænkede synderlig Opmærksomhed. Ved Forposterne havde vi dog samlet os saameget, at vi kunde give en værdig Hilsen — men saa gik det, som det kunde, ud ad den delige Landevei. Vi forlode snart denne og fulgte en lille Sti, der bugtede sig imellem Sukker- og Kaffeplantager og førte os under stadigt vexlende Trægrupper og Buskadser ind i den store kjølige Skov.

Her kunde man med Sandhed sige, at man ikke kunde see Skoven for bare Træer; thi Vegetationens Rigdom var saa stor, Afvexlingerne saa pludselige og uventede, at det uvante Øie ikke kunde løsrive sig fra Enkelthederne, der paa det Heles Bekostning fremtraadte saa stærkt og glimrende.

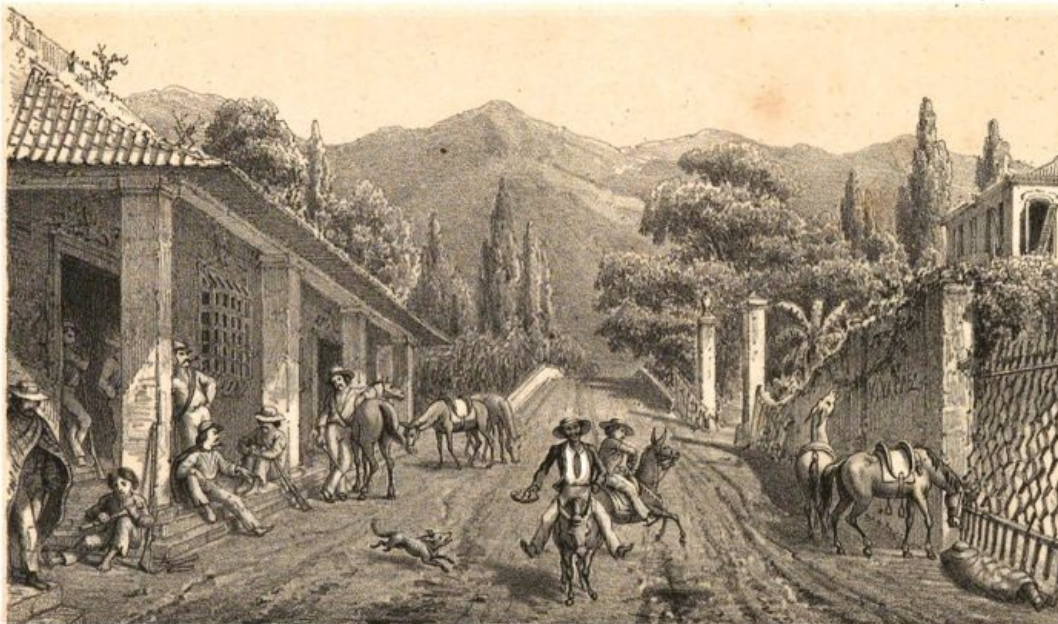
Naar man for første Gang befinder sig midt i den yppige tropiske Natur, da bliver man ligesom fortryllet over al den Skjønhed og Pragt, som Øiet neppe er tilstrækkeligt til at omfatte — man seer og beundrer, og faaer ingen Tid til Reflexion; men naar man skal til i Erindringen at opsamle de Indtryk, som man har modtaget, kan man undertiden blive noget flau ved at bemærke, hvorlidt det man har seet, hefter i Tanken, hvorlidt Følelsen er tiltalt. Endskjøndt det neppe er rigtigt, ledes man til at gjøre Sammenligninger, og tænke paa "de dybe Dale med de Nattergale og de andre Fugle smaa, som tale", man offerer gjerne Pappegøiers og Kolibriers pragtfulde Fjer for en eneste Tone af en Sangfugl, og den pralende Blomst saae man gjerne forvandlet til en beskeden, men duftende. Endogsaa Træers og Planters febrilske Liv i Syden synes at tabe ved Sammenligningen med det friske Liv, hvormed det nordiske Foraar bryder frem og fylder Alt med Haab og Forjættelse. [S. 21]

Vi gjorde Holdt inde i Skoven ved et net lille Huus, et Slags Gjæstgiversted, der beboedes af en tydsk Familie. Dets Navn var St. Estephe eller St. Estevan, og det laae i en Aabning i Skoven med en venlig Udsigt til Bjergene. Der var noget ret Eiendommeligt ved denne lille Menage og dens sorgløse Tilværelse. Manden var Jæger, Værtshuusholder, Insektsamler og Slangetæmmer. Fjerene af de brogede Fugle, han skjød, forvandlede sig under hans Kones flittige og smagfulde Haand til de skønne Blomster, der ere saa efterspurgte i Europa, og vi forsømte naturligviis ikke Leiligheden til at forsyne os med disse kostelige — og kostbare — Produkter. Medens vi besaae endeel sjeldne Naturgjenstande og Manden gjorde Kunster med nogle Slinger, ved hvilken Forestilling hans Børn medvirkede, havde Konen dækket Bordet, og vi nødte under den svale Veranda et tarveligt lille Maaltid. Forfriskede stege vi atter til Hest og — "vee Dig, Johan, naar Mads er bleven mæt" — det gik ud over Hestene, da vi rede tilbage.

Fra Caracas var imidlertid endnu den 23de intet Svar indløbet, og Chefen besluttede sig til at vente til den 25de, hvilket var den yderste Termin, til hvilken han, ifølge Gouverneurens Ordre, kunde forlænge sit Ophold. Men Forholdene vare allerede saa beroligende, at Konsulerne vare fuldkommen tilfredse hermed.

Den 25de vare adskillige af vore Venner fra Porto Cabello ombord, deriblandt de fremmede Konsuler, der saluteredes med 7 Skud, og samme Aften vare alle Officererne indbudne til en Dands, der fandt Sted i en Villa udenfor Byen. Vi kjørte derud og tilbragte en meget behagelig Aften. Stedets Have var ved kouleurte Lamper forvandlet til et Tivoli *en miniature*, til hvilket Dørene stode aabne fra den stærkt oplyste Balsal, og vi kunde saaledes allerede i Frastand skimte nogle af de lyse og gratieuse Skikkelser, som vi kort efter under Præsentationen havde Leilighed til at beundre i Nærheden. Men vi fik ikke megen Tid til "indledende Bemærkninger" — Musikken klang, og dens brusende Toner indviklede de danske Uniformer i den spanske Kontredands, hvoraf de igjen udviklede sig med mere eller mindre Berømmelse. [S. 22]

Ude paa Verandaen (det neutrale Gebeet, hvorhen de mere Satte og Adstadige allerede ved Ballets Begyndelse havde trukket sig tilbage) florerede imidlertid Passiaren og Cigaren; *brandy and water* nødes med stille Alvor og Champagnen med sine brusende Perler under Spøg og Snak af de Ungdommelige og Enthousiasterne, der desuden udmærkede sig ved Venskabsforsikringer og Viften med Lommetørklæder og ved paa det første musikalske Signal igjen at styrte ind i de Dandsendes Rækker. Udenfor, høit over det Hele, straaledede den tropiske Maane klart, Naturen afgav et mærkværdigt Chor af Frøer, der ligesom med Kastagnetter akkompagnerede Dandsen, og det var ikke alene glindsende Insekter, der lyste i Buskene, men brune Indianer-Ansigter med glimrende sorte Øine kiggede frem imellem disse, og lokkedes nærmere og nærmere af den livlige Balmusiks Toner.

En Forpost af Venezuelanske Soldater.

Timerne svandt som Minuter, og en Efterklang af det livlige Selskab ledsagede os, da vi tilfods med endeel af vore Venner begave os paa Hjemveien til Byen. Maanen bredte sit magiske Skjær over Alt — selv over Forposterne, der ved vore Ledsageres Stikord aabnede sig for os — og dette var en viselig Indretning; thi Republikens Soldater egne sig virkelig ikke til at sees i Solens stærke Lys, selv om de kunne taale dens Varme. Baade de Soldater vi saae her og i Caracas, vare yderst mangelfuldt paaklædte. Trøier vare sjeldne Luxusgjenstande, Sko var der ikke Tale om, Skjorter og Beenklæder vare kun tilstede i defekte Exemplarer. Vi ville imidlertid haabe, at de "dog vare glade og fornøiede" — idetmindste antydede Republikens Farver, der prangede enten som Kokarder paa Huerne, som Bind om Armene eller som Skjærf, at deres Tro var stor, og dette er jo det Vigtigste.

[S. 23]

Ved Havnen toge vi Afsked med vore Værter, og kort efter at vi vare komne ombord, lettede vi.

Den 25de Kl. 1 om Morgenen forlode vi Porto Cabello, og idet vi ankrede ved Frederikssted den 29de, sluttede vi denne lille Tour.

Fortet Libertador overgav sig, som vi senere erfarede, 3 Dage efter vor Afreise til General Paéz.

Ved de danske Øer.

[S. 24]

(29de September — 2den November.)

Idet vi vende tilbage til vor Hovedstation, de danske Øer, ville vi kortelig berøre de Tjenesteplichter, som motiverede Korvettens Tilstedeværelse ved disse.

I det Hele taget skulde vi beskytte den danske Handel og Skibsfart og afværge ethvert Brud paa vor Neutralitet. Med Hensyn hertil maatte vi altsaa skjænke det danske Gebet særlig Opmærksomhed, og hovedsagelig være tilstede der, hvor det var tænkeligt, at dette kunde krænkes. Af vore danske Øer var derfor St. Thomas den, hvor vi fornemmelig burde opholde os, og dette blev da ogsaa Tilfældet; men da Farvandet mellem Øerne tillige havde Krav paa vor Opmærksomhed — idet vi særlig der skulde beskytte den danske Skibsfart — foretoges der hyppige Overfarter til St. Croix. Dette var ogsaa for endeel begrundet i den Omstændighed, at Gouverneuren, hvem Chefen var underlagt og af den Grund oftere maatte konferere med, boede der. Efter at have berørt disse lokale Forhold, ville vi ikke trætte Læseren med at berette, hvorofte vi gik fra eller til St. Thomas, St. Croix eller St. Jan, men kun betegne vort Ophold i det Hele under Benævnelsen: "ved de danske Øer".

Hvad der navnlig kunde forventes at ville gjøre Brud paa vor Neutralitet, var Kaperiet, og det var derfor ikke tilladt nogen Kaper at have stadigt Ophold paa dansk Territorium, der (ifølge Kanc. Circulaire af 18de August 1810) strækker sig een dansk Miil fra den faste Kyst af Kongens Lande. Heller ikke var det tilladt Kapere at anløbe danske Havne (uden i Nødstilfælde), og endnu mindre at bringe Priser ind eller at sælge dem i disse.

[S. 25]

Det følger af sig selv, at en mulig Kamp mellem Nord- og Sydstaternes Skibe heller ikke kunde være tilladt indenfor de danske Enemærker, og det var derfor uundværligt for Gouvernementet at have til sin Disposition en Orlogsmænd, der kunde repræsentere det exekutive Søpoliti og hurtigt bevæge sig fra det ene Sted til det andet.

Men selv i Fredstid er efter vor Mening en dansk Orlogsmands Nærværelse nødvendig ved vore vestindiske Besiddelser, for at den derfra kan sendes hen, hvor de danske Interesser blive truede

eller krænkede. Havde en saadan været i Farvandet, dengang Republiken St. Domingo beslaglagde og solgte to danske Skibe, vilde den, ved en hurtig og kraftig Protest, have kunnet forhindre en slig Fremgangsmaade, der dog drog Udsendelsen af et Skib efter sig, og gav Anledning til lange diplomatiske Forhandlinger og overordentlige sorte Gesandters Sendelse til Kjøbenhavn. Men vi vide jo vel, at man er kommen til det Resultat, at et fast Stations-skib er for kostbart, og mod denne Grund lader der sig — fra et vist Synspunkt — Intet indvende.

Hs. Majestæt Kongens Fødselsdag feirede vi i St. Thomas' Havn. Om Middagen var der stor "Lever" i Gouvernementshuset, hvor alle Byens Autoriteter, de fremmede Konsuler og de fleste Kjøbmænd indfandt sig. Chefen og de Officerer, der kunde være fra Skibet, vare ligeledes tilstede. Da Vicegouverneur Berg udbragte Kongens Skaal, løsnedes der 27 Skud fra Fortet og samme Antal fra Korvetten, som behængt med Flag gjorde Honneurs i Havnen. Alle Skibene i denne flagede ogsaa, og fra to amerikanske Skibe, hvis Kaptainer vare Danske, vaiede det danske Flag paa Toppen. Det ene af dem, et lille Flod-Dampskib, der havde haft en eventyrlig Reise fra New-York, saluterede endogsaa, skjøndt det kun havde een Kanon, med 27 Skud. Dagen efter var der stort Bal hos Gouverneuren paa St. Croix, og den 9de October gav Vicegouverneuren paa St. Thomas et pragtfuldt Bal i samme Anledning.

[S. 26]

At man dandser saameget i den tropiske Varme, vil maaskee undre vore Landsmænd herhjemme, hvor man kun seer Baller ved Vintertid, og med disse gjerne forbinder Begrebet om en meget varm, og derfor til en kold Aarstid skikket, Fornøielse. Men Dandsen passer bedre til det vestindiske Klima, end man skulde troe; thi deels er dette — om end varmt — ingeniunde trykkende, og Luften er endog langt renere i en vestindisk Balsal end herhjemme. Den idelige Gjennemtræk (mod hvilken alle Lys ere beskyttede ved *shades*), fjerner Støvet og forfrisker Luften, og det milde Klima gjør den anderledes uskadelig end den Træk, hvormed man herhjemme i Kulden søger at rense en Balsals hede Atmosfære. Dandsen er derfor en ligesaa naturlig Fornøielse i Vestindien som herhjemme; den er meget yndet derude, og, paa Grund af at offentlige Forlystelser savnes, meget almindelig.

Den 27de October om Morgenen saae vi for første Gang Sydstaternes Flag vaie fra en lille Skonnert i St. Thomas' Havn. Mellem Nordamerikanerne i denne By vakte dette en stor Sensation, da man mistænkte den for at være en Kaper. Det viste sig dog, at dette ikke var Tilfældet, idet den Officeer, der fra Korvetten sendtes ombord, ikke fandt Spor af Bevæbning; men mistænkeligt var Skibet alligevel, da det havde en Besætning af 8 Lodser fra Savanna og sikkert ikke var bestemt til Fragtfart. Det oplystes ogsaa, at dets Reise var en Spekulation af vedkommende Lodser, der paa Grund af Blokaden vare uden Erhverv. De vare lykkeligt slupne forbi de nordamerikanske Krydsere og agtede naturligviis igjen at bryde Blokaden med den Ladning, de indtog i St. Thomas. Den bestod af Apotheker- og Manufakturvarer, hvorpaa der var stor Mangel i de sydlige Stater.

[S. 27]

At det omineuse Sydflag faa Timer efter forsvandt fra Skonnertens Top, og at det engelske heisedes i Stedet, gjorde ikke noget gunstigere Indtryk paa Nordamerikanerne, da det skete paa den Maade, at den engelske Konsul, ved at udstede Interimspapirer, sanktionerede Salget af Skibet til en af dets Besætning, der havde engelsk Borgerret. Nationalhadet mellem Amerika og England, der altid ulmer, gav sig her Luft imod den engelske Konsul, der skarpt dadledes, fordi han tillod Englands Flag at dække et saa mistænkeligt Skib.

Der var dengang intet amerikansk Orlogsskib i Havnen; men under dette vort Ophold havde til forskjellige Tider Powhattan, Iraquois og San Jacinto (senere uhyggelig berømt ved Trent-Affairen) været inde i St. Thomas' Havn for at fylde Kul.

Tour til St. Kitts (St. Christophe).

(2den November — 9de November).

Denne lille Tour blev nærmest foranlediget ved Gouvernementets Ønske om at gjøre sig nøiere bekendt med Forholdene ved Indførselen af fremmede Arbeidere (Kinesere, Kulier) paa de vestindiske Øer. Klager over Mangel paa Arbeidskraft have i de senere Aar været hyppige, og Gouverneuren besluttede derfor at sende en Kommission af to Plantere og en Jurist til den nærliggende Ø St. Kitts, hvor en slig Indvandring har funden Sted, for at indhente Oplysninger desangaaende.

[S. 28]

Med Kommissionen, bestaaende af De Herrer Prokurator Stakemann og Planterne M. Dam og Knight, dampede vi den 2den November op imod Vinden til den 30 Miil til Luvart liggende lille Ø, hvor vi ankom den næste Dags Morgen og ankrede paa Basseterre Red.

Vi bleve her modtagne med den største Forekommenhed af Gouverneuren Sir Benjamin Pine, der strax tilbød Chefen sit Huus, i hvilket denne boede under vort korte Ophold. Imedens Kommissionen gik paa Undersøgelser, gik Officererne paa Bal eller foretoge Spadseretour og Udflugter paa den delige lille Ø, der er en af de skønneste i Vestindien. Vi havde ogsaa den Fornøielse at see Sir Benjamin tilligemed Lady Pine og nogle andre Herrer og Damer, der havde viist os Gjæstfrihed, ombord hos os en Formiddag. Korvetten havde pyntet sig paa det Bedste, og viste sit Galanteri mod Damerne ved om Morgenen at varpe længere ind paa Reden, hvor der var smulere Vande og mindre Udsigt til Søen og — Søsungen. Selskabet beværtedes i Kahyten, og

Besætningen gav derefter ogsaa sin Skjærv til Underholdningen ved at synge Nationalsange, dandse Reel og gjøre Behændighedskunster for Gjæsterne, der optog dette særdeles godt og morede sig fortræffeligt.

Det er en af vore Folks elskværdige Sider, at de ved saadanne Leiligheder tage Deel i deres Overordnedes Glæder, og villig gjøre Alt hvad de kunne for at forhøie disse. Det gjør ogsaa et godt Indtryk paa Fremmede at være Vidne til Sligt, der tilkjendegiver et velvilligt Forhold mellem Officerer og Mandskab; og da Sir Benjamin med et Par hjertelige Ord takkede Folkene, fik han tre velmeente Hurraer, der sikkert glædede ham ligesaameget som den Salut paa 15 Skud, han tidligere ifølge sin Embedsstilling havde modtaget.

[S. 29]

En Yttring af Sir Benjamin, der var en videnskabelig dannet Mand og i Besiddelse af den klassiske Dannelse, som Englænderne lægge saa stor Vægt paa, kunne vi ikke nægte os den Fornøielse at optage her. Under en Samtale med vor Chef om Forholdene herhjemme, bemærkede han, at vi i Danmark havde en stor Mand i Madvig, hvis latinske Grammatik han høilig roste, idet han tilføiede, at den brugtes næsten overalt i England.

Da Kommissionen den 8de havde endt sine Undersøgelser, der havde været tilfredsstillende, idet man havde indhentet Oplysninger angaaende Indførselen af ostindiske Arbeidere og tillige gjort adskillige Erfaringer angaaende Sukkerrørets Dyrkning, var vort Hverv ved Øen forbi og vi maatte afsted.

Vi havde haabet, senere ved Leilighed at kunne gjøre et kort Trip hertil, hvor vi havde mødt saamegen Venlighed, men der var stedse Et eller Andet, der forhindrede dette. Midt i Mai Maaned næste Aar fik Korvetten endogsaa en skriftlig Indbydelse fra Sir Pine, og gjennem det engelske Orlogsdampskib Cadmus, stationeret derude, fik vi engang en Hilsen og en Indbydelse, der var snurrig nok. Den Officeer, som fra dette Skib komplimenterede os, fortalte med det Englænderne eiendommelige Humor, at Gouverneuren ønskede vor Nærværelse ved adskillige Baller, og at det vilde være ham kjært, om vi vilde føre ham over til Anguila, hvor en Mand skulde hænges. Da Cadmus skulde hjem, kunde Gouverneuren ikke benytte den til denne "alvorlige Deel af Festen", og vi maatte paa Grund af Omstændighederne give Afkald saavel paa Baller som paa Hængning.

[S. 30]

Den 9de gik vi under Seil fra St. Kitts og vare ved Hjælp af den friske Østpassat til Ankers ved Frederikssted den 10de om Middagen.

Ved de danske Øer.

(10de November — 29 December).

Den 12te November bragte det engelske Paketdampskib Trent, kommende fra Havana, Efterretningen om den hensynsløse Maade, hvorpaa det var blevet anholdt og visiteret af det nordamerikanske Dampskib San Jacinto, der med Magt havde bortført de to Herrer Mason og Slidell, som skulde afgaae til Europa med La Plata. Hele denne Sag er bekjendt nok, og hvormeget den offentlige Mening i Nordamerika end har søgt at give den Medhold, hersker der blandt alle andre Nationer kun een Mening om det Uberettigede i San Jacinto's Optræden. Fra en Kilde, som vi maae antage for troværdig, have vi hørt nogle Enkeltheder ved Udførelsen, der kompromittere vedkommende Individuer temmelig stærkt. Man fortalte os nemlig, at da en amerikansk Søofficeer, der søgte om Gesandternes Papirer, vilde trænge ind i et Lukaf og blev afviist af en Dame (Datteren af en af de Fængslede) — trak han sin Sabel og lod sine Folk fælde Gevær, for paa denne ridderlige Maade at tiltvinge sig Adgang. Det fortæltes imidlertid ogsaa, at den engelske Kaptain, der befandt sig i Nærheden, blev saa indigneret, at han med sin Kikkert bearbejdede det tappre Kompagni, hvis Anfører ved en vel anbragt Ørefigen fra den unge Dames Haand blev vakt til Besindelse om sin lave Adfærd.

[S. 31]

Historien klinger utrolig; men sammenligner man den med den berygtede amerikanske General Butlers senere Optræden mod værgeløse Kvinder, vil man ikke finde den utænkkelig.

I St. Thomas opvakte denne Begivenhed naturligviis stor Sensation, og da et Orlogsdampskib om Aftenen d. 13de viste sig i Søen udenfor Havnen, vilde den engelske Kaptain paa La Plata, der var seilklar til Europa, ikke gaae ud, da han jo i det Tilfælde, at det var en Amerikaner, havde Grund til at befrygte en lignende Behandling, ligeoverfor hvilken han, som Ansvarhavende for Post og Passagerer, var værgeløs. Den engelske Konsul kom ombord for igjennem os at erfare noget om bemeldte Skib. Det kom ind, da det var mørkt, og vi sendte som sædvanlig en Officeer ombord. Da det oplystes, at Skibet var en hollandsk Orlogsdamper (Vesuvius) gik La Plata samme Aften til Europa.

Den 14de kom en fransk Dampbaad, le Milan, og 2 spanske Fregatter ind i Havnen for at proviantere og fylde Kul. De vare bestemte til Mexico og havde Landtropper ombord. Senere hen under vort Ophold kom flere saadanne Sendinger, som man ikke kunde betragte uden en vis Melankoli, naar man tænkte paa det høist usunde Klima, de gik imøde; men denne Tanke lod heldigviis ikke til at trykke de franske Soldater, som under deres korte Ophold vare lutter Liv og Lystighed. Skifteviis kom Afdelinger af dem iland, og paa en lille Exerceerplads udenfor Byen opførte de til stor Fornøielse for Publikum allehaande Lege og toge i den korte Frist paa

[S. 32]

allehaande Maader Opreisning for den Mangel paa Motion, som deres Liv ombord medførte. Det var kjække og smukke Folk, alle Zouaver; ved blot at see dem faaer man den Overbeviisning, at alle Franskmænd ere fødte Soldater. Haab om Krigerære og Berømmelse, og Mod til at underkaste sig Alt derfor, kan man læse paa ethvert Ansigt.

Den 1ste December kom den norske Korvet Nornen, Kaptain Schmidt, ind til St. Thomas. Korvetten var, ligesom Heimdal, udsendt i Anledning af de amerikanske Uroligheder, og dens Chef havde Ordre til at konferere med Heimdals angaaende Forholdene i Vestindien. Det følger af sig selv, at vi benyttede Nornens 10 Dages Ophold til at omgaaes med vore nordiske Brødre, der ogsaa gjæstfrit modtoges af Byen St. Thomas. Korvetten afseilede den 11te December til New-York, hvorfra den retournerede i Februar og efter Heimdal foretog Touren til Havana.

Denne Reise havde allerede i længere Tid været stillet i Udsigt for Heimdal; men det var naturligviis betinget af Forholdene i vore egne vestindiske Farvande, hvorvidt Korvetten kunde undværes i de 6 Uger, som man maatte gjøre Regning paa at Touren vilde medtage.

Hvad der mest kunde ventes at ville give nogen Bevægelse ved vore Øer, var Muligheden af en Krig mellem England og Nordamerika i Anledning af Trent-Affairen; men da Krigen ialtfald ikke vilde udbryde før vor Tilbagekomst, var dette ingen Hindring for den omtalte Tour, der havde til Hensigt at vise Flaget ved Havana og Ny Granadas Havne. Man havde med Villie ladet Tidspunktet for Korvettens Afgang rykke hen i December, da Sundhedsforholdene ved Havana i den hede Tid vare meget slette. Gul Feber, som ikke i det indeværende Aar fandtes paa nogen af Øerne, rasede stærkt der, og jævnligt indløb der Efterretninger om Sygdom og Dødsfald paa Skibene i Havnen.

[S. 33]

Ved at vente til midt i December opnaaede vi ogsaa at faae et mere bestemt Formaal, idet der nemlig indkom en Skrivelse til Gouvernementet fra den danske Vicekonsul i St. Marta (Republikken Ny Granada), i hvilken han beklagede sig over Tilstanden i denne Republik, hvor Forholdene vare af samme Natur som i Venezuela. Han selv var endog blevet brandskattet og tre Gange fængslet, uden Hensyn til hans Stilling som Konsul, og han yttrede derfor det levende Ønske, at Korvetten Heimdal maatte komme til St. Marta for at haandhæve hans Rettigheder og fordre Opreisning for den Krænkelse, der var tilføiet den danske Nation, igjennem ham, dens Repræsentant.

Denne Omstændighed foranledigede Gouverneuren til at give os Ordre til i Slutningen af December at afgaae til St. Marta, muligviis anløbe den nærliggende By Cartagena, og endelig gaae til Havana for derfra at tiltræde Reisen til St. Croix saa betids, at vi kunde være der i Begyndelsen af Februar 1862.

Som man af det Følgende vil erfare, blev denne Plan paa Grund af tilstødende Omstændigheder noget forandret.

Efterat have tilbragt Juledagene i St. Thomas, gik vi til Frederikssted, hvorfra vi den 29de December afgik til St. Marta.

Togt til St. Marta, Kingston (Jamaica), Rum Key og Havana.

[S. 34]

(29de December 1861 — 6te Februar 1862).

Hvad der meget letter Seiladsen i de vestindiske Farvande, er den Omstændighed, at alle Øerne ligge i Passatens Strøg, og man kan saaledes benytte den friske Østenvind baade til at komme Nord og Syd i. Skal man tillige vestefter, da har man en god rum Vind og kan under heldige Omstændigheder løbe fra St. Croix ned til Sydamerikas Nordkyst paa tre, fire Dage. I Regelen er Passaten ONO., om Vinteren nordligere, om Sommeren sydligere. Disse Chancer kan man da benytte efter sin Leilighed.

Vi fik en god, stiv nordøstlig Passat, saaledes at vi løb en 10 à 11 Miils Fart, og da Luften var fugtig og kjølig, kom vi i en nogenlunde ordentlig Vinterstemning. De varme Juledage i St. Thomas havde spillet Fantasiens slemme Puds, og naar Tanken i hine Dage — paa hvilke Savnet af Hjemmet føles meest — søgte at fremstille sig Grantræer, sneebelagte Gader, det lune Indvendige og det kolde Udvendige, da saae Øiet just det Modsatte.

Paa Søen gaaer det bedre. Der er Horizonten vid og Fantasiens ubunden; der fører man altid noget af Hjemmet med sig, og ingen fremmed Omgivelse forstyrrer det Indtryk, som en fælles Høitid fjernt fra Danmark fører med sig. Vi feirede Nyaarsaften paa det karaibiske Hav. Om Morgen havde vi iagttaget en ikke ubetydelig Solformørkelse, og Kl. 12 Midnat udveklede vi paa 14° 34' N. B. og 69° 16' V. L. for Greenwich vore Nyaarsønsker; men de Forsigtigere, der vilde sende et saadant Ønske hjem pr. Tanketelegraf, besørgede dette samme Eftermiddag Kl. 6 T. 33 M.; thi da var det netop Midnat i Kjøbenhavn, hvis Tidsforskjel med det nævnte Sted er 5 T. 27 M.

[S. 35]

Allerede den 2den Januar om Aftenen fik vi Nordkysten af Sydamerika at see; men idet vi satte Dampen op for at løbe ind, beskadigedes den ene Glider i Maskinen, og vi maatte dreie til og

holde Søen om Natten for at eftersee denne Skade.

Næste Morgen den 3die havde vi Maskinen i Orden saaledes, at vi kunde benytte den anden Glider, og stode da ind.

De høie sneebedækkede Bjerge, der ligge henved 30 Miil inde i Landet, ledede os til St. Marta, og ved at følge Pynterne af Kysten kom vi samme Dag ind i den gode, men meget lille Havn, efter først udenfor denne at have passeret en befæstet Klippeø (Morro), der saae ret eiendommelig ud.

Saasart vi vare komne til Ankers, toges der fat paa det Korvetten overdragne Hverv. Det oplystes ved en Samtale med Konsulen, Hr. *de Mier*, at den ham overgaaede Ulempe var skeet under den foregaaende Regjering. Krav paa de Penge, denne havde afpresset ham, ønskede han ikke forceret under den nye Regjering, som han frivillig havde laant betydelige Summer, og derfor paataltes kun den Deel af Sagen, der angik Konsulens Belæggelse med Arrest. Til den Ende havde Chefen en mundtlig Konferents med Provindsgeneralen Herrera, hvem han desuden officielt tilsendte en Skrivelse, der betegnede det ham som Repræsentant for den danske Regjering overdragne Hverv, samt fordrede fyldestgjørende Opreisning for den Medfart, der var overgaaet den danske Konsul.

General Herrera beklagede meget de stedfundne Begivenheder, men fralagde sig med det Samme al Deeltagelse i disse, der vare skete under den foregaaende Regjering og for hvilke han derfor ikke kunde bære noget Ansvar. Som Svar paa Chefens officielle Skrivelse afgav han en skriftlig Erklæring i denne Aand, hvori han tillige tilsagde alle Danske i Almindelighed og den danske Konsul i Særdeleshed Retfærdighed og høflig Behandling af Republiken Ny Granadas Regjering.

[S. 36]

Efterat den danske Regjering paa denne Maade fyldestgjørende var tilfredsstillet, aflagde Generalen med Stab et Besøg ombord i Korvetten og modtog den Salut, der efter hans Rang tilkom ham.

Disse Forhandlinger vare alt tilendebragte den 5te, og vi vare glade ved at slippe bort fra dette hede og ikke meget interessante Opholdssted.

I St. Martas Havn ligger man ligesom i en Gryde. Byen selv er ussel og forfalden og kun bekjendt deraf, at Frihedshelten Bolivar udaandede indenfor dens Mure. Paa Grund af dens indelukkede Beliggenhed, der forhindrer Søbrisens velgjørende Luftning, er den meget kvalm, og i de Par Dage, vi laae der, stegte Solen os dygtig igjennem hver Formiddag, medens vi saae Skyerne sænke sig mere og mere i de umaadelige Bjergkløfter, hvor de tillavede en Brygning af Torden og Lynild, der præcis Kl. 4 hver Eftermiddag i en Syndflod af Regn skyllede ned over os. Alt maatte da lukkes til, og Temperaturen under Dækket blev næsten utaalelig; men Folkene vidste at afvinde Regnen dens gode Side ved at møde paa Dækket med alle de Pøse og Ballier, de kunde faae fat i, for at opsamle Himlens Vand til en luxuriøs Vaskning af Skjorter og Buxer.

Da der ikke forelaae nogen væsentlig Grund til at anløbe den anden granadinske Havn Cartagena, og da der i Kingston paa Jamaica var Maskinværksteder, hvor vi kunde faae den beskadigede Glider repareret, foretrak vi at anløbe denne sidste Havn, saameget mere som den ikke laa synderlig ude af vor Vei til Havana. Kursen sattes da den 5te efter Kingston, hvor vi ankom den 8de om Morgenen og strax begyndte at udbedre Skaden paa vor Maskine.

[S. 37]

Jamaica med sine "blaa Bjerge" er et deiligt Syn og Indseilingen ved Port Royal (det engelske Orlogsværft) overordentlig smuk. Byen Kingston ligger 3/4 Miil derfra og vi ankrede der, efter i Port Royal — hvor vi bleve underrettede om Prinds Alberts Død — at have udvexlet Visiter med det engelske Vagtskib. Vi havde Flaget paa halv Stang, idet vi passerede Havnebatterierne og Vagtskibet, hvor det engelske Flag i Anledning af Prindsens Død vaiede paa denne Maade. Da vi vare ankomne til Kingston, gjorde vor Chef sin Opvartning hos den engelske General-Gouverneur, der boer i Spanishtown, hvortil en Jernbane fører fra Kingston.

Man faaer et velgjørende Indtryk ved at besøge en engelsk Koloni i Tropeegnene og føler sig tilfredsstillet ved at see, hvorledes det sunde engelske Liv arbejder sig ind i alle disses stagnerende Forhold. Til den engelske Nations Storhed hører dens stærke Tro paa sine egne Institutioner, og en sjelden Energi i Karakteren til at fastholde den nationale Individualitet, Skikke og Sædvaner langt fra Moderlandet. Paa Klimaet og den farvede Befolkning nær føler man sig i en engelsk Koloni, som om man var paa et Stykke af Gammel-Englands Grund. Reenlighed, Ro og Orden udmærker de engelske Byer fremfor de andre i Tropeegnene, og i Kingston, hvor vi laae et Par Dage, gjorde vi den samme Erfaring. Den evige, aldrig trætte *policeman* saae vi ogsaa her, vel undertiden i et sort Exemplar, men med et roligt og paapassende Væsen. At Byen har en betydelig Handel og at den ved en levende Skibsfart staaer i Forbindelse med England, virker jo ogsaa Sit til, at baade Personer og Ting ere engelske i Form og i Udtryk.

[S. 38]

Om Formiddagen den 10de vare vi netop færdige med Maskinen og paa Nippet til at afgaae til Havana, da der indløb Efterretning om, at det engelske Linieskib *Conqueror* (99 Kanoner, 1000 Mand) var strandet paa Rum-Key, en lille Ø østenfor Bahama Bankerne og beliggende paa 23° 40' N. Br. og 74° 55' Længde vest for Greenwich. Da Chefen for Orlogsværftet i Port Royal, til hvem der fra det strandede Skib var indkommen Begjæring om Hjælp, kun havde een Kanonbaad paa Stationen, og da denne strax blev afsendt med Brød, tog vor Chef Anledning til at tilbyde Heimdals Assistance, et Tilbud, der blev modtaget med stor Taknemlighed og saameget mere paaskjønnet som man vidste, at Korvetten havde Ordre til direkte at anløbe Havana; Rum-Key laae c. 400 eng. Miil fra Kingston og naar vi gik udenfor Instruxionerne, var det tvivlsomt, om

ikke Havana-Touren maatte aldeles opgives, for at vi kunde være tilbage til vore Øer paa den befalede Tid.

Chefens Beslutning, desuagtet at gaae til Conquerors Assistance, blev ogsaa ombord i Heimdal modtaget med almindelig Glæde, og da vi samme Eftermiddag ved Orlogsværftet indtogede endeel Provisioner til det strandede Skibs Besætning og fyldte vore egne Kulkasser, gik Arbeidet saa flinkt fra Haanden, at vi vare klar paa nogle faa Timer. Kl. 7 forlode vi Havnen, og netop som vi vare i Havnemundingen, kom et Fartøi fra Vagtskibet og fortalte, at man i det Øieblik havde modtaget en ny Efterretning fra Conqueror, der atter indeholdt en Begjæring om Provisioner.

Hvormeget vi end havde skyndt os, var det dog blevet mørkt, inden vi fik kastet los fra Bulværket og vi kom til at gjøre den Erfaring, at Farvandet til og fra Kingston ikke egner sig vel til Natseilads. De svære Bøier, der ere udlagte til Linieskibsfortøininger, kunne ikke sees, før man er lige paa dem, og vi fik ogsaa Skruen uklar af en af dem. Det var ikke raadeligt at lade Skruen gaae rundt, men efter nogen Manoeuvre med Stageseilene klaredes den, og Kursen gik mellem Skjær og langsmed Land, i en ubehagelig Nærhed af begge. Alt løb imidlertid vel af. Anduvningsfyret passeredes uden videre Begivenhed, og vi forcerede da Alt hvad vi kunde med Damp og Seil, hvilke Sidste kun tildeels kunde bruges, da Kursen gik op imod Passaten.

[S. 39]

Underveis iagttog vi ved hyppige Observationer en stærk Strøm, som satte ind fra Atlanterhavet mod Bahamabankerne, og vi formodede derfor, at denne Strøm ikke var bleven tilbørlig paaagtet af Conqueror. Det bekræftede sig ogsaa senere, at dette Skib havde troet sig fuldkommen klar af Landet, idet det efter Bestikket om Aftenen skulde gaae 16 eng. Miil udenom den samme Ø, hvorpaa det tidligt om Morgenen, medens det endnu var mørkt, strandede.

Efter 3 Etmaals uafbrudte Dampen fik vi om Morgenen Vraget i Sigte. Det var et sørgeligt Syn. Det stolte Skib laae med sine bare Master og sit allerede kjølbrudte Skrog en lille Fjerdingsvei fra Land paa et Korallrev, som Atlanterhavet væltede sine Brændinger over. Det var uden Redning fortabt. Heldigviis var hele Besætningen reddet, og da vi kom længere ind, saae vi iland en Leir af Telte, som den havde lavet af de bjergede Seil. En Mængde af Takkelagen og Inventariet var allerede i Land, og vi saae Fartøier i livlig Kommunikation med Vraget, beskjæftigede med at bjerge det Øvrige, der kunde reddes. Dagen før vi kom, vare Kanonerne udtagne og bragte ombord i det engelske Dampskib Bulldog og samme Morgen, som vi kom, arriverede 1 Dampskib og 2 Kanonbaade fra den engelske Bahamastation Nassau. Af hvad vi saaledes saae og erfarede, sluttede vi snart, at vi ikke vilde være til nogen reel Nytte; thi Skibet var der ikke Tale om at redde, og til at tage dets Besætning ombord vare de 3 Dampskibe tilstrækkelige.

[S. 40]

Vi stode imidlertid ind mod Øen og ankrede udfør Leiren i 6 Favne Vand; men da vi dreve for Ankeret, lettede vi igjen og havde, under Veiledning af en maadelig Lods fra Øen, en vanskelig Indseiling til en lille Havn (Nelsons H.), hvor vi endelig ankrede.

Chefen gik strax iland og blev meget hjerteligt modtagen af Kaptain Sotheby, Conquerors Chef, der takkede for den ham tilbudte Hjælp og sendte Fartøier ombord til Korvetten for at hente den Proviant, vi havde med fra Kingston. Medens Fartøierne bleve stuvede, havde vi inviteret den engelske Kadet, der var sendt med dem, til at drikke en Kop Kaffe i vor Messe, og han gav os en kortfattet Beretning om Katastrofen, som han endte med den pudsige Ytring: »*well, I'am in for it; she struck on my watch!*« Vi kunde ikke bare os for at lee over den alvorlige Tone, hvormed disse Ord bleve fremførte af den fjortenaarige *midshipman*, som følte Ansvar ved Forliset af et Linieskib paa 100 Kanoner, og hvis Fantasi var opfyldt af skrækkelige Forestillinger om den første Krigsret. Imidlertid trøstede vi ham saa godt vi kunde, og det glæder os at kunne berette, at vi fandt ham i bedste Velgaaende gjøre Tjeneste paa den Flaade, der iaar gjæstede Kjøbenhavn. Han havde den Ære, tilligemed sin Chef, at blive »*honorably acquitted*«, hvorimod den vagthavende Officeer blev »*admonished*« og Masteren »*reprimanded*« ved Krigsrettens Kjendelse.

Vor Chef tilbragte Dagen hos Kaptain Sotheby, der viste ham megen Opmærksomhed og om Aftenen, da han tog Afsked, lod ham ledsage med Fakler til hans Fartøi, medens Linieskibets Musikkorps spillede: "Danmark, deiligst Vang og Vænge".

[S. 41]

Da der ikke var mere for os at gjøre, vare vi allerede næste Dag paa Veien til Havana, hvorhen vi toge Conquerors Postsæk med os. Havde denne lille Afstikker end ikke havt nogen reel Nytte, saa havde vi idetmindste foretaget den med god Villie, og som Beviis paa, at denne blev paaskjønnet, modtog Korvetten senere den engelske kommanderende Admiral Milne's og den engelske Udenrigsministers Tak for den Iver, den ved denne Leilighed havde udviist.

Førend vi ganske overlade Conqueror til dens sørgelige Skjæbne, kunde det maaskee interessere Læseren at erfare nogle Enkeltheder om denne Begivenhed.

Hele Besætningen sendtes til Bermuda til Forhør og Krigsret, og denne kom til det Resultat, at Skibet var forlist, fordi der ikke var gjort tilstrækkelig Regning paa Afdrift og for lidt paa Strøm — fordi den Vagthavende ikke havde havt Natkikkert ved Haanden — og fordi Vendingen i sidste Øieblik var slet. Desuagtet blev Udfaldet af Dømmen, som ovenfor meldt, meget mild; et andet Skib ved Navn Waterloo omdøbtes til Conqueror, og hele Besætningen kommanderedes derombord. Imidlertid fandt Admiralitetet, at Retten havde været vel lemfældig, og udstedte et Cirkulaire, hvori det undrede sig over Udfaldet og gjorde Marinens Officerer opmærksomme paa, at en Chef ikke kunde dække sig ved Overstyrmandens (Masterens) Ansvar. Cirkulairet gav igjen Anledning til en Debat i Overhuset, hvor man beklagede sig over Admiralitetets Anmasselse: at underkjende en Krigsretsdom og kaste en Skygge paa den frikjendte Linieskibschef. Debatten

[S. 42]

endte med, at Lord Palmerston "fandt det meget smukt, at Folk forsvarede Kapt. Sothebys Ret saa ivrigt, men han paalagde dem at interessere sig — idetmindste lige saa meget — for Hendes Majestæts Skibe, som for Kapt. Sotheby". (Latter og Ende paa Debatten).

Ved Hjælp af Passaten, der nu var med os, kom vi, efter at have forladt Rum-Key den 15de, hurtigt ned til Østpynten af Cuba, Kap Maisi. Her fik vi et engelsk Linieskib, Donegal, i Sigte, og vi seilede tre Dage sammen med det langs Sydkysten af den omtrent 136 Miil lange Ø Cuba. Ved Hjælp af Marrayats Signalsystem — der forstaaes af alle Nationers Skibe — signalerede vi til det, at vi skulde til Havana, og det gav os en lignende Underretning. Det er morsomt at seile sammen med et andet Skib — Notabene, naar man kan seile det agterud, og denne Tilfredsstillelse havde vi. Endskjøndt Donegal var bekjendt for at være en god Seiler, kom den dog c. 18 Timer efter os ind til Havana, hvor vi ankom den 21de Januar.

Naar man i kortere eller længere Tid har gjæstet de smaa Byer i Troperne, er det en særegen europæisk Følelse, hvormed man seer en By som Havana udfolde sine mægtige Omrids for Øiet. I Forhold til Byen staae Fæstningsværkerne ved Havneindløbet og Havnen selv, der vrimler af alle Nationers Skibe. Den mexikanske Krig hidførte, medens vi vare der, baade engelske, franske og spanske Orlogsmænd, der anløb Havana paa Reisen til Vera Cruz, og foruden at afgive Salut for det spanske Flag, deeltog vi i Sørgesalut for Prinds Albert og Glædessalut over Prindsen af Asturiens Fødselsdag. Det var en evig Komplimentering og Retourneren af Visiter. Hs. kgl. Høihed Prinds Alfred, *midshipman* ombord i det engelske Linieskib George, der kom fra Mexico og skulde hjem, blev her underrettet om sin Faders Død. Skjøndt den unge Prinds ikke modtog Besøg, lod han dog vor Chef vide, at han ønskede at tale med ham, og sendte gennem ham en Hilsen til Gouverneuren for vore Øer, ledsaget af en Tak for den Modtagelse, der var bleven ham tildeel paa disse.

[S. 43]

Vi benyttede vort Ophold i Havana til at gennemstreife den store By paa kryds og tværs. »*Fabrica de tabacos de la vuelta abajo*« var et meget yndet Feltraab, og vi kom under Veir med det ret interessante Fænomen, at Huse, hvis Adresser vi havde fra diverse Cigarkasser, aldeles ikke eksisterede. Hvad der derimod eksisterede, var Snavs i Gaderne i den gamle By, hvorimod den nye (Forstæderne) var rummelig og reenlig. Pragtfulde Kafeer og Bygninger glædede Øiet, men meest tiltalende af Alt var en stor Plads, hvor den elegante Verden efter Solnedgang bevægede sig — tilvogns, tilhest, tilfods — i alle mulige Retninger. Her fik man ved den overordentlige Luxus i Toiletter og Ekvipager ret Begreb om den umaadelige Rigdom. Det var ogsaa interessant at iagttage den skarpe Demarkationslinie, som her eksisterer mellem Hvide og Farvede. "Indgang for Kouleurte" var malet paa Theatre og andre offentlige Steder, hvor man kunde see denne Samfundsklasse samlet paa eet Sted og ved Skillerum udelukket fra det øvrige Publicum.

Som en Mærkelighed kan man anføre, at de fornemme Familier i den kolde Aarstid (som det var under vort Ophold) for en stor Deel tage paa Landet, medens de derimod begive sig til Byen paa den varme Tid af Aaret, i hvilken den gule Feber grasserer stærkest. Vi have ikke faaet dette Fænomen tilfredsstillende forklaret.

Det maa noteres som en anden Mærkelighed, at denne By, der tæller 200,000 Indvaanere og besøges af et overordentlig Antal Skibe, ikke har noget Observatorium, der ved dagligt Signal angiver Tiden, saa at Skibene kunne verificere deres Kronometre. Det Første en engelske Bestyrelse vilde gjøre, vilde være at anlægge et saadant. For at faae Rettelsen bestemt paa vore Ure, henvendte vi os til Havnekaptainen, der boede i et stort Palais og modtog os særdeles høfligt; ved en Adjutant lod han os ledsage til en Urmager, hos hvem vi fik en Tid opgivet, der vel senere viste sig at være rigtig, men som vi dengang dog kun stolede paa, fordi den stemmede med den af os selv beregnede. Enhver betydelig Søstad bør sørge for at skaffe en officiel Garanti i saa vigtig en Sag som Kronometres Regulering; for en Orlogsmænd, der altid har tre af disse, er det mindre nødvendigt, da de kontrolere hinanden indbyrdes; for en Koffardimand, der undertiden kun har eet Søur, er Sagen af betydelig Vigtighed.

[S. 44]

Efter et behageligt Ophold, under hvilket Skibet var blevet forsynet med Kul og for endeel provianteret, forlode vi den 27de Januar Havana og stode Nord i. Gjennem Florida Golfen gik vi direkte til St. Croix, hvorhen vi efter en særdeles heldig Reise ankom den 6te Februar, og denne Tour havde saaledes i det Hele medtaget 5 Uger.

Ved de danske Øer.

[S. 45]

(6te Februar — 24de April.)

Under Heimdals Fraværelse paa ovennævnte Tour havde den engelske Korvet Cadmus luret i St. Thomas' Havn paa et Skib, der af den engelske Konsul i Havana var angivet at være udrustet til Slavehandel. Da dette Skib forlod Havnen, blev det forfulgt og taget af Cadmus udenfor det danske Territorium, og bragt til en engelsk Ø for at kondemneres. Besætningen blev imidlertid frigiven, da der ikke fandtes tilstrækkelige Beviser for, at den vilde tage Slaver i Fragt. Vel fandtes der Træ nok til at bygge et Mellemdæk og Demijohn'er til Vand i Mængde, samt et Kaart over Afrikas Kyst med Negerudførselsstederne understregede, men en Jury frikjendte, som sagt, Besætningen, hvorimod Skibet skulde dømmes ved en anden Domstol og antoges at ville blive kondemneret til Fordeel for Opbringeren.

Imellem England, Frankrig og Danmark existerer der en Traktat, ifølge hvilken deres Krigsskibe ere bemyndigede til at visitere mistænkelige Skibe af disse Nationer. Heimdal var forsynet med en slig Fuldmagt, men fik ikke Leilighed til at benytte den.

I ovennævnte Tidsrum forefaldt der ellers ikke noget af Interesse ved Øerne. En stor Deel amerikanske Skibe, hvori Sydstaterne havde Part, havde efterhaanden samlet sig i St. Thomas' Havn, hvor de lagde op og afmønstrede deres Mandskab, haabende paa bedre Tider. Et Rygte, der kort efter vor Ankomst jagede Korvetten fra St. Croix til St. Thomas, og som lød paa, at en i denne Havn liggende nordamerikansk Orlogsmænd ved armerede Fartøier vilde opbringe indkommende sydlige Staters Skibe een Miil udenfor Havnen, viste sig at være ugrundet. De nordamerikanske Orlogsmænd forlode tvertimod efterhaanden Havnen, da Sumter i Europa havde udspilt den eventyrlige Rolle, den begyndte i de vestindiske Farvande, og da der desuden indløb Efterretning om, at Sydstaternes andet armerede Skib Nashville havde overgivet sig.

[S. 46]

Den 17de Marts feirede Vicegouverneur Berg sit Embedsjubilæum, men var allerede dengang stærkt angreben af den Sygdom, som den 16de April endte hans Liv. Korvetten overførte i denne Anledning Gouverneur Birch til Begravelsen, ved hvilken den ydede de foreskrevne militaire Æresbeviisninger.

Da der paa denne Tid ikke var noget, der gjorde Opholdet ved vore Øer nødvendigt, erholdt Chefen Gouverneurens Tilladelse til at afgaae paa et 14 Dages Togt til Martinique og Trinidad, dels for at øve Besætningen, dels for at vise Flaget ved disse Øer.

Togt til Martinique og Trinidad.

(24de April — 9de Mai.)

Efter 2 Dages Seilads fik vi den 26de Martinique i Sigte og passerede om Eftermiddagen St. Pierre, der ligger paa den nordvestlige Side af Øen og er den største By paa denne. Den har imidlertid ingen Havn, og navnlig i Orkantiden kunne Skibe aldeles ikke ligge her. Fort de France eller Fort Royal, der ligger i en Bugt nogle Miil sydligere, har derimod en taalelig Havn, og det var efter denne at vi satte vor Kurs. Indseilingen i Havnen, som gik for sig i Mørke, var ret eiendommelig, idet vi først fik Lodsens ombord, da vi, saa at sige, kun vare et Par Alen fra Ankerpladsen. Samme Lods vilde paadutte os, at der for kort Tid siden havde været en dansk Orlogsmænd inde i Havnen, hvori vi jo med Sikkerhed kunde modsige ham, og det oplystes da ogsaa, at det havde været en Hollænder, som han, der deelte sine Landsmænds (især den simple Klasse) Uvidenhed i Geografi, hævde antaget for en Dansk.

[S. 47]

For en vis Deel af det herværende Publikum syntes der saaledes at være Anledning til at "vise Flaget", hvilket vi gjorde næste Morgen, da Byen til Gjengjæld viste sig for os. Den svarede just ikke ganske til de Forestillinger som vi havde gjort os om den ved at see dens Lys Aftenen i Forveien; navnlig viste den sig at være meget mindre end antaget, dog var den venligt beliggende, og de høie Bjerge i Baggrunden (saavidt vides de høieste paa Antillerne) forøgede mægtigt Panoramaets Skjønhed. Vegetationen omkring Byen var, paa Grund af den rigelige Vandmængde fra Bjergene, usædvanlig frisk, og i Byen saae man en Overflødighed af smukke Haver. Det lader sig ikke nægte, at Franskmændenes Smag og Nethed er fremtrædende i Alt, hvad der møder Øiet. Nede ved Havnen var der en stor fiirkantet Plads, omgivet af prægtige Mango Alleer. Midt paa denne Plaine var der opreist et Monument over Napoleon den 1stes Gemalinde, Josephine, der som bekjendt var en Kreolinde og født paa Martinique, og hele Anlægget afgav en smuk, meget besøgt Spadsereplads. Vistnok maatte vi tilskrive Søndagen endeel af den almindelige Reenlighed og Nethed, vi mødte, men man følte dog, at den artige, velopdragne Tone ikke heller om Hverdagene var nogen fremmed Gjæst paa Stedet. Hvad vi derimod særligt maatte takke Søndagen for, var en ikke ilde udført Koncert, som Garnisonens Musikcorps, der talte omtrent 60 Instrumenter, gav om Aftenen, og hvis Vellyd forhøiede det Indtryk, som den tropiske Aften, den brogede Vrimmel og den glade Stemning meddeelte Sandserne. Musikken var virkelig smuk, og sammenlignet med den, vi af vore 2 Hornblæsere ombord opvartedes med, som en kvægende Manna i Ørkenen.

[S. 48]

Vi kunne ikke tilbageholde en Beklagelse over, at Korvetten, der ellers i alle Retninger var god at være i, savnede et Musikkorps. Et saadant medgives vel kun større Skibe, men Togtets Beskaffenhed burde i saa Henseende ogsaa have et Ord at sige. At have lidt Musik til sin Disposition ombord, er behageligt ved mange Leiligheder; det giver Besøgende Fornøielse og danner et billigt Supplement til den Høflighed, man saa gjerne vil vise mod Fremmede paa de forskjellige Steder, hvor man kommer hen — Steder, som man næsten aldrig forlader uden en Taknemligheds Gjæld for modtagen Artighed og Gjæstfrihed. Men Musikken er ikke alene en Behagelighed; den virker oplivende paa Mandskabet, hvad enten dette gaaer rundt i Spillet, eller med en Dands om Aftenen ender Dagens Tjeneste; den virker gjennem Humeuret paa Sundheden og har i det Hele taget en dannende Indflydelse; derfor burde den ikke savnes paa et Skib, der er udsendt paa et Togt af en saadan Natur som Korvetten Heimdals.

Efter et Par Dages Ophold, hvilket nogle af Officererne benyttede til at tage op til St. Pierre, hvor der er en sjelden smuk botanisk Have, forlode vi den 29de Fort Royal og satte Kursen Vesten om St. Lucie, St. Vincent og Granada til Trinidad.

[S. 49]

Den 1ste Mai om Morgenen fik vi Landet at see, om Formiddagen passerede vi igjennem *bocca di navio* (Skibsløbet) ind paa Paria Golfen og ankrede ved Port Spain (Spanishtown, Port d'Espagne) om Middagen.

Saa vel Anduvningen af Trinidad som Indseilingen dertil er baade interessant og smuk. I Almindelighed løber der langs med Nordkysten af Øen, som ved et Par smaa Øer med meer eller mindre brede Passager er skilt fra Fastlandets Nordøstpynt, en meget stærk Strøm vestefter, og denne frembringer, ved at mødes med Strømmen, der sætter ud fra Paria Golfen, utallige Hvirvler og Skumstriber. Ved tillige at gaae imod Bølgebevægelsen, der ogsaa, paa Grund af den staaende østlige Vind, er i vestlig Retning, tilveiebringer den sidstnævnte Strøm en betydelig Dønning i Havfladen. Endskjøndt Veiret var smukt og ganske stille, rullede vi, da vi kom ind i dette Belte, som om vi toge Overhalinger i en Storm; men da vi gik med fuld Kraft, vare vi snart indenfor Virkningerne af Oceanbevægelsen og inde i det smalle Indløb, hvor vi mødtes af den haarde udgaaende Strøm, der bød os ikke at avancere for rask, men see os om og nærved betragte de skovgroede Klippeblokke, hvoraf Øerne dannes, hvilket vi da heller ikke undlode.

Det er temmelig almindeligt antaget, at Trinidad engang har været landfast med Amerika, og ved en Jordrevolution er skilt derfra; og der er meget der taler for denne Formodning. De høie Bjerge, som omgive hele Nordkysten af Sydamerika, sporer man i Formation og Skikkelse over paa Trinidad, og naar man kommer ind paa Paria Golfen, der imod Trinidadsiden er af meget ringe Dybde, opstaaer let den Tanke, at idetmindste en Deel af den før har været tør. Allerede en Miil fra Port Spain har man 5 à 6 Favne Vand, og begynder at spore Mudderet, hvoraf det er opfyldt. Vi ankrede 1/2 Miil fra Byen paa lidt over 3 Favne, og nogenlunde dybtgaaende Skibe kunne ikke komme nærmere. Fra Byen, hvis Baggrund dannes af Bjergenes Affald, strækker sig Syd efter en stor Slette, som med betydelige Skove gaaer ned til Paria Golfen; det er denne Slette, paa hvilken de største og fleste Plantager ere anlagte. Man har begyndt ved Foden af Bjergene og arbejder sig nu ud imod Golfen, idet Skoven, ved at fældes eller brændes, forvandles til Agerjord. Der staaer imidlertid meget tilbage at indvinde paa denne Maade, og i den anden Retning lægge de store Bjerge betydelige Hindringer iveien for Kommunikationen. Kun omtrent 1/10 af Øen er opdyrket.

[S. 50]

Port Spain er en smukt anlagt, rummelig og reenlig By, der udmærker sig ved brede og luftige Gader (nogle af dem ere endog en Fjerdingsvei lange), gode Boutiker og flere i stor Stiil opførte, offentlige Bygninger, blandt hvilke een er bleven til paa en ret mærkelig Maade. Da nemlig Prinds Alfred med Linieskibet St. Georg i 1861 besøgte endeel af de vestindiske Øer, havde man Haab om, at han ogsaa vilde besøge Trinidad, og der blev opført en kolossal Bygning til hans Modtagelse, da Gouvernementshuset ikke var stort nok til en saadan *fête*, som man agtede at give. Men Prindsen skuffede Forventningen, og Huset, der kun egner sig til Ballokale, staaer endnu ubenyttet. Det skal have kostet henved 100,000 Rdl.

Et Springvand i Midten af en stor Allee, der fra Havnen gaaer tværs igjennem Byen, og en særdeles elegant Iisbutik fortjene ogsaa at nævnes som Befordrere af Behagelighed og Komfort.

[S. 51]

En Kjøretour, som den danske Konsul foranstaltede for Chefen og nogle af Officererne, var meget interessant, da den, foruden at føre os igjennem det rige Landskab, tillod os at besee flere Plantager. Den største Frugtbarhed, Yppighed og Afvexling omgav os, idet vi rullede ud ad Veien, navnlig vare store Træer i meget smukke fritstaaende Grupper tilstede, og yderst tilhøre dannede den mørke Skov en dyb — man kunde næsten sige tungsindig — Modsætning til sin Fjende, den lyse Sukkermark, der i Aarenes Løb bekriger den, og tilsidst vil vinde en fuldkommen Seir ved aldeles at fortrænge den. En rigelig Vandmængde findes paa Sletten, der endog paa mange Steder ved Draining maa forvare sig imod en altfor stor Overflod af det ellers i Tropeegnene saa velkomne Element.

Blandt de Plantager vi besaae, var Orange Grove den største og tillige den, hvis sindrige og smukke Indretning mest opvakte vor Beundring. Den var anlagt efter en storartet Maalestok. Tyve til tredive Mennesker vare beskjæftigede med at føde den tunge Valse med Sukkerrør; saasnart En havde aflæst sin Dragt paa den brede Rende, der førte ned til Valsen, gik han strax tilbage for at hente en ny Dragt. Der var saamegen Plads, at 3 à 4 Mand kunde komme til paa engang, og en ustandset Kommen og Gaaen fandt Sted mellem Valsehuset og Pladsen udenfor, til hvilken store Karrer jævnligen ankom fra Marken, belæssede med Rør. Disse vare afskaarne i omtrent 1-1/2 Alens Længde og bleve lagte saaledes paa Renden, at de fra Ende til anden bleve trukne igjennem Valsen. For at jævne dem og styre dem ind under denne stod der to Mænd, een paa hver Side, bevæbnede med store, tunge Knive, hvormed de jævnligen huggede løs, idet de i det Hele taget sørgede for en ligelig Ansamling til Valsen. Den udpresede Saft lededes igjennem Runder til det nærliggende Kogehuus, og til at bortføre de knuste Rør var der anbragt en sindrig Mekanisme, idet nemlig en Seildugsrem af Valsens Brede, var udspændt om to Ruller (den ene tæt under Valsen og den anden oppe). Disse, der vare satte i Forbindelse med Dampmaskinen, holdt den øverste Flade af Seilduget (der modtog de udpresede Rør) i en bestandig Bevægelse opad og afladede saaledes uophørligt disse paa Loftet, hvor de bleve pakkede paa Vogne, der ved en paa Støtter anlagt Sporvei førtes over Gaarden til Loftet af det Huus, der skulde tjene dem til Opbevaring. Ned i dette Huus bleve de da væltede og pakkede, for at tørres og senere bruges til Brændsel. Kogehuset og et storartet Apparat til Romdestillationen, hvilke vi ogsaa besaae, vare ligeledes vel konstruerede og i fuld Virksomhed. Det Sukker, der produceredes, var dog langtfra saa smukt som St. Croix Sukker, hvilket laae i den Omstændighed, at det ikke kunde betale sig at fabrikere et Produkt, der, idet det blev finere, ogsaa vilde blive dyrere. Hvad der navnlig sætter Planterne en bestemt Grændse, er, efter deres eget Sigende, en Forhøielse i den engelske Told paa Sukker af en vis Kvalitet, og de tvinges saaledes til at levere et middelmadigt Produkt, paa

[S. 52]

hvilket de imidlertid ikke savne Afsætning. Denne Plantage tilvirkede aarligt circa 900 Fade Sukker, et Antal, der, hvor lav en Beregning man end ansætter, dog repræsenterer en kjøn lille Kapital. Efter Sigende skal der paa Trinidad være et Par enkelte Plantager, der producere 12 à 1400 Fade om Aaret.

Vaaningshuset, som vi kjørte forbi, havde en fortryllende Beliggenhed og var omgivet af en stor indhegnet Plaine med smukke Trægrupper, der ikke ubehageligt mindede om en engelsk Park; ligeledes var den lille By for Arbejderne ved Plantagen anlagt med særegen Orden og Nethed.

[S. 53]

Hvad der imidlertid paa denne lille Udflugt glædede Øiet, var ikke alene Naturen, til hvilken man fornemlig føler sig henviist i Tropeegnene; men det var ogsaa Menneskene. I den af Kulier næsten udelukkende bestaaende Arbejderbefolkning finder man en Race, der staaer langt over Negerracen. Kulierne besidde vel ikke saamegen raa Kraft som Negerne, de ere spinklere af Legemsbygning og en Kuli kan ikke paa en Arbejdsdag præstere det Samme som en af Afrikas Sønner; men de ere ingenlunde svage. Lægger man til deres mindre Styrke deres Nøisomhed og Arbejdsiver, da bliver Totalsummen ikke ufordeelagtig, og det bedste Beviis paa deres Anvendelighed er det store Antal af dem paa Øerne i Vestindien, især de engelske. Paa Trinidad ere de i Særdeleshed fremherskende — man seer dem overalt; navnlig på Orange Grove saae vi kun een Neger, alle de andre vare Kulier. Fruentimmerne saae vi ikke meget til; de anvendes i Regelen i Marken og udmærke sig fremfor Negerinderne ved det sædelige Liv, de føre. Ægteskabsovertrædelser straffes efter Sigende strængt af Mændene, der alene herved betegne det høiere Trin, de indtage ligeoverfor Negeren, hvis mere dyriske Natur, forværret under Slaveriets Tryk, har sløvet Blufærdighedsfølelsen.

Sammenligner man en Kuli og en Neger, hvad det Ydre angaaer, da maa Sympathien tale for den Første. Kulien har et livligt, ofte ædelt Ansigt og en spinkel, men slank og senestærk Skabning; i sin Gang og i sit Væsen lægger han Selvfølelse og Gratie for Dagen. Hans sorte, glindsende Haar falder enten i Lokker over Skuldrene eller ogsaa er det tilbagestrøget og bundet i Nakken; Hovedtøiet bestaaer i et let broget Tørklæde, dog gaee de ofte uden Hovedbedækning. Et Stykke Tøi snoet om Lænderne er deres eneste Dragt, naar de arbeide; men altid bære de Arm- og Ankelringe, og undertiden bære de om Halsen en Kjæde eller et Baand med en Mynt eller Medaillon hængende paa Brystet. Paa disse Prydelser sætte de meget Priis, og de anskaffe sig dem af et saa ædelt Metal, som de kunne faae Raad til. Deres Levemaade er, som alle Hinduers, overmaade tarvelig og bestaaer næsten udelukkende af Riis; de skulle ligeledes være meget ædruelige.

[S. 54]

Man kan maaskee finde det utilbørligt at anstille en Sammenligning mellem Kulien og Negeren, idet man vil anføre, at den sidste under det demoraliserende Slaverisystem er sunken ned til sin nuværende lave aandelige Tilstand. Herom er heller ingen Tvivl; men det maa dog erindres, at Negeren er Slave i sit eget Fødeland, og at det netop er den Omstændighed, der har bragt ham i fremmed Trældom. I selve Negerens sandselige Natur ligger Spiren til hans Undergang i aandelig Henseende, og den pludselige, uforberedte Frigivelse har i Almindelighed været et Onde istedetfor et Gode, saavel for ham som for hans Herrer. Vi sige i Almindelighed; thi der gives jo adskillige Undtagelser, som vise, hvorledes det mere dyriske Instinkt hos Slaven har forædlet sig til Skarpsindighed og Intelligens hos den Frie; men de filantropiske Ideer, som man for Negerens Vedkommende bringer med sig fra Europa, faae dog et slemt Stød, naar man i længere Tid betragter Racen i Vestindien.

Dømmer man efter, hvad man seer, da skjønne vi ikke rettere, end at Kulien i sin primitive Tilstand staaer langt over Negeren, hvis ofte fremtrædende idiotiske Præg vækker Mistvivl om Muligheden af denne Races Evne til at forædles alene ved aandelige Midler. Blandingen med det hvide Blod maa vel snarere tænkes at kunne bidrage hertil. Med Kulierne synes det Omvendte at være Tilfældet, idet man nemlig i deres intellektuelle Evner seer den solidere Grundvold, hvorpaa den fremskridende Kulturtilstand kunde bygges.

[S. 55]

Efter at have indtaget en lille Frokost hos en med Konsulen bekjendt engelsk Familie, der kom os imøde med stor Hjertelighed, kjørte vi til vor Udflugts yderste Maal, en deilig Dal ved Navn Eldorado, hvor vi besøgte en ret interessant Institution, et Asyl for forældreløse Kulibørn. Igjennem den vel anlagte Bygning førtes vi af Forstanderinden, en ældre engelsk Dame, som med stor Forekommenhed fremviste de forskjellige Lokaliteter, der udmærkede sig ved Reenlighed, god Orden og praktisk Indretning. Anstalten bestaaer ved frivillige Bidrag af de paa Trinidad boende Europæere og har til Formaal indtil det 14de Aar at opdrage Børnene i den kristelige Religion, idet den tillige udvikler deres Anlæg for praktisk Virksomhed i det borgerlige Liv og saavidt muligt skaffer dem Ansættelse, naar de skulle ud i Verden. Stiftelsen tæller omtrent 60 Børn i alle Aldere fra 2 til 14 Aar. Da vi kom, vare de ude i Haven og Marken; men en Klokke forsamlede dem i Skoleværelset, hvor Præsten fra den nærliggende By gjorde En og Anden nogle faa Spørgsmaal, hvorpaa han begyndte en Psalme, som Børnene istemmede.

Ihvorvel der ved denne religieuse Forestilling paa Kommando (der falder saa ganske i den engelske Smag) var Noget, der ikke tiltalte os, var der dog noget Rørende i at see disse smaa mørkladne Skabninger og høre deres spæde Stemmer hæve sig med Tillid til de Faderløses Fader. Alt lod ogsaa formode, at den kristelige Følelse, der søges vakt hos Børnene, understøttes af en omhyggelig Pleie og en sund Opdragelse; de smaa Kulier, der vare tarveligt, men net klædte, lode til at befinde sig vel i deres Fristed, som vi forlode med de bedste Ønsker for deres fremtidige Vel. Dog maatte vi forinden, efter Stedets Skik, skrive vore Navne i en Bog, hvori alle Besøg indføres.

[S. 56]

Det var imidlertid blevet Eftermiddag; vi maatte derfor lade os nøie med, hvad vi havde seet, og

kjøre tilbage til Port Spain. Der er ingen Ting fuldkommen i denne Verden, og vi maatte betale Dagens Glæde ved under hele Kjørselen, der varede et Par Timer, at blive indbalsamerede i umaadelige Støvskyer, der nu, da vi havde Vinden med os, stadig indhyllede os. Det var et Douchebad af Støv: Haar og Bakkenbarter bleve graa i et Øieblik, ikke at tale om Klæderne. Heden var ogsaa meget stor, og Sveden, som den fremlokkede, var just ikke skikket til at formindske Ubehageligheden ved den overvældende Tørhed. En alvorlig Børsten, Banken og Vasken, da vi kom ombord i Korvetten, gjorde imidlertid Ende paa denne støvede Poenitentsetilstand, og Indtrykket af den smukke Dag førte vi os ubeskaaret til Indtægt.

Efter c. 5 Dages Ophold, under hvilket Høfligheder vare udvexlede med Autoriteterne og Artighed fra forskjellige Sider viist Skibets Officerer, forlod Korvetten Port Spain den 6te Mai. Et Besøg til den bekjendte Beg Sø, der ligger paa Trinidad ved den sydlige Side af Paria Golfen, tillod Tiden ikke, hvorimod flere af Officererne benyttede Leiligheden til at skaffe sig udstoppede Fugle, navnlig Kolibrier, der forefandtes paa Øen i et rigt Udvalg og i meget skjønne Exemplarer.

Korvetten ankrede, efter 3 Dages Seilads, den 9de ved Fredrikssted.

Ved de danske Øer.

[S. 57]

(9de Mai — 1ste Juni).

I Begyndelsen af April Maaned forlod det sidste nordamerikanske Orlogsdampskib, Quaker-City, St. Thomas' Havn for at gaae hjem, og fra den Tid viste der sig ingen Orlogsmænd af den nævnte Nation i vore vestindiske Farvande. De Efterretninger, som man i Vestindien modtog fra Krigens Skueplads, bleve ogsaa mere og mere fredelige. Alt tydede saaledes paa, at Korvetten, der den 1ste Mai havde været 10 Maaneder hjemmefra, ikke længere var nødvendig derude, eftersom Forholdene ved den Tid stillede sig, og man begyndte derfor at tænke paa Hjemreise. Ministeriet havde af de i den senere Tid indløbne Rapporter taget Anledning til at bemyndige Chefen til at forlade Stationen, naar Gouvernementet fandt det passende, og da Gouverneuren — efter foregaaende Konference med Chefen — under 24de Mai gav den Erklæring, at han for sit Vedkommende ikke ansaae Korvettens Nærværelse for nødvendig, berammedes Hjemseilingen at skulle finde Sted strax efter den europæiske Posts Ankomst den 1ste Juni.

Saasnart denne Bestemmelse var taget, begyndte Klargjøringen til Hjemreisen med den hyggelige Følelse, der altid knytter sig til Tanken om at gjense Fædrelandet, som man i længere Tid har været borte fra. Men idet man kastede et Tilbageblik netop paa denne Tid, fremstillede sig ogsaa for Tanken de mange Hjem, som elskværdige Familiers Gjestfrihed havde aabnet for os, og de venskabelige Baand, vi løsnede ved at sige Farvel til vore Øer; det var derfor heller ikke uden en oprigtig Følelse af Taknemlighed, vi toge Afsked med de vakkre Folk, vi under vort Ophold havde lært at kjende, og komme disse Linier dem for Øie, haabe vi, at de ville modtage den venlige Hilsen, som Heimdal paa denne Maade sender dem.

[S. 58]

Medens Korvetten var i fuld Aktivitet med at lade Kul, Proviant o. s. v., samlede Gouverneuren, et Par Dage før Afreisen, Chefen og Officererne hos sig til en Afskedsfest, der vel var af en officiel Form, men havde den hjertelige Karakter, som en længere Samvirken og et Samliv tilbragt i god Forstaaelse leder til. Det var os behageligt, af Gouverneuren at høre Korvettens Tjeneste anerkjendt, medens vi her gjøre os en Fornøielse af at anerkjende de liberale Hensyn, han tog til dens øvrige Mission, hvorved Tjenesten ogsaa vandt baade i Nytte og i Behagelighed.

Endelig var da Alt klar; Besøg vare aflagte, Hilsener til Danmark protokollerede, Regninger betalte, Kul, Vand og Proviant ombord, Posten ankommen, Ankeret lettet, Saluten givet, Kursen sat — og den 1ste Juni sank først St. Croix og dernæst St. Thomas under den sydlige Horizont, og Atlanterhavet stod os aabent.

Hjemreise. Oversigt.

Endnu i Sigte af St. Thomas havde vi slukket Fyrene og taget Skruen op; thi Vinden var frisk og saadan, at vi med fulde Seil kunde løbe Nord efter. Men nu opdagede vi, at vi førte nogle vestindiske Snyltegjæster med os, som vi hellere vilde have efterladt — Korvetten, der paa hele Touren havde seilet meget godt, gik tungt igjennem Vandet, og det kunde ikke være Andet end et tykt Lag af Muslinger og Langhalse paa Skibets Bund, der vanskeliggjorde vor Fremgang. Det viste sig ogsaa, efterat Korvetten var aftaklet og halet ind i Dokken herhjemme, at dette i høi Grad var Tilfældet. Et tykt Lag, en Slags Koraldannelse, tæt indvævet med Skaller, Søgræs og Langhalse, var udbredt over Skibets Bund fra For til Agter og gik betydeligt op ad Siderne; Agter gik det høiest op, For havde derimod Vandtrykket imod Bougen skyllet Noget bort.

[S. 59]

Naar man skal hjem, vil man gjerne saa hurtigt som muligt afsted. Var der ikke sparet paa Seil under det øvrige Togt, blev der endnu mindre paa Hjemreisen; men alt hvad vi "satte Bovenbramseil til" (som det hedder i Visen) hjalp det dog ikke — Farten vilde ikke over de 9 — og det var først efter nogle Dages Forløb, da det Værste af vort uvelkomne Appendix var skyllet

bort, at vi begyndte at gjøre noget mere Vei.

Naar man gaaer ud til Vestindien, gaaer man fra Kanalen Syd i omtrent til Madeira, for at fange Østpassaten, der da jævnt blæser En ud til Vestindien; men netop denne Vind forhindrer fra at gaae samme Vei tilbage, og naar man forlader Vestindien, benytter man derfor Østpassaten til at strække Nord efter langs med Golfstrømmen. Østpassaten ophører omtrent ved Bermuda, og man skal nu fange Vestpassaten, der blæser fra New-York over mod Kanalen. Om Vinteren faaer man gjerne denne Passat med stiv Luft og fra vor herhjemme velbekjendte Kompasstreg NV.; om Sommeren derimod med en jævn frisk Vind, der spiller paa begge Sider af SV. Netop paa det Sted, hvor Maury har lagt Nordgrænsen for Østpassaten, mistede vi denne og fik Stille, hvorfor vi satte Dampen op, gik i 24 Timer, fik Vestpassaten, slukkede Fyrene og seilede saa igjen med den vestlige Vind, som vi paa een Dag nær holdt lige til Kanalen. Dampen er en herlig Indretning og, benyttet paa en hensigtsmæssig Maade, en Besparelse istedetfor det Modsatte. Ihvorvel man vil beskyldte Dampen for at være en Repræsentant for en af Tidsaandens meest prosaiske Retninger, forsikre vi, at det snarere er med en poetisk Følelse, man ombord betragter dens koncentrerede, sorte Skikkelse — Kullene — der i sig gjemme den umaadelige Kraft, som kan forstærke eller modarbeide Vinden og bringe Skibet igjennem Vandet, naar dette ved en dorsk Dønning, og Vinden ved slapt nedhængende Seil, afgive deres Falliterklæring. Der er intet mere dræbende ombord, end at ligge i et langvarigt Stille og rulle magtesløs i en død Sø, medens Seilene slaae ud og ind mod Reisningen, Solen brænder og en overbord kastet Flaskeprop kan holdes hele Timer i Sigte. "Ingen Skibsmagt" er det Udtryk, hvormed Skibsjournalen, denne officielle Referendar, betegner denne Stemning. I gamle Dage havde man kun den filosofiske Trøst, at "Stille er halv god Vind", at sætte imod denne trykkende Tilstand; stod den paa i længere Tid, kunde man komme paa Rançon med Vand og Proviant, hvad der ikke er saa poetisk, som man skulde troe; nu derimod bringer det Liv i Gemytterne, naar Skruen gaaer rundt og Skibet dandser afsted for at opsøge Vinden — det er dog nok saa poetisk.

[S. 60]

Som sagt, vi fik Vestpassaten og seilede vor Kurs den ene Dag som den anden, medens den daglige Tjeneste gik sin vante Gang og Korvetten mere og mere nærmede sig Hjemmet. Men inden dette drager os altfor stærkt ved at vise sine bekjendte Kyster, og medens vi ere paa vor eensformige Søreise, ville vi kaste Blikket tilbage til det, vi forlode, idet vi ville søge at give en samlet Oversigt over vort Ophold "ved de danske Øer".

[S. 61]

Udsigt over St. Thomas fra Høiderne nord for Byen.

At levere en Beskrivelse over vore Øer i Vestindien er ikke vor Sag. De ere beskrevne af Adskillige. John Knox har i 1852 udgivet »*A historical account of St. Thomas, with notices of St. Croix and St. Johns*«; Lieutenant Mariboe har i "Erindringer fra en Søreise" 1860 leveret en kort Skizze, og endelig er der i indeværende Aar udkommet tre Pjecer (af Hr. Arnesen, Hr. Elberling og »*Spectator*«) om Øerne, deres Forhold, Bestyrelse og Anliggender, i hvilke man kan finde de detaillerede Fremstillinger, som det ikke er disse Liniers Opgave at dvæle ved. Hvad vi nærmest agte at gjengive, er Korvettens Liv ved Øerne og det Indtryk, som disse have efterladt hos os — vor Beretning er kun en Skjærv til den Gave, hvormed ovennævnte Forfattere have beriget Publikum.

Ved St. Thomas opholdt Korvetten sig meest, og laae da til Ankers indenfor et lille Steenrev (Prinds Robert), der ligger lige i det mod Syd vendende Havneindløb, indenfor hvilket det rummelige Havnebassin, omgivet af høie Bakker, udvider sig. Kaster man Blikket ind i Havnen, seer man Byen hæve sig malerisk paa sine tre Høie, idet den staaer i Forbindelse med Vandet ved en Mængde Broer, der ere Ladesteder for Kjøbmændene, hvis Skilte prange over dem med store Bogstaver. Tilhøire i Havnen (den østlige Side) ligge de oplagte Skibe, store Amerikanere og Andre, der ville være ude af Veien. Midt i Havnen, bekvemt for at komme og gaae, ligge gjerne Orlogsmændene, og tilvenstre (den vestlige Side) de store engelske Dampketter tæt ovre ved en bakket lille Halvø, der kun ved en smal Strimmel er forbunden med Byen, og hvor deres Kulpladse, Broer og Magaziner saaledes ere udelukkede fra Andre, og for dem selv lige ved Haanden. Seer man ud af Havnen (sydefter), har man i det Fjerne St. Croix, og tilhøire paa en høi Bakke ved Indløbet Telegraphen paa Cowells Batteri, fra hvilket ethvert Skib, der nærmer sig

[S. 62]

Havnen, signaleres. Er det da den Tid, man kan vente Paketten fra Europa, holder man skarpt Udkig efter Kuglen paa Toppen, der bebuder Ankomsten, og det varer da ikke længe, inden den stolte Brevdrager bøier ind i Havnen, hvor en Mængde Baade vente dens Ankomst, ikke at tale om de Dampskibe, der gaae paa Bilinierne (Havana, Sydamerika og Luvartsøerne). Med Dampen oppe, hale de hen paa Siden af deres store Kammerat fra Moderlandet, som lossor Baller og Brevsække lystigt ud til dem, der ikke saasart have faaet Ladningen ind og Passagererne ombord, før de hilse med et Kanonskud og gaae deres forskjellige Veie. Man behøver blot at see saadan en Scene eengang, for at faae et Begreb om det Liv og den Velstand, som den, gjentaget hver 14de Dag, maa føre med sig til St. Thomas. Og dog afgiver Paketforbindelsen kun en lav Procent af de Penge, der tjenes i St. Thomas, hvor Handelsskibe, som oftest af betydelig Størrelse, komme og gaae bestandigt. Postforbindelsen er vel af Vigtighed og Interesse for Byen; men vi troe, at man har Uret i at antage, at St. Thomas vil falde, hvis Paketstationen blev forlagt til Antigua — et Skræmmebillede, der i de senere Aar har foraarsaget mangt et aandeligt Mareridt, men paa hvis Virkelighed der nu neppe er Anledning til at troe. Medens vi vare derude, indgav Agenten for »*the Royal-Mail-Steam - Packet - Company*« Hr. Cameron (der, i Parenthes være det sagt, for sine ved flere Leiligheder ydede Tjenester mod den danske Regjering, under vort Ophold udnævntes til Ridder af Dannebrog) tilligemed Hr. Rotmann (engelsk Ingenieur) et Andragende om at maatte anlægge en Flydedok, paa hvilket der under 29de April 1862 meddeelttes Koncession, og dette tyder ikke paa nogen Fraflytning, som man desuden vil betænke sig meget paa fra Kompagniets Side, idet man her har Alt, Dampskibene vedkommende, i saa god en Orden som man kan ønske sig.

[S. 63]

For hele den store Fart fra Kap Horn og Kap gode Haab, samt Brasilien, til Europa og Nordamerika, er det en betydelig Fordeel, der ogsaa kommer St. Thomas tilgode, at Havarister af alle Størrelser kunne finde Hjælp i St. Thomas' Havn, istedetfor at løbe til Havana, der ligger henved 300 Miil i Læ af den. Allerede nu er Havarister en af St. Thomas' største Indtægtskilder, uagtet Skibe, der stikke over 11 Fod, ikke kunne repareres paa Bedingen, saa at man tør antage, at disses Antal vil stige betydeligt, naar der er en stor og bekvem Dok. Fra Korvettens Side anbefaledes ogsaa Forslaget, der endvidere indeholder den Bestemmelse, at "danske Orlogsmænd til enhver Tid skulle have Fortrinet fremfor andre Skibe til at komme i Dokken", samt at denne skal være 300 (eng.) Fod lang, 100 Fod bred og forholdsviis dyb — Dimensioner, der ere meer end tilstrækkelige for hvilket som helst af vore Skibe.

Idet saaledes den projekterede Dok i sin Tid vil udfylde et Savn, som længe har været følt af de Skibe, der besøge Havnen, vil denne under alle Eventualiteter ved sin udmærkede Beliggenhed og sin naturlige Sikkerhed vedblive at bevare sin Vigtighed for den vestindiske Skibsfart — uafhængigt af, om den er Station for den europæiske Post eller ei. Da Indløbet til Havnen ligger i Nord og Syd, er den østlige Passat bestandig en Sidevind for Skibene, der nemt kunne komme ind og gaae ud. Et Beviis herpaa er, at en lille Bugseerbaad, den eneste, der existerer, sjælden eller aldrig bruges og aldeles ikke kan betale sig. I Havnen selv er der fortræffelig Plads, og ingen Sø med nogensomhelst Vind. Det er aldeles ubeføiet, at man kalder den usund, hvilket den ikke har viist sig at være uden under Epidemier — der bringes fra de befængte Steder netop ved Postforbindelsen. Der kan dog maaskee for Englænderne være nogen Grund til at antage Havnen for mindre sund, idet Postdampskibene ligge i den mindst sunde Deel af denne, tæt under den tidligere omtalte Halvø, der danner den vestlige Side af Havnen, og man har som en Grund hertil tænkt sig de store Kuloplæg, der i den stærke Varme antages at udvikle usunde Gasarter. I den senere Tid har man tænkt sig, at en anden Grund kunde bidrage hertil, den nemlig, at den smalle Landtunge, der forbinder Halvøen med den egentlige Ø, paa en uheldig Maade stopper af for en stadig Forfriskning af Vandmassen. Under Korvettens Ophold havde man sin Opmærksomhed henvendt paa dette Spørgsmaal, og man kom til det Resultat, at denne Deel af Havnen ("Orkanhullet", saaledes kaldet, fordi Skibene fortøie der under slige Tilfælde) vilde vinde ved en Gjennemskæring af hiin Landtunge, idet den herved bevirkede Gjennemstrømning af Vandet deels vilde holde dette Parti fri for Mudder, og deels, ved stadigt at bortføre det bedærvede Vand, vilde fremkalde en forbedret Atmosfære. Fra Korvettens Side anbefaledes denne Gjennemskæring, som sikkert snart vil finde Sted, hvis den ikke alt er begyndt. Korvetten foretog ligeledes nogle Opmaalinger udenfor Havnen, hvor en ny, 17 Fods Grund opdagedes, om hvilken

[S. 64]

[S. 65]

Det er en broget Scene, der møder En, naar man træder i Land i St. Thomas. Masser af alle Slags Fartøier beleire Broen, hvor der er stort Koncilium Sladerastikum af Negere, Matroser, Negerinder og Børn i alle Aldere. Hvis Flaget paa det inderste Fort, der ligger ligeoverfor, ikke vaiede, skulde man ikke troe, at det var en dansk By man var kommen til — mødte man imidlertid en Politibetjent af den gamle velbekjendte Skikkelse, var man dog overbeviist derom paa Øieblikket. Men det er ogsaa kun for et Øieblik, man herved kan bringes ind i Illusionen; thi gaaer man op ad Gaden, møder man den mørke Spanier, den livlige Franskmand, den alvorlige Engelskmand, den driftige Tydsker og den travle Amerikaner — af Danske seer man kun Faa. Men skjøndt Nationaliteten ikke er stærkt repræsenteret, er Følelsen for Danmark ved flere Leiligheder fremtrædende, og den har i Vestindien bevaret sig paa en mærkelig Maade, især naar man seer hen til de mange forskellige Elementer, hvoraf Befolkningen bestaaer.

Af offentlige Forlystelser findes ingen i St. Thomas. Af og til komme nogle Beridere og Taskenspillere tilreisende, undertiden endog Sangere; men der er intet fast Theater, ihvorvel Byen synes at være rig nok til at understøtte et saadant. Det eneste offentlige Forsamlingssted er en net lille Have (Kongens Have) nede ved Havnen, hvor Garnisonen spiller et Par Gange om Ugen; for Herrer er Iisboutiken, der ligger ved Begyndelsen af Byens lange Gade, et ret behageligt Samlingssted. At sidde der om Aftenen med en brændende Cigar og en *sherry-cobler*

(en Blanding af raspet Iis, *sherry*, Sukker og Lemon, som man nyder gennem et Straa) og betragte de Forbigaaende, er en momentan Tidsfordriv, som især i Begyndelsen har megen Tilløkkelse. Senere hen, naar Bekjendtskaber ere gjorte, foretrækker man en Familiekreds eller det velindrettede Athenæum, hvor der er et rigt Udvalg af aandelig Føde. At nyde Iis er man i Begyndelsen tilbøielig til i Varmen; men man bemærker snart, at den derved øieblikkelig tilveiebragte Kjølning meget mere lader En føle den efterfølgende Hede, og man indskrænker Brugen af Iis saa meget som muligt. Til at bevare Provisionerne er Isen imidlertid fortræffelig. Af disse ankommer der alle Slags: Kjød, Smør, slagtet Fjerkræ, Østers, Frugt o. s. v. med Iisskibene fra Amerika og udsælges fra Iisboutiken, der har Monopol paa denne Handel imod at skulle forpligte sig til altid at have et bestemt Kvantum Iis i Beholdning. I et Klima, hvor adskillige Ting ikke kunne holde sig Dagen over, er dette en meget god Indretning; selv om Varerne ere lidt dyrere end sædvanligt, indvindes dette ved, at man ikke behøver at bortkaste bedærvede Provisioner. Hovedgrunden til at Iishandelen er et Monopol, er dog vistnok den, at Isen er et vigtigt Middel ved Behandling af Febere.

[S. 66]

Aftenselskabeligheden i Vestindien har ikke den samme Form som herhjemme — hvad Theen og Smørrebrødet angaaer. Den sidste Artikel seer man ikke, uden naar en eller anden Familie beslutter, for en Afvexlings Skyld og af Opmærksomhed mod de danske Gjæster, for en enkelt Aften at leve paa Dansk. Man spiser til Middag Kl. 6, naar Solen er gaet ned, og nyder derfor Intet til Aften. Dette medfører den Behagelighed, at man kan gjøre Besøg om Aftenen uden at falde til Uleilighed. I ethvert Huus, der eengang har aabnet sin Dør for En, er man om Aftenen velkommen til en Passiar og en Cigar, der altid nydes i Damernes Nærværelse, da den stærke Gjennemtræk i Værelserne gjør, at Røgen ikke generer. Hertil føies da gjerne et Glas Viin og Vand, Cognac og Vand, eller et Glas Øl, og man kan da bortfjerne sig med den rolige Bevidsthed, at man ikke er kommet for Madens Skyld.

[S. 67]

Ved St. Thomas forstaaer man Byen, skjøndt det kun er Øen, der bærer dette Navn; men de enkelte Plantager ere af ringe Betydning — Byen har Handelen og Livet for sig selv. Plantagerne have efterhaanden opgivet Sukkerdyrkningen, og lægge istedetfor Vind paa Kreaturer, paa hvilke de have Afsætning til Byen og Skibene. At St. Thomas er en Frihavn, forøger jo Omsætningerne, og Kjøbmændene, der ere lavt beskattede, gjøre gode Forretninger. Var man Statistiker, vilde man vist faae at see, at det er en ganske kjøn Sum, der hvert Aar forsvinder i de mange Fremmedes Lommer, og det er da ikke saa underligt, at disse ere loyale og tilfredse med *status quo*. Forøvrigt beskjæftige disse Folk jo en Mængde Arbeidere, og der er altid nok at tjene for Negrene — men netop derfor søge disse det mindst mulige Arbeide for den høieste Betaling, og den Bevidsthed, at de altid kunne faae et »job«, naar det kniber, gjør dem dovne og lidet elskværdige. Deres meest yndede Bestilling i St. Thomas er at drive omkring med en Baad i Havnen, anløbe alle Skibe, og ved Salget af Konkylie, Frugt, Peber-Edike, Cigarer o. s. v. snyde alle Nysankomne, og hvem der forresten vil lade sig trække op af dem. Flere af Kjøbmændene have "Gigger" (lange Fartøier), hvormed de sende deres Agenter eller selv gaae ombord i de indkommende Skibe, og her er da Beskjæftigelse for 6 à 8 Negre paa et saadant Fartøi. I Byen træffer man disse drivende omkring; Nogle tigge, Andre røre deres Herrer Heste, Andre igjen ride deres egne — men Alle kultivere de paa bedste Maade det *otium*, som er *pulvinar diaboli*. En vindskibelig Haandværkerklasse seer man saare lidt til; Alt indforskrives direkte, saasom: færdige Klæder, Skoe, Pynt, Huusholdningsgjenstande, o. s. v. Gaaer en Lampe itu, da kaster man den bort og kjøber en ny — Reparationsarbeide er altfor kostbart. Negerinderne leve for det meste af at vaske og sælge Frugt paa Gaderne, og en stor Mængde af dem dele Mændenes løse Anskuelser, Levemaade og Ulyst til stadig Beskjæftigelse.

[S. 68]

Vi saa et slaaende Beviis paa Dovenskab hos St. Thomas' Negerbefolkning, naar vi halte hen til Kuloplagene (hvad der forekommende tilbødes os af det engelske Selskabs Agent) for at fylde Kul. Dette Arbeide udførtes af Fruentimmer — ikke fra St. Thomas — men fra de omliggende Smaaøer, navnlig Tortola, og disse Kvinder udmærkede sig ligesaameget ved Flid, som Stedets ved Dovenskab. Ifølge Negerindernes Vane at bære Alt paa Hovedet, bare de paa denne Maade Kullene i Kurve paa en 60 Pd., og vare, paa en kort Hviletid nær, i Arbeide fra om Morgenen til Solnedgang; men saa havde de ogsaa tjent en Dollar (11 Mk. 4 Sk.). Man har et Exempel paa, at En af dem ved dette Arbeide sammensparede saameget, at hun kjøbte sin Broder fri. Han var Slave paa en af de spanske Øer.

Ere Negrene paa St. Thomas undertiden mindre oplagte til Arbeide, ere de dog altid særdeles vel oplagte til Fornøielse; i at dandse ere de navnlig utrættelige. I Juletiden slaae de sig rigtig løs, og "Negerballerne" ere da i fuld Gang. Vi ere saa heldige at kunne byde Læseren et Billede af et saadant Bal. Salen er belyst af to Praase; men paa den svage Belysning bøder den overgivne Lystighed. Man troe ikke, at Toiletterne ere simple — tværtimod: den sorte Skabning omsluttet af de meest blændende hvide Stoffer; paa Baand og Kniplinger er der ingen Mangel. Der gives baade blaserede Personligheder og lystige Springfyre blandt Herrerne, for hvis Vedkommende den hvide Frakke er i ligesaa stor Mode, som den sorte Kjole hos Europæerne. Musikken — en Tromme og en Klokke — er noget tarvelig; men Trommeslageren søger at multiplicere sig ved at tage Hælene tilhjælp, og han har et rigeligt Akkompagnement i Latter og Snak og i Dandsens vilde Tummel. Hver af de Dandsende vælger desuden sin egen Takt, hvilket frembringer et Kaos, som det er komisk nok at overvære.

[S. 69]

Couleurt Bal i Juletiden paa St. Thomas.

Til vore Negres Roes maa man anføre, at de, der anvendes som Tyender i Familier, ofte ere vel ansete af deres Herskaber, og vi have selv seet adskillige agtværdige Personligheder i denne Stilling, som, hvormeget der end anbetroes dem, aldrig skuffe den dem viste Tillid, og desuden hænge med oprigtig Hengivenhed ved den Familie, til hvis Tjeneste de eengang have offret sig. I Legemstyrke og Behændighed staaer Negeren høit. Medens vi laae i Havnen, opdagede vi engang, at noget af Kobberet var istykker, og da dette, paa Grund af den Lethed, hvormed Træet i Tropeegnene angribes af Orm, snarest muligt maatte repareres, gjorde vi os Umage for, at dette kunde skee. Da der imidlertid ingen Dok var, maatte vi tage vor Tilflugt til to sorte Dykkere, som det engelske Kompagni velvillig overlod os til dette Arbeide, og det var forbausende at see dem udføre dette uden nogetsomhelst Apparat. Først gjorde de en lille Vending ned under Kjølen og omkring under Skibets Bund, og kom da op og begjærede Plader, Søm (hvilke de puttede i Munden) og Hammer, hvormed de strax begyndte at tage fat, idet de af og til kom op for at trække Luft. De kunde banke to Søm ind ad Gangen og fuldførte Arbeidet paa nogle faa Timer. Vandet er meget klart i Tropeegnene, og vi kunde fra Dækket see, hvorledes de fægtede med Benene for at holde sig nede, medens Haanden med Hammeren var i livlig Bevægelse; naar de saa kom op, var det pudsigt at see Vandet trille i Draaber af deres sorte Uldhaar, der et Øieblik efter var ganske tørt. For Haierne, hvoraf Havnen vrimler, lode de ikke til at nære nogen Frygt, og der synes næsten at være Anledning til, at give Matroserne Ret i deres Paastand, at Haierne "ikke holde af sort Kjød". Som Exempel paa, hvormange Haiere der ere i Havnen, hørte vi anføre, at naar døde Kreaturer, Heste o. s. v. — der ikke maa sænkes inde i Havnen — ved en Baad med et Toug bugseres ud for at sænkes paa Dybden, er Størstedelen af disse Kadavere spist af Haierne, inden de naae deres Bestemmelse.

[S. 70]

Ombord gik Tjenesten sin sædvanlige Gang. Den udenbords Tjeneste have vi tidligere antydnet; vi ville kun bemærke, at een speciel Green af den indøvedes i St. Thomas, hvis Exerceerplads for Garnisonen ogsaa benyttedes til Øvelser for Heimdals Landgangskompagni. Det var en stor Fest for Negre med Tilbehør, naar Kompagniet, med 50 forgyldte "Heimdal" paa Huerne, ligesaa mange blaa Skjorter og det dobbelte Antal hvide Buxeben, præcederet af to velklingende Horn, og i en tætsluttet Kolonne om Eftermiddagen marscherede igjennem Byen og deployerede paa Fælleden. Endogsaa Byens Herrer og Damer bærede Øvelserne med deres Nærværelse, og det var da ikke underligt, at disse gik godt. Naar der gaves Hviil og Geværerne stode i Pyramider, forsvandt Kompagniet som en Nysen for at indtage en elsket, længe savnet Snaps — men neppe var Appellen blæst ud, før de igjen stode paa Pletten og gik gjennem Støv og Sved for ikke at gjøre Heimdal tilskamme. Skiveskydning med Geværer foretoges paa en øde Strand under et af Batterierne ved Havneindløbet. Seilads med Fartøjerne fandt ofte Sted i Vestindien, der paa Grund af sin jævne Vind egner sig vel hertil; med denne Øvelse forbandtes undertiden Lystseilads med Herre- og Dame-Passagerer, ligesom ogsaa Korvetten, der hyppig gik over mellem Øerne, næsten altid tog een eller flere Bekjendte med ombord.

[S. 71]

Baade i St. Thomas og paa Vestenden havde vi den Glæde at udvexle Besøg med danske Koffardikaptainer — en Omstændighed, hvorved vi ere komne til den Erkjendelse, at Fordommene mellem Koffardi- og Orlogsmarinen tilhøre en svunden Tid, som det nuværende Dannelsesstrin for bestandigt har banlyst. I Løbet af et Aar have vi afvexlende været sammen med forskjellige Førere af danske Koffardiskibe, hvilke vi have gjort os en Fornøielse af at vise al den Opmærksomhed, der stod i vor Magt, og af hvilke vi have modtaget en saa ærlig Venlighed, at den er noteret blandt vort Opholds behageligste Minder. Vi betænke os derfor ikke paa at raade Enhver, der endnu vil paapege en Misstemning, til at søge denne hos sig selv. Imellem de to Mariner findes den nu ikke længer.

Man har i Almindelighed dadlet de offentlige Kontorers Beliggenhed, Indretning o. s. v., og vi ville i den Henseende lade Enhver forsvare sin Klage. Kun een af dem fastholde vi som vor egen,

idet vi i Anstændighedens Navn anlægge Sag imod Havnekontoret. Det er den første offentlige Bygning, man hilser paa, naar man kommer, den sidste, man passerer, naar man gaaer; der er kun een Ting, der kan forsvare dens Ydre nu — det nemlig: at man ikke bemærker den. Det er umuligt at tænke sig, at det usle Træskuur med sin inkognito Tilværelse er Havnekaptainens Kontor i St. Thomas, paa hvis Havn man blot behøver at kaste et Blik for at troe paa Umuligheden deraf. Og dog er det saaledes til største Forundring for Alle, til liden Ære for Byen.

[S. 72]

Men vi ville ikke opholde os ved denne Enkelthed, nu da vi forlade St. Thomas og kaste et Blik over dens maleriske Beliggenhed, medens Korvetten glider langsomt ud af Havnen og vender Bougen imod det fjerne blaalige St. Croix. Lys- og Skyggevekslingen paa de kløftede Bakker, der danne Baggrunden til de tre med tætliggende Bygninger besaaede Høie, Baade og Fartøier i Havnen, Skibe med Seilene los, udfoldende alle Nationers Farver, Dampskibe og Paketter søgende ud og ind — Alt dette er en saadan Forening af Skjønhed, Liv og Velstand, at Total-Indtrykket staaer for Beskueren som et Syn, han aldrig vil glemme.

St. Croix, "Vestindiens Have" begynder at løfte sig ud af det blaa Hav, men bliver borte i en ansættende Byge, der kaster en Skygge over den Vagthavendes Ansigt og bringer ham til at bjerge Seil. Rigtig! der er den — først med Vind og saa med Regn — en øsende Vandflod over det ufrugtbare Dæk. Paa St. Croix staaer Planteren og sukker — for sit Sukker, der ikke kan trives uden mange saadanne Skyller. Hans Ansigt er lutter Solskin, naar det spandeviis styrter ned over hans forbrændte, tørstige Ager. Det klarer op igjen, og vi nærme os Landet mere og mere; det strækker sig ud paa Længden, det reiser sig i Høiden og udvikler gradeviis sine Skjønheder. De lysegrønne Sukkermarker, de gamle Vindmøller, de nye kneisende Dampskorstene og de hvide Vaaningshuse komme frem, det Ene efter det Andet, og tegne sig skarpere og bestemttere imod de mørke Mango- og Orangelunde, der denne Rammen. Nordsiden, mod hvis vestlige Pynt vi stævne, er den smukkeste paa Øen, og de Dale, der sænke sig imellem de to høieste Punkter, Mount Eagle og Mount Pleasant, henrivende deilige. Henimod Vestpynten stemmer Kysten sig op imod Søen i en bruunlig Klippeformation; men det er kun Fodstykket, ovenpaa udbrede de dyrkede Agre sig; man passerer det klippede Hams Bluff — der gjerne sender et Pust ud af sine Tragter — og Frederikssted, med Vestfarerne tilankers, kommer frem med sin lave Forstrand, hvorpaa Byen ligger, med Høider paa sin østlige Side, medens det skyder en lang *Sandy point* mod Syd. Man dreier nærmere ind og passerer Butlers Bay, Sprat-hole, Prosperity med deres Negerbyer og viftende Palmer, og holder ind efter det lave Fort, der ligger ved Nordenden af Byen.

[S. 73]

"Tyve Favne og ingen Bund," synger Lodhiveren ud; og "ingen Bund" lyder i nogen Tid, medens man stadigt nærmer sig. Endelig er der da Bund; "16 Favne," "13 Favne," "10 Favne," følge hurtigt ovenpaa hinanden; "8 Favne" og "lad falde Anker!" lyder kort efter, og man ligger da svaiet for den østlige Vind i Læ af Landet, en halv Fjordingvei fra Frederikssted eller, som det altid derude kaldes: Vestenden. I Orkantiden, hvor Stormen raser i alle Kompasstreger, kan man ikke ligge paa denne Red, der kun afgiver Læ imod den staaende østlige Passat; man maa da itide forlade den og søge rum Sø.

Klimaet paa St. Croix ansees for det bedste i Vestindien, og det kan ikke nægtes, at det er endeel kjøligere at ligge til Ankers paa Vestenden, end i St. Thomas, i hvis indelukkede Havn Søbrisen er mere ustadig og ikke saa jævnt velgjørende, som paa det førstnævnte Sted. Paa den varme og kolde Aarstid i Vestindien er der en ikke ubetydelig Forskjel; Thermometret varierer i den sidstnævnte (December, Januar og Februar), mellem 18 og 22° Reaumur; i den varme Tid, hvis hedeste Maaneder ere Juli, August og September, kommer det ikke under 22°, og sjældent, for St. Croix's Vedkommende, høiere end 27°; dog maa herved bemærkes, at de nævnte Tal gjælde for det ved Solseil beskyttede øverste Dæk ombord. I Land er der vel noget varmere om Dagen; men der tage Europæerne deres Revanche om Natten i deres luftige, med Gjennemtræk forsynede, Soveværelser, hvis Senge ere omgivne af Muskitnet, hvorimod man ombord, nede i Lukaferne, lider under en Temperatur, som undertiden er utaaelig nok. Europæere føle en stor Behagelighed ved den kolde Aarstids 4, 5 Graders Dalen, medens derimod Kreolerne og især Negrene, fryse i denne Tid, da Koldfebre ere herskende imellem dem.

[S. 74]

Ombord i Korvetten var Sundhedstilstanden udmærket, ikke et eneste Tilfælde af Feber indtraf; kun et Par Mand indlagdes for kirurgiske Tilfælde paa Hospitalet, og Korvetten havde sin fulde Besætning med tilbage. I Garnisonen derude hersker næsten altid nogen Sygelighed, hvortil Grunden vel tildeels kan være en uordentlig Levemaade blandt de Menige, der ikke kunne kontrolleres som Folkene ombord, tildeels ogsaa Kasernens usunde Beliggenhed ved en Lagun; men en anden Grund maa vistnok søges i Soldaternes, for dette Klima lidet hensigtsmæssige, Paaklædning, der ganske er den samme som herhjemme. Et let uldent Stof — saaledes som vi have seet de spanske Soldater i Havana bære — burde sikkert anvendes. Den tunge Vaabenfrakke, som Manden kaster af sig for at lade den friske Træk gjennemse en dyngvaad, paa Kroppen klistret, Linnedskjorte, kan ikke være at anbefale, og man skulde synes, at de, der jævnlig i Varmen føle de velgjørende Virkninger af Ulden, maatte gjøre deres Yderste for at denne uundværlige Regulator indførtes som en befalet Ting i den vestindiske Hærstyrke.

[S. 75]

Paa St. Croix træde Byerne i Baggrunden — Landet er Hovedsagen, Sukkerdyrkingen Livsspørgsmaalet. Af de ovennævnte, i Aar udkomne Piecer vil man kunne erfare, hvorledes det staaer sig med samme Dyrkning, hvis Statistik ikke er meget glædelig at betragte. For dem, der imidlertid ønske en løselig Oversigt over Aarsag og Virkning, ville vi give en kortelig Skizze.

I 1848 gjorde Negrene Opstand. Daværende Gouverneur Scholten proklamerede, idet han gav efter for denne, Friheden, der anerkjendtes af Regjeringen hjemme. Den Erstatning, som denne

skjænkede Planterne for dette voldsomme Brud paa deres Hovedkapital, var saa ringe, at de strax gik et betydeligt Skridt tilbage, og i den Aaret efter udkomne "Arbeidslov" gik det igjen ud over Planterne, der maatte afstaae en heel Dag (Lørdagen) til Negrene og desuden overbyde hinanden for, ved forskjellige fristende Tilbud, at lokke Arbeidere til sig. Bestræbelser i denne Retning kronedes dog ikke altid med Held; Negeren følte, at han var »*free man*« og søgte til Byerne, hvor han bedre kunde pleie sin Magelighed, og hvor hans faa Krav paa en uheldig Maade støttede hans exalterede Begreber om Friheden. Ved at holde et skarpt Udkig med Løsgængere og sætte en temmelig høi Priis paa Pas søgte man at forhindre denne Flygten fra Plantagen og Øen; men under alt dette tabte Planteren, og Mangel paa Arbeidskraft er den Klage, der endnu den Dag i Dag lyder fra St. Croix. Føier man nu til disse Omstændigheder daarlige Høste, en udpiint Jordbund og en Udførselstold, der (efter Hr. Arnesens Opgivende) er betydelig, indseer man nok, at Planterne ikke ere heldigt stillede. Under vort Ophold var der stærk Tale om at indføre fremmede Arbeidere, især fra Ostindien; dette har man nu foreløbig opgivet, idet man, som bekjendt, har afsluttet en Traktat med den nordamerikanske Regjering om at faae tilført Negere fra opbragte Slaveskibe, der da skulle have samme Vilkaar, som de øvrige Arbeidere.

[S. 76]

Men om end Planternes Stilling for Øieblikket er trykkende nok, saa mærker den Besøgende dog Intet dertil. Man modtager Indbydelser til et komme, naar man vil, blive, saalænge man lyster, og gaa, naar man behager — Alt med en Gjæstfrihed, som er exempelløs. Korvettens Besætning mødte den største Forekommenhed, som vilde være benyttet i større Udstrækning, naar ikke Tjenesten hovedsagelig havde anviist os St. Thomas som Station. Men endskjøndt vi kun i kortere Tidsrum laae paa Vestenden, havde vi mange deilige Toure til Plantager inde i Landet, og vi gjøre ret gjerne en saadan Tour om igjen, hvis Læseren vil være saa god at ledsage os, hvortil vi opfordre med den Bemærkning, et Hvo der ikke har besøgt en Plantage paa St. Croix, er gaaet glip af det meest Tilløkkende ved Udflugten til vore Øer.

Man har naturligviis lovet at komme en heel Dag, fra Morgen til Aften, og saa Mange som muligt. Dette giver nu ombord alt et Par Dage i Forveien Anledning til en Deel Tale, Bytten Vagt, Tagen Vagt og ædelmodige Yttringer af en eller anden opoffrende Personlighed. Endelig oprinder den store Morgen med en travl Virksomhed blandt Oppasserne, en hurtig Paaklædning af deres Herrer, og Udvevling af Spørgsmaal og Svar, Latter og Snak. Med en Kop Kaffe i Vrangstruben og Farvel til den Vagthavende, som med en tjenstlig Mine følger til Falderebet, gaaer man i Fartøiet, der sætter af og vender mod Land. Morgenen er frisk, Korvetten seer godt ud — man finder Spulingen poetisk. Heste og Vogne holde ved Broen; Den, som vilde op paa den "Sorte", kommer paa den "Røde", Den, der vilde ride, kommer til at kjøre, og Den, der skal kjøre, har ingen Pidsk — det er Altsammen det Samme — man farer ud ad den fortrinlige Vei, hvis Palmeallee paa ingen Maade er skyggefuld; men er Kronen lille, ere Nødderne desto større, og det er snurrigt nok at see dem hænge deroppe i Toppen.

[S. 77]

Landeveisparti fra St. Croix.

Det gaaer lystigt ud ad Byen; men vi maa holde tilvenstre, ellers kjøre vi lige paa den Karre, forspændt med to Oxer og med en grinende Neger til Kudsk, der kommer imod os. Strandveiens Reglement gjælder ikke her; at følge det, vilde kun føre til et Sammenstød, der vilde falde ud til afgjort Fordeel for ham med Oxerne. Der komme flere Kjoretøier i Række. To, fire, sex kraftige Muler for hvert; de ere lange og belæssede med Sukkerfåde, der skulle til Vestenden, fortoldes, ombord, hjem, atter fortoldes, sælges, udtømmes og endelig afgive deres sidste Sødme til Gedehamse og Gadedrenge. De have endnu et bevæget Liv for sig, og hvormeget Arbeide har det ikke kostet at faae dem i den Skikkelse, hvori de træde ud i Verden, fra den primitive Tilstand, hvori de staae og kneise for os rundt om paa Markerne? Spørg Planteren derom; han vil fortælle Dig, at det ikke er gjort med at stikke de unge Planter ned i Jorden. Han vil oplyse Dig om, hvorledes denne maa gjennearbeides og behandles; han vil fortælle Dig om Arbeiderne med deres *privileges* og kontante Lørdags Udbetalinger; han vil minde Dig om Anlægs- og Drivtskapitaler, om hvad der gaaer til Karrer og Seletøi, til Muler og Heste, og endelig om, at han

med alle sine Anstrængelser — endda er afhængig af Regn og frugtbare Tider fra Himlen. Det vil sige, Alt dette vil han aabenbare for Dig, naar Du, med Din Arm i hans, spadserer over Markerne, gennem Møllen og Kogehuset, og kommer med det ene Spørgsmaal efter det andet. Han vil heller ikke, undlade at vise Dig, hvorledes han har ført et Vandløb fra en Høide, der ligger en Fjerdingvei borte; med Stokken vil han betegne, hvor langt hans Jorder strække, hvormeget der endnu er uopdyrket, og han vil berette Dig, hvormeget han har drevet Plantagen op, siden han fik den — han skjuler Intet og viser Dig som Rosinen i Pølseenden den deilige Fuldblodshoppe, som ved sidste Væddeløb vandt Pokalen.

[S. 78]

Alt dette og meer til viser han Dig — men ikke nu. Nu staaer han med sit joviale Ansigt udenfor Døren paa Vaaningshuset og svinger med Hatten til Velkomst, hvad der bevæger os til at give Hesten et Rap for at komme op ad den lille Bakke. »*Lick him, Massa! Lick him hard!*« skriger Negerdrengen, der hænger bag paa Vognen og føler sin kudskelige Værdighed prostitueret ved vor mere fredelige Maneer. Naa, op komme vi, og der er Manden: "Velkommen, Velkommen." Vi stige ud, stige af, træde ind og befinde os snart i en Gyngestol i den svale Stue, med en brændende Cigar, efter at have nydt den staaende Forfriskning, Cognac og Vand, der strax er os tilbudt.

Passiaren fortsættes ved det solide Frokostbord, hvortil en gammel Guava Rom sætter et stærkt Punktum, idet den tillige gyder Mod i de uvante Rytteres Hjerter; thi Hestene staae for Døren og vente blot paa at bestiges. »*All right*« siger Planteren, mønstrer Kavalkaden med et Blik og viser Veien ved at ride foran. Men det er ikke Landeveien, vi søge; nu gaaer det ad Markveie, op og ned, snart hurtigt med en lille *race*, snart besindigt, Skridt for Skridt, for at nyde Omgivelserne og af vor Vært at erfare deres Navne. Mount Eagle ligger for os; der skulle vi op; Stien bliver smallere og smallere, steilere og steilere, og vi maae bøie os ned til Hestens Hals, medens vi med Armen væрге vort Ansigt mod de sammenfiltrede Kviste, som lukke sig efter vor Formand og svippe tilbage imod os. Endelig ere vi deroppe, Mennesker og Heste, paa St. Croix's høieste Top, omtrent 1000 Fod over Havet. Hvor St. Thomas træder tydeligt frem mod Nord, foruden hele Rækken af de efter Queen Elisabeth opkaldte Virgin Islands: St. Jan, Tortola og Virgin Gorda tilhøre — Crab Island og Portorico tilvenstre. Mod Øst see vi Christianssted med Havnen, der dannes af Korallrev; deres lumske Ryg ligger fra dette Standpunkt klar for os, som ethvert lille Rev, der ved en hvidlig Stribe betegner sin Tilværelse; mod Vest skimte vi nogle Plantager, og nedenunder dem den mørke Klippe. Buskene skjule endeel af St. Croix; men paa Nedfarten over mod Mount Pleasant aabner sig en henrivende Udsigt gennem Øen i Nord og Syd. Bakker og Dale, Marker og Plantager smelte sammen i en venlig Harmoni, og vi holde i nogen Tid stille for ret at nyde det herlige Syn — saa gaaer det muntert videre, under vor utrættelige Værts Anførsel. Tid efter anden vender han sig om og holder for at samle de spredte Skarer, hvoraf Nogle ere halv skjulte af en Sti igjennem en Sukkermark, og Andre komme i rask Trav, bombarderede med umodne Guava af nogle krigeriske Gemytter; En sees endogsaa at skyde en Gjenvei ned ad en steil Skraaning og fuldfører, til Værtens store Beroligelse, dette Ridt uden Uheld for sig selv eller Hesten. *En avant!* Der er et Apelsintræ; op i Stigbøilerne og grib en, hvem der kan! bryd Dig ikke om den grønne Farve, Frugten er udmærket. Ja, den smager fortræffeligt. Prrr! Vi staae af ved en Plantage, blive venligt modtagne af en Mand, vi aldrig have kjendt, faae en Cigar, passiare lidt, drikke et Glas Cognac og Vand, stige tilhest og sige Farvel til samme Mand, som vi maaskee aldrig faae at see siden. Det er en Mr. ..., ja nu have vi glemst Navnet; men det venlige Ophold under hans Tag — det være sig nok saa kort — glemme vi ikke.

[S. 79]

[S. 80]

Ridetouren har varet længe; men Humeuret daler ikke med Solen, der sender sine sidste Straaler hen over Marken, da vi stige af Hestene og begive os ind i Huset, hvor det sorte Tyende er ivrigt beskjæftiget med at servere os en vestindisk *dinner*. Det er imidlertid rygtedes omkring paa de andre Plantager, at Korvettens Officerer ere i Nabolaget, og der komme de galopperende, den Ene efter den Anden, Plantere og Forvaltere; selv efterat vi have sat os ved Bordet, ankommer der flere Gjæster. Plads finde de Alle og paa Spise- og Drikkevarer er der ingen Mangel. Kniven har raset blandt Beder og Fjerkræ, og der er Overdaadighed af *shoulder of mutton* og *turkey*, Skildpaddesuppe, Skinke o. s. v. Mange Retter blive kun let berørte — med den gamle Madeira forholder det sig derimod anderledes, den cirkulerer flittig, og jo ældre den er, desto ungdommeligere ere dens Virkninger. Stemningen for Taler er stærk. »*More rain!*« som Værten udbringer, tømtes under dundrende Jubel, som beviser de gode Ønskers Oprigtighed, og saadan gaaer det efterhaanden med alle de udbragte Skaaler. Men vee den uforsigtige Yngling, hvis Hjertelighed overvinder Forsigtigheden, og som lader sig bedaare af samme gamle Madeiras funklende Smil — den ondsksfulde kjølige Aftenluft udenfor vil snart vise sig som hans erklærede Fjende.

Maaltidet er endt. Der spilles, synges, dandses; Notabene ikke med Damer, som ikke findes, da vor Vært er en »*jolly bachelor*«; vi bevæge os mellem Mandfolk og anerkjende gjerne Savnet af Damernes forædlende Indflydelse. Vi benytte endvidere denne Leilighed til en Apologi for, at vi have undladt at omtale Vestindiens Damer — dette Kapitel trænger ikke til nogen Kommentar af vor profane Pen, og vi foretrække derfor stiltiende at mindes den Elskværdighed, der fra denne Kant er bleven os til Deel. *Hony soit qui mal y pense!* Der røges Cigarer — undertiden uden Ild i — Alle ere i *high spirits*, og Værtens Ansigt reflekterer Gjæsternes Glæde. Men der skal kjøres eller rides et Par Miil, og man bryder endelig op. Det er ikke enhver Hat, der kommer paa sit rette Hoved, saalidt som enhver Rytter kommer paa sin rette Hest, endskjøndt han troer at være der og derfor anvender en paa Udveien opfunden Methode i Ridekunsten. Men denne Maneer, der saa vel bekom "den Sorte", giver "den Røde" Forargelse, og Bums, der ligger Rytteren. Medlidende Aander spørge, om han ikke foretrækker at kjøre — men nu vil han netop ride og forbauser ogsaa kort efter Selskabet ved som en Piil at fare hen ad den maanelyse Vei. Efter ham

[S. 81]

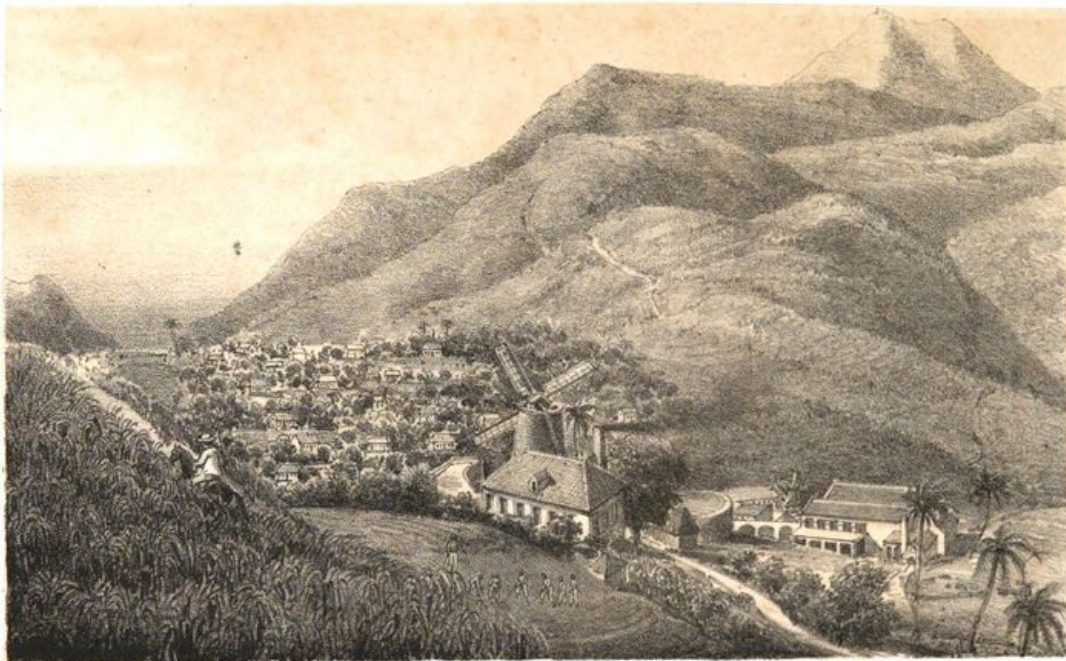
rulle Vogne og springe Heste; Palmerne see ud til at flyve i den modsatte Retning. Heldigviis finder man ham ikke langt borte i en fredelig Pasgang, og Bevægelserne antage en roligere Karakter, indtil En eller Anden igjen giver Signalet til en lille *race*.

Vi ere i Fredrikssted, hvis tomme og rolige Gader gjenlyde af vort oprømte Selskabs Liv, der nede ved Fortet hendør i Afskedshilsener. En Lanterne paa Fortet besvares med en lignende ombord; snart efter kommer Fartøiet ind for at hente os. Reaktionen med sin Ro og sin Træthed følger ovenpaa Dagens potenserede Nydelse. Brændingen skvulper monotont imod Stenene paa Stranden; Fartøiet sætter af; Klokken slaaer Tolv i Byen; Soldaten paa Broen sender et langtrukket: "Skildvagt, giv Agt!" ud efter as; Aarerne slaae deres eensformige Takt i Vandet, og snart ere vi ombord i Korvetten.

[S. 82]

En saadan Dag kan man tære længe paa ombord; dens muntre Minder ere vel af en flygtig Natur; men de bindes dag fast i Erindringen ved den hjertelige Gjæstfrihed, der udbreder sin Duft over dem alle. Naturskjønhederne knytte sig endnu stærkere til Hukommelsen ved den venlige Maade, hvorpaa den præsenteres; og den Liberalitet, hvormed St. Croix's Planter gjør *honneurs*, baade i Marken og Huset, vækker Øieblikkets glade Stemning og bevarer Nydelsen i et taknemligt Minde.

Vi ville slutte med dette gode Indtryk, uden dog at fornærme St. Jan, hvor vi vare et Par Gange, mødte den samme Gjæstfrihed og nøde en Natur, der ved at være mindre kultiveret vandt i Romantik. De mange smaa Klippeøer, der danne Løbene ud til de forskjellige Bugter, kalde Fantasien tilbage til den Tid, da dristige Sørovere her havde deres Smuthuller, hvorfra altid en eller anden Udvei stod dem aaben. Det passede næsten i Stemningen, at Korvetten her manoevrerede med Fartøierne, der, bevæbnede med Karonnade og Houbitser, udsendtes for efter en fælles Plan at bombardere en af hine naturlige Skiver med Kugler og Kardæsker. Landgangskompaniet benyttede ogsaa her den kjølige Morgenstund til at foretage sine Øvelser og Skiveskydning, medens private Landgængere tilfods og tilhest nøde de henrivende Udsigter, som hvert Øieblik frembøde sig. Ankerpladsen var luftig og kjølig, og Indtrykket af vore enkelte flygtige Ophold her var i det Hele smukt og behageligt.

Annely Plantage (St. Croix, Nordside).

Men Skibe komme kun sjældent her; til St. Croix gaae Vestfarerne efter deres Ladning, og skjøndt Matrosen veed, hvad der vanker af Arbeide, drages han dog derud — han seer i Tanken dens blaalige Skikkelse hæve sig i den lette varme Luft og synger, naar han gaaer rundt i Spillet:

[S. 83]

Hurrah, my boys, Hurrah for Sante Croix!

Vi ere i Vestpassaten; Vestindien med sin Hede ligger bag os, og hver Dag føle vi Nærmelsen af vore hjemlige Zoners Temperatur. Vinden er god; men en tæt Taage — undertiden saa tyk, at vi ikke kunne see en Skibslængde fra os — indhyller os og forlader os ikke i c. 14 Dage. Vi passere Azorerne og spise de sidste Ananas, vi have ombord — Taagen er der bestandig, snart støvende, snart faldende i store Draaber; men altid tyk og med en tiltagende raakold Atmosfære. Paa Thermometret agte vi nøie. Skulde en pludselig Dalen indtræde, da kan man slutte, at et af de mange løsrevne Iisfjelde fra Grønland er under Opseiling. Et engelsk Postdampskib var en Nat lige ved et saadant, og havde akkurat Tid til at dreie for at gaae klar af det. Disse Iisfjelde kan man vistnok sætte i Forbindelse med de forskjellige Punkter, der under Navn af *Vigier* ere betegnede paa Kaartet over Atlanterhavet. Forskjellige Søfarende have fra Tid til anden angivet saadanne som smaa Øer; de have naturligviis ikke forsømt at opgive deres Brede og Længde til vedkommende hydrografiske Bureauer, der da have afsat dem paa Kaartene, hvor man kan finde

dem under forskellige Benævnelser, dog ofte med et Spørgsmaalstegn ved. Dette Tegn ansee vi for meget berettiget; thi ihvorvel vi ikke ligefrem ville benægte saadanne Smaaøers Tilværelse, taler dog meget derimod, — blandt Andet, at adskillige Skibe have sat Kursen lige paa dem og dog ikke bemærket dem. Det er langt rimeligere at antage dem for Iisfjelde, der jo kunne komme langt Syd paa, inden de opløses. Mange Skibe hører man aldrig noget til, og den Formodning, at de have stødt paa en *Vigie*, hører man nævne som en Grund til deres Forsvinden. I saa Tilfælde kan *Vigien* godt være et Iisbjerg; et Skib, som med stærk Fart støder paa et saadant, er i Almindelighed total forlist med det Samme.

[S. 84]

Omtrent halvandet hundrede Miil fra England saae vi en Morgen et Vrag ligge og rulle i Søen. Denne var temmelig høi, saa det fandtes ikke forsvarligt at sætte Fartøi i Vandet; men vi løb klos dertil, affyrede et Kanonskud og gik rundt om det i en Times Tid. Intet levende Væsen var ombord i Skibet, der flød paa en Tømmerlast; Fartøierne vare borte; vi kunde see, at de vare firede af, og Besætningen har sikkert i disse forladt Skibet. Det var øiensynligt paaseilet. Sprydet var klippet af lige ved Bougen, Stor- og Fokkemasten borte; kun endeel af Mesanmasten med et pjaltet Seil var tilbage. Vi havde ikke Kul nok til at tage det paa Slæb, og med Seilene lod det sig ikke gjøre, — havde det været et halvt hundrede Miil fra Kanalen, havde det været en anden Sag — nu maatte vi overlade det til sin Skjæbne og følge vor Kurs.

Efter en heldig Reise ankrede Korvetten den 26de Juni ved Spithead (Portsmouth), som den forlod den 29de; den 2den Juli hilsede vi ved Skagen den danske Kyst og ankrede Dagen efter ved Kjøbenhavn, hvor vi, efter lidt over et Aars Fraværelse, strøge Kommandoen den 12te Juli.

[S. 85]

[S. 86]

Ombord.

Livet ombord i en dansk Orlogsmand er noget anderledes nu end før; Civilisationens Luftning har ogsaa naaet derhen og foraarsaget, at man ved mildere Midler stræber at nærme sig til Maalet. Hvor der før indvirkedes ved Frygt, søges nu Lysten vækket, idet baade Bestyrelsen og de Befalende lade Individets Velbefindende være sig magtpaaliggende.

[S. 87]

Naar flere Hundrede Mennesker, hvert for sig, skulle arbeide til et og samme Maal, er det nødvendigt, at de maa ledes af een Villie, og Regjeringsformen ombord konstituerer sig derfor af sig selv som monarkisk; i gamle Dage var den despotisk og herpaa kunde man anføre mange Exempler. Vi ville nævne eet. Et Skib kom hjem fra en Reise, paa hvilken alle Folkene havde modtaget en større eller mindre Dosis Tamp. Kun een Mand havde været saa heldig at naae den sidste Dag ombord med uantastet Ryg; men han glædede sig for tidligt; thi da han netop hiin Dag spadserede veltilfreds ned ad Fokkevantet, blev han attraperet af Næstkommanderende og under Paaskud af, at han havde glemt at knobe en Seising, eller en lignende Bagatel, dømt til at have sin Ryg forbrudt. Da han havde udstaaet sin Straf, kaldte Næstkommanderende ham hen og tiltalte ham saaledes: "Hør, Hans, da Du nu har faaet Din Lussing, vil jeg blot sige Dig, at jeg ikke har Noget imod Dig forresten. Du er en flink Karl og Du skal faae en god Anbefaling — men Du skal nu ikke kunne rose Dig af, at Du er den eneste Mand i Skibet, der ikke har faaet Tamp!" At det ikke engang var Chefen selv, men Næstkommanderende, der her optraadte, betegner endnu mere det despotiske Standpunkt, hvorpaa de Befalende stode, og hvor lidet de Underordnede vare sikrede mod Vilkaarlighed. Den Omstændighed, at Prygl bleve uddeelte med saa stor Liberalitet, hidrog forresten til, at Folkene ikke ændsede dem; thi Svien var Intet for en haardfør Matros, og Æresfølelsen saae sig ikke i mindste Maade berørt ved en Lussing, som ansaaes for et nødvendigt Onde, der ligesaa godt kunde tilfalde den Ene som den Anden.

[S. 88]

Den Misbrug af Magt, hvori en Chef i gamle Dage kunde gjøre sig skyldig, kan nu ikke finde Sted, da et Reglement for Anvendelsen af Disciplinarstraffe træffer bestemte Grændser for Forseelser og deres tilsvarende Straffe, og sætter den korporlige Revselse saa langt i Baggrunden, at den ikke bliver at anvende uden i sidste Instans. Siden 1848 er det en Sjeldenhed at see en Mand faae Tamp ombord i vore Skibe, og dette er aldrig skeet uden den meest bydende Nødvendighed.

Vi ville blive i Billedet og betragte Orlogsskibet som et Kongerige. Chefen har den udøvende Magt — og som Modvægt: det største Ansvar. Den lovgivende Magt indeholdes i Krigsartiklerne og den dømmende tilhører Krigsretten.

Noget af det Første, der foretages ombord,^[1] er derfor at oplæse Krigsartiklerne, og navnlig hvad der af disse indeholder almindelige Leveregler og Vedtægter for Livet ombord. Dette skeer for hele Mandskabet under Chefens og Officerernes Tilstedeværelse. Naar Oplæsningen (hvoraf visse Dele senere gjentages) er endt, tager Chefen Mandskabet i Eed paa, at det med Troskab og Lydighed vil tjene under det danske Flag.

[S. 89]

Ligesom Krigsartiklerne indeholde Lovens Aand, saaledes indeholde de i 1849 udkomne "Instruxioner og Reglementer" dens Bogstav, idet de give Regler for de daglige Øvelser i det Hele taget, forme den daglige Tjeneste, og saaledes lede Organisationen af Orlogstjenesten i Ugernes og Maanedernes Løb.

Disse Instruxioner savnedes i forrige Dage, da det var overladt Chefen paa egen Haand at indøve sit Mandskab, hvoraf fulgte en stor Ueensartethed i de forskellige Skibes Organisation.

Manglerne ved denne Fremgangsmaade have dog ikke været saa meget at spore i vor krigeriske Periode; thi deels vare Skibene dengang samlede i Eskadrer, og hver Skibschef var nødt til at udføre Tjenesten saaledes, som Eskadrechefen befalede, hvorved der allerede kom nogen Eenhed i Tjenesten, og deels udvikles og uddannes denne under krigeriske Forhold langt hurtigere end i Fredstid. I den halvhundredaarige Fred efter 1801 har derimod Mangelen af et bestemt System været haardt følt. Der havdes saa faa Skibe, at der ikke var Tale om at udsende Eskadrer, og medens de andre Mariner i den Tid med raske Skridt udviklede sig og bragte passende Reglementer og Bestemmelser for Dagen, hvilke de praktisk forsøgte, vare vore enkelte udsendte Skibe overladte til den Organisation, som deres Chef var istand til at give dem. Besætningen i hine Skibe bestod for det Meste ogsaa af faste Folk, navnlig hvad Kanonerne angik; de kunde Exercitsen, hvorfor skulde de saa øves? Herved fremkom der høist underlige Resultater — det hændte sig blandt Andet, at en Orlogsmand, der gik til Vestindien, ikke en eneste Gang paa Reisen derud havde havt Kanonerne los og exerceret med dem; flere kom hjem og havde havt saa liden Vaabenøvelse, at man nemt kunde tælle Gangene, om man havde vidst dem. Men der var Ingen, som spurgte derom. Vel var Chefen ansvarlig for Skibet og den specielle Tjeneste, det var beordret til at udføre, men bragte han dette velbeholdent hjem, var der Ingen, der brød sig om, hvorledes han havde udfyldt den daglige Tjeneste; han fik Ordre til at aftakle Skibet, og dermed var Sagen afgjort. Nu er der derimod indtraadt en betydelig Forandring i disse Forhold, idet 1) Instruxionerne paabyde bestemte Øvelser til bestemte Tider; 2) Øvelserne selv skulde skee paa reglementmæssig Maade og 3) Flaadeinspektøren ved Hjemkomsten efterseer, om de befalede Øvelser have fundet Sted paa anordnet Maade.

[S. 90]

Medens Chefen vel endnu som før har den øverste Magt til at befale i Alt, hvad Togtet angaaer, saaledes har han nu — hvad han ikke havde før — en Anviisning til at udføre den daglige Tjeneste, som han vel kan modificere efter Forholdene, men som han dog er forpligtet til at følge. At gjøre dette paa en skjønnsom Maade, er ikke den mindste Deel af en Skibschefs Opgave, og den forøgede Opmærksomhed, som han, hvis han vil løse den, maa skjænke det daglige Liv ombord, medfører en heldbringende Virkning saavel for Organisationens som for Individernes Velbefindende.

[S. 91]

Der er jo altid nogen Fordom mod det Nye, og der var det ogsaa mod Flaadeinspektørens Embede. Man fandt det upassende, at en Chef paa en Maade skulde underkastes en Examen, og ydmygende for ham, at han skulde dokumentere sin Virksomhed; men tage vi ikke fejl, er man kommen bort fra denne Anskuelse nu, da en mere oplyst Aand har gjort sig gjældende. Det er en tilfredsstillende Tanke for de Underordnede, at de Befalende ogsaa ere Tjenesten underkastede, og at de ved at lyde dem lyde et Princip og ikke en Person. For Chefen er det ingen Ydmygelse men en Triumf, ved sin Hjemkomst at forevise et velholdt Skib, en vel tilbragt Tjenestetid og et kraftigt, sundt og disciplineret Mandskab.

Tre Aar efterat Instruxionerne vare udkomne, blev et tidsvarende Reglement for Artilleri-Øvelserne prøvet, og i 1854 blev det med de Forandringer, Erfaringen havde viist gavnlige, approberet. I 1853 var det første reglementerede Exerceerskib ude, og det har hvert følgende Aar været udrustet. I Gennemsnit indøvedes hvert Aar cirka 200 Mand, og man havde saaledes efter 8 Aars Forløb i 1861 — 1600 Koffardimatrosere, der vare fortrolige med Artilleriet. Det nævnte Aar fandt, paa Grund af de politiske Omstændigheder, den store Udrustning Sted, og hvorvel endeel af de Folk, der vare indøvede som Konstabler, vare fraværende, mødte der dog et saa stort Antal, at man heelt igjennem havde hver Kanon besat med 2 å 3 exercerede Folk — et Resultat, der alene skyldes den bestemte og planmæssige Maade, som i de foregaaende faa Aar var anvendt.

Artilleri-Øvelserne ombord i alle vore Skibe ledes efter samme Mønster som paa Exerceerskibet, ihvorvel det er en Selvfølge, at de, især paa et kort Togt, ikke kunne naae samme Fuldkommenhed som i det Skib, der særligt er helliget deres Fremskridt. Og dog seer man som oftest nutildags, selv efter en kort Tour, Folkene saa vel indøvede, at man forbauses; det kommer deraf, at der er Tid til Alting, naar Alt har sin bestemte Tid.

[S. 92]

Vi have nu i korte Træk berørt den udøvende og lovgivende Magt ombord; den dømmende ville vi ogsaa løselig omtale. Den repræsenteres af Krigsretten. I gamle Dage kunde Chefen uden Krigsforhør og Dom diktere Folkene indtil 3 Gange 27 Slag Tamp; nu kan han kun, naar de ere nedsatte i "Strafferoden", tildele dem denne Straf, hvis de under denne Nedsættelse gjøre sig skyldig i en ny Disciplinarforseelse, og da med ikke over 27 Slag. Til enhver Tid kan han imidlertid nedsætte enten et Krigsforhør eller en Krigsret, der i det sidste Tilfælde afgiver Dom efter Søkrigsartikelbrevet. Men da dette i sin forældede Skikkelse indeholder Straffe, der ikke mere blive exekverede, er der tillagt Chefen Myndighed til at formilde Dommen (f. Ex.: 3 Gange 27 Slag Kat formildes til 27 Slag Tamp osv.) Enhver nedsat Krigsret skal indeholde Kammerater af den Paagjældendes Klasse, og Medlemmerne af Retten maae som Dommere aflægge den befalede Eed.

Det er en Selvfølge, at ethvert Forhold, der kan kræve en hurtig Beslutning, gjør Fordring paa en hurtig Retspleie og ligeledes paa en hurtig Udøvelse af Magten. Regjeringsformen bliver derfor ombord uindskrænket monarkisk, naar man undtager Domme paa Æren og Livet, hvilke Chefen ikke kan exekverere. Ellers maa han selv tage Beslutning om Alt. Han kan vel, naar alvorlige Omstændigheder ere forhaanden, sammenkalde et Krigsraad; men at følge dettes Mening udelukker ham ingenlunde fra Ansvar, saa at vi ikke kunne indsee Nyttens af denne Indretning, uden hvor Chefen absolut ikke veed, hvad han skal gjøre.

[S. 93]

Næstkommenderende er Premierministeren ombord. Ham paaligger det, at besørge Tjenesten

udført i alle dens Details. Som den, der desuden skal remplace Chefen ved tilstødende Omstændigheder (af hvilken Grund han ogsaa underrettes om alle Ordre, Togtet vedkommende), staaer han nærmere ved denne og et Trin over de øvrige Officerer. Disse have hver Tilsyn med en Afdeling af Folkene, og desforuden har hver Officer sit forskjellige Departement af Tjenesten at besørge. Den mest ansvarsfulde Deel af denne er for Officerernes Vedkommende Vagttjenesten. Chefen kan naturligtvis ikke altid være tilstede, og endskjøndt han ved Melding Dag og Nat skal underrettes om, hvad Vigtigt der maatte passere, maa den vagthavende Officer ofte selv beslutte og udføre den Manoeuvre, som Skibets Sikkerhed ikke taaler at udsætte. Det er dette Ansvar, der skal modne den unge Officer til selv engang at blive Skibschef, det er Kvintessentsen af al hans øvrige Tjeneste. Kun stadig Øvelse kan give ham Erfaring og Tillid til sig selv, saaledes at han med Frimodighed kan bære dette Ansvar. Det kan derfor ikke noksom anbefales, at han saa ofte som mulig bliver udkommanderet.

Det fortjener Landets Paaskjønnelse, at saa mange Officerer søge at raade Bod paa den mangelfulde Øvelse, som et indskrænket Budget anviser dem, ved at gaee i Koffardifart og fremmed Orlogstjeneste. Nogle Aar i Koffardifart er en god Skole, hvad Uddannelse i det praktiske Sømandskab angaaer — at være for længe i denne Fart maa derimod ansees for uheldigt for Søofficeren, naar han ikke er i den Alder, at han er *au fait* med Organisation og Tjenesten til Orlogs, og saa at sige er gennemtrængt deraf. Den som theoretisk har lært "Søfaart at forstaae", kan til Koffardis godt lære "Skib at føre"; men heller ikke mere. Af en Søofficer fordres der nu, at han skal være: Sømand, Artillerist og Landofficer. I gamle Dage havde man vel, paa Grund af at endeel af Folkene ved Entring vare bevæbnede med Flinter, et Slags Exercits med dette Vaaben; men det er først i de senere Aar, at man er begyndt med at danne et "Landgangskompani" ombord i Skibene. Det kommanderedes, naar det gik iland, af en eller flere Officerer, og deraf fulgte da, at disse maatte lære saavel Kolonneexercitsen som den spredte Fægtning. Der er nu et fuldstændigt Reglement for denne Tjeneste, og den indøves i alle vore Skibe.

[S. 94]

Sideordnede med Officererne ombord ere Maskinmesteren, Lægerne og Proviantforvalteren (der forestaaer Folkenes Bespiisning); undertiden er der ogsaa Præst ombord; hvor dette ikke er Tilfældet, oplæser Skibssekretæren Bønnen ved Gudstjenesten.

De sidste Befalingsmænd ere Underofficererne, blandt hvilke Baadsmanden (for Takkelagens Vedkommende) og Kanoneren (som har Ansvar for Artilleriets Details) ere de ældste. De andre have hver en Deel af Folkene under deres specielle Tilsyn paa Vagten, ved Exercits, Mønstring, daglig Tjeneste, osv. En af Underofficererne, "Skibssergeanten", forretter Polititjenesten ombord. Han paaseer Orden og Ro nede i Skibet, har Opsyn med Arrestanter, visiterer for Slukning af Ild og Lys, osv. Underofficerernes Tjeneste er i det Hele taget anstrængende, da de under Manoeuvrerne maae være meget paafærde. De ere kaldede til at anvise Folkene den Plads, som de forskjellige Kommandoer antyde; de skulle animere dem til Arbeide, og deres Stilling er desforuden vigtig som Mellemedet mellem Officerer og Mandskab.

Man kan nok sige, at deres Tjeneste nutildags er sværere end før; thi for det Første medfører den med stor Iver drevne Exercits for dem som Lærere nu et betydeligt større Arbeide, og for det Andet er det dem nu, i Analogi med Straffelovgivningen, paa ingen Maade tilladt at lægge Haand paa en Mand. Selv om han er studs imod dem og nægter at adlyde, maae de ikke tage sig selv tilrette, men skulle afgive Melding herom til deres Foresatte. Dette vide Folkene ret vel, og da der blandt disse altid findes Nogle, som ved tvetydige, om ikke ligefrem fornærmelige, Miner og Lader ville incitere Underofficeren til at forløbe sig, maa denne vogte meget nøie paa sig selv — hvad der vel er at anbefale; men ikke altid ganske let. Til vore Underofficerers Roes maa man sige, at de i Regelen løse deres vanskelige Opgave godt. Vi have i et Skib, der strøg Kommandoen, seet hver enkelt Mand, idet han gik fraborde, takke Skibets Underofficerer, høie som lave, for deres Forhold paa Togtet, og dog vare disse Underofficerer af den Slags, der ikke gav en Tøddel efter af det, Tjenesten fordrede.

[S. 95]

Vi komme nu til Folkene. Vore Orlogsmænds Befolkning er i Regelen elskværdigere end nogen anden Nations, let at regjere og ikke vanskelig at tilfredsstille. Det er ikke alene naar Faren truer, at de møde — og saa komme de med Munterhed og Begeistring — ved Flaget; men i fredelige Tider finde de sig ogsaa med Taalmodighed i, at Kongen kalder dem fra deres mere indbringende Sysler, og endskjøndt meget i Orlogsmænden er dem uvant og fremmed, finde de sig snart tilrette og tage med god Villie fat paa deres Gjerning.

Saasart de komme ombord, modtager hver Mand en "Skytseddel", der angiver hans Løbenummer i Skibet og anviser ham hans Plads med Hensyn til Kanoner, Seil, Haandvaaben osv.; til sit Tøi faaer han en malet Seildugsrandsel (fiirkantet, omtrent en Alen lang og en Fod dyb). En Tinkande til Øl og Thee, en Blikdaase til Smør og en "Skaffebakke" (beregnet paa 4 Mand) udgjøre de Spiserekvisiter, som leveres ham af Kongen, og med den Kistebænk, hvori han gjemmer disse, afsluttes den Plads, der tilstaaes ham til Mad og Klæder. Angaaende de sidste, da indeholder hans Kontrabog (hvori hans Gage og Tilgodehavende føres *à jour*) en nøiagtig Bestemmelse over hvad han skal have (forsaavidt Pladsen tillader det, maa han have mere — ikke mindre) og der tildeles ham extra som Paaklædningspenge den høist latterlige Sum — 3 Rdl. engang for alle. Det vil sige, hvis Togtet varer over et Aar, da faaer han igjen 3 Rdl., men Enhver, der veed, hvad et Par Buxer koster, kan udregne, hvorvidt han kommer med denne Sum, som der synes at være al optænkkelig Grund for Regjeringen til at forhøie. Det var en anden Sag, dersom Gagen var saa betydelig, at man kunde forudsætte, at Udgiften til de nødvendige Klædningsstykker kunde afholdes deraf; men dette er ikke Tilfældet. Vel er den forbedret i de senere Aar og en Ugift kan paa en længere Tour — Notabene naar et mildt Øie censorerer hans

[S. 96]

Paaklædning — gjøre sig lidt tilgode, naar han *NB. NB.* er meget sparsommelig; for en gift Mand, og ovenikjøbet paa en kort Tour, stiller Sagen sig derimod ganske anderledes. Saa meget er vist, at fremmede Nationers Orlogsmatrosere ere langt bedre klædte end vore, og da dette er den eneste Retning, hvori disse staae tilbage, kunde man unde dem, at der skete deres Udvortes en retfærdig Fyldest.

Naar vi nævne vore Folk, da menes hermed de Indrullerede, hvoraf det langt overveiende Antal bestaaer, idet de faste Korpser nærmest ere bestemte til at rekrutere Underofficersklasserne. Om det er af denne Grund, at de faste Folk ere blevne forsynede med en Vaabenfrakke (de faste Underofficerer bære en saadan) vides ikke. Men at denne Frakke, med tilsvarende Kaskjet, er meget upopulair blandt Marinens Officerer og seer meget besynderlig ud ombord — det er vist. Trøien, Matrosens Særkjende, seer man overalt i fremmede Mariner, og det er ogsaa en Selvfølge, at den, og ikke Frakken, anvendes ombord i daglig Tjeneste. Men til Parade bør enhver Mand være reglementsmaessig paaklædt, og det er der afstikkende, at see de faste Folk møde i Frakke og Kaskjet, medens de Indrullerede møde i Trøie og Hue.

[S. 97]

Idet vi her afslutte disse indledende Bemærkninger om Menneskene i den lille svømmende Stat, ville vi gaae over til at betragte de Indretninger og Forholdsregler, der tjene til at betrygge den.

Hvad Artilleriet angaaer, da er Alt med Hensyn dertil saaledes indrettet, at Skibet i Løbet af c. 5 M. kan være klart til Slag; Kanonerne ere altid i Søen ladte med Skarpt, saa at man strax ved en Overrumpling kan give Ild. For at forebygge en saadan, befale Instruxionerne, at der skal gjøres klart Skib, naar man nærmer sig en ukjendt Orlogsmænd.

Klart Skib har i Grunden Udseende af uklart Skib; thi Alt kommer ud af de daglige Folder. Naar Hornsignalet lyder dertil, forlader Enhver sit Arbeide og begiver sig paa den Post, der er anvist ham. Kanonerne surres los, Lugerne lukkes i, Krudtkammeret lukkes op, Kugler langes op fra Rummet og fyldes i Krandsen paa Dækket, Porte, Skodder og løst Træværk langes ned; Geværer deles ud, Huggert og Pistoler langes om, Topsgasterne gaae tilveirs; der er en Kjøren omkring med Sprøiter og Rumsteren med Ballier, der fyldes med Vand (for at slukke opstaaet Ild), der er Kollision mellem 5, 6 Haandlangere fra Kanonerne, der alle ville have Krudt paa engang, — en Vidsker, der trækkes ud af sin Hætte, spænder Been for et Par Mand, Geværbunker og Haandsprøiter hænge som Lodder og dingle imod hinanden i Ender fra Mersset; men kun et Øieblik, saa havne de deroppe — pludselig staaer hver Mand rolig paa sin Post, det bliver stille, saa stille, at man kan høre den sagte Raslen af en Line agter og en ubestemt Lyd ved Stormasten. Det er Flaget, der heises under Gaffelen, og Stolen, der gjøres istand til at nedfire de Saarede — Skibet er klart til Slag.

[S. 98]

Ligesaa vigtigt som det er for en Orlogsmænd at være hurtigt klar til at slaae, ligesaa vigtigt er det, at den i størst mulige Hast er parat til at bekæmpe en anden Fjende: Ilden. Ved første Øiekast skulde man troe, at Ilden ikke har meget at betyde, hvor der er saameget Vand ved Haanden; men ved at lade Blikket løbe over alle de brændbare Stoffer, hvoraf Skibet er sammensat — ikke at tale om Krudtet, hvoraf det indeslutter en saa betydelig Masse — indseer man den store Fare, som en Ildebrand ombord vil medføre. Alt er derfor ogsaa indrettet paa at imødegaae denne Fjende saa kraftig som mulig. Der er et bestemt Signal for Brand (Ringen med Skibsklokken, ledsaget af Baadsmændspiberne), hvorefter hver Mand har en bestemt Plads. En eller flere Officerer med Folk ere ansatte ved Fartøierne, for at beskytte dem mod Ilden og forhindre, at de benyttes ulovligt eller forulykke ved at man planløst styrter sig i dem. Ved Krudtkammeret er der ligeledes Officerer og Folk for i paakommende Tilfælde at styrte Krudtet overbord (som oftest kan man, ved dertil anbragte Rør, sætte Krudtkammeret under Vand); ved Brændeviinskjælderens holdes ligeledes Vagt, ligesaameget for at værgen den mod Folkene som mod Ilden. Naar der er Fare paafærde, er der altid Nogle, der tye derhen; Exemplet er smitsomt i saadanne Tilfælde, og lykkes det Folkene at opbryde denne Dør, ere alle Anstrængelser for Redning frugtesløse. Alle Skibets Sprøiter og Pøse til Vandlangning fordeles med tilhørende Mandskab paa de forskjellige Steder.

[S. 99]

Naar Alt saaledes er fordeelt, kommer det endda an paa den størst mulige Rolighed og Koldblodighed fra Officerernes, og navnlig Chefens, Side. Enhvers Øie vogter paa ham ved slig en Leilighed, en usikker Mine kan forraade Alt; et roligt Ansigt, et Par Ord med sikker Stemme omskabe Frygt til Tillid, og Forvirring til rolig og vedholdende Anstrængelse. En engelsk Chef reddede engang sit Skib i et slikt Øieblik ved et komisk Indfald. Midt om Natten kom den vagthavende Officeer ned og meldte ham, at der var Ild i Skibet. Chefen kastede i en Hast en Slobrok om sig, gik op paa Dækket og befalede at gjøre Brandalarm. Folkene kom op; men de bleve i den Grad fortumlede af Frygt, Mørke og Uvished, at Forvirringen i et Nu var almindelig. Da befalede Chefen med høi Røst, at enhver Mand, under den strængeste Straf, strax — skulde sætte sig ned og ikke røre sig af Stedet. Denne Ordre, der var let at paasee udført, frelste Skibet. Medens hele Besætningen sad "taus og paa Luur", gik Chefen til det antændte Sted; Officererne mødte efterhaanden med paalidelige Folk, som de havde samlet, og da disse vare i Gang med Arbeidet, løslodes Resten, der nu havde faaet Tid til at fatte sig, og Ilden var efter en kort Tids Forløb slukket.

I vor Marine har der, saavidt vi vide, ikke i Mands Minde været Ild af nogen Betydenhed paa de tilsøsværende Skibe, og Grunden hertil kan maaskee søges i den Forsigtighed, hvormed man ombord omgaaes Ild og Lys. Det er saaledes aldeles forbudt at føre Frictionssvovlstikker med ombord, og det brændende Lys indesluttet altid i en Lanterne. Kl. 10 om Aftenen visiteres og meldes Chefen for Slukning i hele Skibet, og om Natten ronderes der, navnlig i de større Skibe, for at det kan paasees, at intet ulovligt Lys er tilstede. Selvantændelige Stoffer ere ogsaa en

[S. 100]

Gjenstand for Opmærksomhed; i Dampskibene har man i Kullene et saadant Stof; dog er det meget sjældent, at de antænde sig selv, især naar de komme tørre ombord og man sørger for, at frisk Luft jævnlig kan bestryge dem.

Naar Vandet, i enkelte Tilfælde destoværre, viser sig ufuldkomment til at slukke Ilden ombord, har det en anden meget gavnlige Egenskab, nemlig den at kvæle Svineriet. Dertil er det en konstant og stadig anvendt Faktor. Svineri er i ingen Stat saalidet taalt som i en Orlogsmand, hvor Sundhedspleien paa det Strængeste byder, at holde saavel Mennesker som Ting rene. Dermed begynder ogsaa hver Dag ombord. Paa Dagvagten (4—8 om Morgenen) foretages den store Renselse, der lægger Grunden til Skibets Properhed for hele Dagen. Derfor er denne Vagt ogsaa tildeelt Næstkommanderende, eller hvis han, som paa større Skibe, ikke gjør Vagt selv, dog henlagt under hans Tilsyn og Inspektion.

Fra Morgenstunden af er der en Pomp af Vand og en ved Pøse udbredt Styrt af Vand over Dækkene, som desuden, ved Skruppen med Sand og jævnlig Skuren, efter Tørringen erholde den Hvidhed, der er en Næstkommanderendes Glæde og en Orlogsmands Stolthed. Alle Krinkelkroge gjøres med det Samme rene, selv Svinene faae deres Overhaling og trives godt derved. Efterat Alt er overskyttet med Vand, tørres dette lige saa omhyggelig bort, og med denne Operation, der kaldes "Spuling", er man klar til Kl. 8. Fra 8—9 følger Opklaring og Pudsning af Kanoner, Metal o. s. v. De Officerer, der have respektive Tilsyn, melde for disse til Næstkommanderende, saasom for de forskjellige Reisninger, Fartøier, Batterier, o. s. v. Kl. 9 er Skibet i Orden, Folkene vadskede og omklædte, og disse, saavel som Officererne, have nydt deres Frokost.

[S. 101]

Det er imidlertid ikke for Intet, at man foretager denne gennemgaaende Reengjøring, og i en Orlogsmand vil man snart føle, at man ikke kan "spytte paa Gulvet, hvor man vil, og lade Cigarerne brænde". Dækkets Properhed forbyder det Første, og der mangler i den Henseende ikke Spyttebakker, saavel for Officerer som Mandskab. I gamle Dage var denne Luxusartikel ikke kjendt, da var man henviist til Søen, men da man ikke altid vilde gjøre sig den Uleilighed at benytte dette Middel, gik det ud over Rapperterne. Men herved fornærmedes Kanonererne, der betegnede disse med det ærefulde Navn "Systemer", og man har et Exempel paa, at en Kanoneer engang beklagede sig til Chefen, fordi "Næstkommanderende gik og spyttede i Systemerne".

Hvad det andet Punkt, Tobaksrøgningen, angaaer, da er denne, dels af Forsigtighed og dels af Etikette, indskrænket ombord. Der maa kun røges Tobak "paa øverste Dæk, fremmen for Stormasten og med Hætte paa Piben", som det hedder i Krigsartiklerne. Agten for Stormasten er "Skandsen"; den betragtes som den helligste Deel af Skibet og betrædes af Folkene kun ved Gudstjeneste, naar Chefen vil tale til dem, eller naar Skibets Manoeuvrer fordre deres Nærværelse der. Hvad Tobaksrøgning angaaer, ere de Franske meget liberale, hvorimod den hos de Engelske er indskrænket i endnu høiere Grad, end hos os. Det vakte derfor engang paa et engelsk Skib megen Skandale, at Chefen kom op ad Agtertrappen med en tændt Cigar, da det var strængt forbudt alle Andre at røge Cigar paa Skandsen. Den vagthavende Officeer betænkte sig et Øieblik, gik derpaa med en rolig Holdning hen til Chefen, og sagde, idet han ærbødigt førte Haanden til Huen:

[S. 102]

"Det er ikke tilladt at røge paa Skandsen, Sir!"

Chefen: "Hm!" (Forbauselse, barsk Mine, krænket Værdighed).

"Det er Chefens Ordre!"

Chefen: "Hm!" (et Øiebliks Betænkning, Haanden til Huen, Cigaren overbord og ned ad Trappen).

Denne lille Historie trænger ikke til nogen Kommentar.

Fra Kl. 9—11 foretages Exercits, hvis Veiret tillader det; enten øves Kanonbesætningerne, eller ogsaa de til Haandvaabnene bestemte Folk, alt efter Omstændighederne og Chefens Ordre. Det Mandskab, der ikke er ved Exercitsen, udfører Skibsarbejde, o: Reparation af Seil og Toug, o. s. v. Tiden fra 11—2 gaaer med Maaltider og Hviletid for Folkene, og fra 2—5 igjen Øvelser af samme Natur, som om Formiddagen. Naar Klokken er 6, mønstres der ved Kanonerne, Surringer eftersees, og naar dette er færdigt, skaffe Folkene til Aften og komme Kl. 7-1/2 paa Dækket, forat der kan luftes ud nede indtil Kl. 8, da Køierne gives ned og Frivagten gaaer tilkøis; saa komme Nattevagterne fra 8—12 (Førstevagt) og fra 12—4 (Hundevagt), og den daglige Tjeneste begynder igjen med Spuling, for at fortsættes i det samme Kredsløb.

Vi have nævnt Reenlighed som en Befordrer af Mandskabets Sundhed, og der er derfor ikke nogen Mand i Skibet, uden at et vaagent Øie hviler paa ham i den Henseende. Om Natten ligge Folkene tæt sammenstuede; hver Mand har vel sin Hængekøie, der giver ham Frihed til at strække sig; men paa Bredden har han ingen overflødig Plads, især til Ankers, hvor kun 1/4 af Mandskabet er paa Dækket. Under Seil er det bedre; thi da gaaer Halvdelen af Mandskabet Vagt om Vagt. Det kan alligevel ikke undgaaes, at Folkene komme i nær Berøring, hvorfor det er en ligefrem Nødvendighed, at Ureenlighed, Utøi, Fnat, o. s. v. paa det Strængeste banlyses. Inden Skibet gaaer tilsøes, visiterer Lægen Besætningen; de af denne, der have en smitsom eller langvarig Sygdom, sendes paa Hospitalet og Andre kommanderes i deres Sted ombord. De, der her senere blive truffne befængte med en eller anden Ureenlighed, skilles strax fra det øvrige Mandskab; saavel deres Klæder, som deres Person underkastes et saa strængt Tilsyn, at de snart befries fra deres Onde. Man paaseer, at ingen Mand lægger sig i Køien med Klæder paa, og ere disse vaade, drages der Omsorg for, at de tørres. Til at vadske Linned og Uldtøi ere to Dage af Ugen ansatte, og Køierne vadskes idetmindste een Gang om Maaneden. I Varmen er man især omhyggelig for at udluftte Køietøi og Klæder, saasom der er Leilighed; Kistebænkene tages

[S. 103]

imellem paa Dækket og afsæbes, tilligemed Folkenes Randsler, og der gjøres da reent i alle Kroge paa Banjerne, hvor man lader det være sig magtpaaliggende at bringe saamegen Luft og Gjennemtræk tilstede som muligt^[2].

En anden Sundhedsbefordrer er Motionen. De Øvelser, der forefalde i Søen med at gjøre Seil los og beslaae Rebning, o. s. v., give endeel af denne, der jo, hvad Spadseren angaaer, er indskrænket ombord. Men her træder Exercitsen væsenlig til Hjælp. En Times Arbeide med Kanonerne, der hales ud og ind, er en ypperlig Bevægelse, og at Mandskabet saa jævnt holdes i Aande er i høi Grad velgjørende for det Fysiske, der ikke faaer Tid til at falde sammen. Det bevægelige Dæk, hvorpaa Øvelsen finder Sted, bringer ogsaa en Afvexling ind, der spænder Opmærksomheden, idet Paapassenheden udvikles. Siden vi tale om Exercitsen, ville vi med det Samme omtale den Deel deraf, der falder under Landexercitsen. Landgangskompagniet (der omtrent er det Samme som 2det Entreskifte) lærer den staaende Exercits ombord, naar Leiligheden er dertil. Stille Veir er naturligviis bekvemst for al Vaabenøvelse; men selv om der er endeel Bevægelse, kan man see et Geled staae og gjøre Geværgrebene, medens det bøier sig frem og tilbage for at indtage den lodrette Stilling under Slingringen. Man skulde troe, at disse Øvelser falde Matroser vanskelige; men det er ingenlunde Tilfældet. Principet i den nye Exercits, der fordrer en bestemt Holdning og ved Tempo afmaalte Bevægelser, skulde synes at komme i Strid med den aldeles ubundne Frihed, hvormed enhver Mand arbeider tilveirs, naar han, hængende paa en Raa i en Storm, bruger sine Kræfter og sin Konduite ganske efter egen Melodi. Men det er ikke saa. Vi have seet, hvorledes det samme Mandskab, der med stor Punktighed og Appel exerceerede paa Tempo, i samme Øieblik, det kaldes tilveirs for at rebe, aflægger alt Tempovæsen og udfører Arbeidet med al den Raskhed og Frihed, der er nødvendig, for at dette skal gaae godt. Den nyere Exercits er heller ikke indført for at kvæle det friere Element hos Matrosen. Den er kun stræng, nøiagtig, indtil den er lært, og ved denne Nøiagtighed opnaaes, at en Mand ved Kanonen veed, hvad han i ethvert Tilfælde har at gjøre. Kan han det, da indtræder den frie Skydning, som naturligviis i Bataille finder Sted, og har man indøvet den første Deel af Exercitsen godt, kommer det Gode af den frem i det alvorlige Øieblik.

[S. 104]

[S. 105]

Landexercitsen har sine gode Sider. Ved at gjøre Geværgrebene bestemt, lærer Manden at blive fortrolig med sit Vaaben. Er man tilankers, kommer Kompagniet jævnlig i Land, og Folkene lære da for det Første at manoevrere med deres Vaaben i Fartøierne, at komme hurtigt i disse og op af dem, hvad der er vigtigt, naar Fartøierne skulle armeres til en eller anden Expedition; for det Andet er den Motion, som de faae i Land, ved Marsch, Kjædeformering, o. s. v., meget gavnlig, og naar den bliver dreven paa en passende Maade, morer den Folkene i høi Grad. Vi have virkelig seet dem udføre denne Tjeneste med megen god Villie og forbausende godt. Af disse Grunde bør denne Øvelse meget anbefales; hvorvidt den derimod vil være tilstrækkelig til at lade Matroser operere sammen med Landtropper, kunne vi ikke dømme om; men at et vel organiseret Landgangskompagni, fra et eller flere Skibe, under mange Omstændigheder vil kunne gjøre god Nytte, derom tvivle vi ikke. Den omtalte Øvelse har ogsaa meget forbedret Skarpskydningen med Geværer. Vore Pistoler ombord ere derimod meget maadelige, og man maa haabe, at Revolvere, der nu haves i alle Mariner (endog i den norske), snarest muligt blive indførte hos os.

Kosten er ikke det uvigtigste Element til Sundhedens Bevarelse, og vi skulde derfor give en skizzeret Udsigt over dens Form og Anvendelse til Orlogs.

Chefen holder sit eget Bord, overeensstemmende med Krigsartiklerne, der befale dette og "forvente, at han jævnlig indbyder Officererne" dertil; denne Forventning er ledsaget af Taffelpenge.

[S. 106]

Officererne ere i en fælles Messe, der bestyres af en af dem selv valgt Messesforstander, som hæver de dem tilstaaede Messepenge og gennem privat antagne Betjente (Kok og Hovmester) sørger for Bespiisningen. Det er Næstkommanderendes Pligt, som den Ældste i Messen, at vaage over, at en god og sømmelig Tone finder Sted i denne.

Mandskabets Bespiisning skeer efter en Spise-Taxt, der er opslaaet paa et Sted i Skibet, hvor den kan læses af Alle; paa den findes anført, hvad der tilkommer enhver Mand af forskjellige Provisioner. Paa den engelske Flaade erhoder Mandskabet hver Uge det, der tilkommer dem, og dermed kunne de da gjøre sig saa lystige, som Disciplinen forøvrigt tillader. Dette Princip følges ikke hos os, hvor det Fornødne til Maaltiderne hver Dag udveies og udleveres; herved forebygges adskillige Misbrug (navnlig med Hensyn til Spirituosa), og i det Hele taget er Sundheden og Tilfredsheden langt bedre tjent hermed. Om Morgenen gives der Thee, om Formiddagen Kl. 11 Øl eller Viin; haves dette ikke, da Grog. Kl. 12 skaffe Folkene til Middag. Formaden bestaaer af sød Suppe, Grød, Ærter og fersk Suppe, som, naar man ligger ved Land, gives idetmindste 2 Gange om Ugen; til Brug i Søen haves preserveeret Suppe, der gjerne gives hver Søndag. Eftermaden varierer mellem fersk og salt Kjød, Flesk og Klipfisk; til Gemyse gives Kartoffler og Grønt paa Suppen, og der medgives desuden presset Kaal, tørret Grønkaal, Petersille, Løg, o. s. v., altsammen af det Bedste, der kan faaes. Med Hensyn til dette Reglement har Chefen frie Hænder. Eftersom han, for Sundhedens Skyld og efter Togtets Natur, finder det hensigtsmæssigt, kan han variere med Bespiisningen, og han kan, naar han finder det passende, lade udgive Extra-Maaltider, Punsch og Extra-Brændeviin. Den sidste Artikel er i de senere Aar, efter Mandskabets eget Valg, udgaaet som reglementeret og Theen er traadt i dens Sted; Chefen bestemmer nu, naar den skal gives extra, hvad der jævnligt finder Sted i haardt Veir, efter anstrængende Arbeide, o. s. v. Paa Brød gives der ingen Rançon; Brødfadet staaer aabent og enhver Mand kan tage saameget, han lyster; og hvad Drikkevandet angaaer, er dette ogsaa tilgængeligt for Alle. Det er nu altid paa Jernkasser og holder sig fortrinligt paa disse. Selv paa længere Reiser vil man ikke komme til at mangle Vand; thi deels har man paa de nyere Skibe

[S. 107]

Dampen som et Hjælpemiddel til at forkorte Reisen, og deels staaer i Forbindelse med Maskinen et Destillations-Apparat, hvis producerede ferske Vand meget godt kan benyttes, naar man passer betids at fylde de tomme Kasser og give den atmosfæriske Luft Leilighed til at indvirke derpaa.

Det er Proviantforvalteren, der forestaaer Folkenes Bespiisning; men som Garanti for disse foregaaer der ingen Proviantering, uden at idetmindste 1 Officeer, 1 Underofficeer og 1 Mand af Besætningen er tilstede derved. Ombord uddeles der intet Maaltid, uden at den vagthavende Officeer iforveien har smagt paa Maden.

Skjøndt der saaledes er gjort Alt for at paasee, at der ikke gives Andet end sund, kraftig Kost, skjøndt der ombord gjøres Alt for at bevare den, skjøndt der ved Land Intet spares for at forskaffe den — gaaer der dog neppe nogen dansk Orlogsmænd ud, uden at der paa Togtet høres en eller anden, mere eller mindre betydende, Klage derover. Saa underligt, som det kan synes, er den vigtigste Grund hertil Folkenes gode Behandling. I forrige Tider, da Tampen dandsede lystigt, nød man mugne Beskøiter, harsk Smør, sveden Grød og bedærvet Flesk med stor Appetit; Vandet raadnede paa de ikke altid rene Trætønder, og paa lange Søreiser gjordes det ofte nødvendigt at formindske Rançonnen, for at Provianten kunde strække til de mange Mennesker; nu derimod ere Provisionerne af bedste Slags; der studeres paa at forøge dem med saadanne, som antages at kunne være Folkene gavnlige eller behagelige, der vaages med ængstelig Omhu over, at Spisetiden ikke forstyrres — og dog er det ikke godt nok. Paa Behandlingen kan der umuligt klages; men Noget skal der klages paa, og saa maa det da gaae ud over Kosten.

[S. 108]

Vi ville ikke herved betegne, at der ikke bør klages, naar Kosten, trods al Forsigtighed, er bleven bedærvet; sligt skeer nemt, især i et tropisk Klima. Klager, naar de fremføres paa en sømmelig Maade, ere berettigede; og ere de grundede, tages de altid tilfølgende; men vi have ogsaa seet Klager fremføres over Proviant, hvis Slethed har været af en saa mikroskopisk Natur, at det for de Bedømmende ikke har været muligt at opdage den. Saadanne Klager burde ikke alene afvises, men straffes, og en mere nøiagtig Undersøgelse, end der nu i Almindelighed skeer i slige Sager, vilde i Regelen lede til en Kilde, hvoraf de ofte udgaae. Visse ildesindede og daarlige Subjekter, hvoraf man fordetmeste har enkelte Stykker ombord, ville som oftest findes at staae bag ved, og man gjør en god Gjerning ved at træde dem under Øinene; thi ikke alene haandhæves herved Disciplinen, men den ordentlige Mand hæves. Naar de falske Toner omhyggelig dæmpes, kommer den gode Tone til sin Ret.

Der er os fortalt en Historie om en dansk Skibschef, der engang paa en godmodig, men træffende Maade revsede endeel saadanne Klagere. Efter at han selv, ved at smage paa Maden, havde forvisset sig om dens Kvalitet, lod han disse, der vare mødte i temmeligt Antal, stille op agter og dernæst pibe alle Mand op. Da Folkene vare samlede, talte han omtrent saaledes: "Der er ført en Klage over Maden herombord; men Maden er god; jeg har selv smagt den. Naar den derfor ikke smager Somme, saa maa det snarere ligge i Mangel paa en god Appetit — men den skal jeg skaffe dem." Folkene pebes forefter; men de klagende Syndere maatte paa staaende Fod entre tre Gange op og ned ad Storreisningen, og denne Manoeuvre foretoges i adskillige Dage, tre Gange hver Dag, til megen Moro for den øvrige Besætning. Der var stor Jubel paa Banjerne, naar et langt varslende Stød i Piben efterfulgtes af det tjenstlige Brøl: "Appetit-Kompagniet paa Dækket!" Over Kosten klagedes der aldrig siden.

[S. 109]

En passende Frihed bidrager naturligtvis meget til et godt Humeur og Tilfredshed blandt Mandskabet. Skibet er jo, fra et vist Standpunkt, et stort Fængsel, hvori Fangenskab, paa Grund af Disciplinens nødvendige Baand (man løsnede disse nok saameget) altid maa føles. Intet er derfor naturligare, end at Enhver, naar Skibet kommer til Land, ønsker at slippe lidt ud af Buret, og selv Nydelsen, som en "Landlov" paa Grund af det Nye og Seeværdige afgiver, forhøies ved den Følelse af privat Frihed, som Landgangen medfører. I de fremmede Mariner, navnlig den nordamerikanske, lader man Folkene faae Landlov paa en lidet hensigtsmæssig Maade, idet man, efterat have holdt dem i halve Aar ad Gangen ombord, slipper dem løs i et Par Dage, og derved aldeles priisgiver dem for alle Lidenskaber, som de ikke unnlade paa det Eftertrykkeligste at tilfredsstille, til Skade for deres Helbred og til liden Ære for det Skib og den Nation, som de repræsenterer. Man gaaer ud fra det høist urigtige Princip, at de ikke have noget med Skibet at bestille, naar de ere i Land, og finder det ikke ydmygende, at man, naar Fristen er udløben, ved en Afdeling af Underofficerer og Marinere maa lede dem op i alle Slags Kipper og som bagbundet Kvæg føre dem ombord. Hele denne Methode viser betegnende, hvorliden sand Omhu man i hine Orlogsmænd har for Mandskabet og hvor lidt Uleilighed man gjør sig med at tænke paa dets Vel.

[S. 110]

Paa vore Orlogsmænd gaaer man nutildags ud fra et ganske andet Princip. Fra det Øieblik, en Mand kommer ombord, søger man ved et Slags Formynderskab at indskrænke den Letsindighed og Ødselhed, som er Matrosens Særkjende, og ihvorvel dette staaer noget i Strid med den nyere Tids frie Principer, kan det ikke alene forsvares, men maa stærkt anbefales, da det paa det Nøieste staaer i Forbindelse med Individets Vel, og følgelig med Tjenestens Gavn. De kontante Penge, som Manden medfører, gjemmes for ham af vedkommende Officeer, hos hvem han kan faae dem, naar han vil bruge dem, og herved sikkrer Manden, der ikke har noget eget Gjemme (undtagen sin Randsel) sig for at tabe Pengene, ligesom ogsaa Leiligheden til Tyveri mellem Mandskabet forebygges. En Mand kan ikke komme hjem fra et Togt uden at have en Styver i Afregning, thi en Bestemmelse paabyder, at han skal have een, eller efter Togtets Varighed flere Maaneders Gage tilgode. Vil han ombord oekonomisere, da gives der ham ogsaa Leilighed dertil; thi hvis han for Exempel giver Afkald paa en enkelt Proviantslags (f. Ex. sin halve Rançon Viin eller Sligt), da anføres dette i hans Kontrabog og erstattes ham i Penge ved Hjemkomsten. Og endelig, gaaer han iland, da sørger man for, at han ikke bliver der, til han har ødelagt, hvad han

[S. 111]

har, og kommer nøgen ombord: man begrænder den Tid, han er iland ad Gangen, men giver ham, saa ofte Omstændighederne tillade det, Lov dertil. Den jævnlige Landlov kan med Rette kaldes en passende Frihed; thi Manden opfører sig passende i Land, hvor Opholdet er afpasset efter hans Formuesomstændigheder, og han trumfer ikke med exalteret Frihed, hvis Uholdbarhed den næste Dags nøgterne Reaktion dybt vil lade ham føle. Det er en Fornøielse at see vore Folk komme ombord efter Landlov, glade og oprømte, og findes der — hvad der jo ikke kan undgaaes, især i den unge Roms Land — ogsaa En og Anden, der med temmelig stive Skridt, et mere end oprømt Væsen og en noget usikker Betoning i Stemmen afgiver sit Nummer til Skibssergeanten, da hører han aldrig et ondt Ord derfor. De af Folkene derimod, som lægge an paa at drikke sig fulde, gaae ikke fri for Tiltale. I vore, ved Ordentlighed og Ædruelighed i høi Grad udmærkede, Skibsbesætninger, signalere de Uordentlige snart sig selv, og deres Navne komme til at figurere i Straffeprotokollen under Rubriken: "Nægtet Landlov", "sat i Bøien", "sat i Straffebakken" osv.

Overeensstemmende med det ovenomtalte Princip, gives der ogsaa ombord Folkene en passende Frihed, saa ofte som skee kan. Der holdes saaledes strængt over, at deres Spisetid ikke bliver forstyrret, og Tiden fra 12—2 i Middagsstunden tilhører i Regelen Mandskabet. I Tropeegnene falder denne Bestemmelse sammen med Sundhedshensyn, der byde Ro og Stilhed paa denne varme Tid af Dagen. Vi have ogsaa seet en videre strakt Frihed, navnlig (især i Begyndelsen) en formindsket Exerceertid, med Held anvendt i de hede Klimater; deraf har fulgt, at naar det var nødvendigt for Tjenesten at lade Folkene arbejde i Solskin, have de, støttet af en tilbørlig Hvile, meget godt udholdt Arbeidet. De have udført det tilfredsstillende og intet Spor af Sygdom er kommet derefter.

[S. 112]

Efter Kl. 6 om Aftenen finder ogsaa Frihed Sted til Kl. 8, da der pibes til Køierne, og man har det bedste Beviis paa, at Tjenesten ikke er overanstrengende, ved at see Folkene om Aftenen dandse, synge, lege og more sig af Hjertens Lyst. Der er medgivet Bibliothek ombord og mange af Folkene, ja de allerfleste, finde megen Nydelse i Læsning. Søndagen, der begynder med Parade og Gudstjeneste, er efter denne fri, og det er da ikke noget usædvanligt Syn, at smaa Grupper lytte til en eller anden velvillig Forelæser. En Udvidelse og systematisk Ordning af Marinens Skibsbiblioteker er derfor meget at anbefale.

Til at eftersee deres Tøi have Folkene Tid 2 Gange ugentlig, Onsdag og Lørdag, fra Kl. 2—5, og i denne Tid finder der ingen Øvelse Sted.

Lørdag Eftermiddag har i de fleste Øren en god Klang. Den er jo Arbeidets Ophør, og jo ordentligere dette har været udført, desto gladere er den Stemning, med hvilken man betragter Ugens Afslutning. Ogsaa ombord er der meer eller mindre Stemning for denne Aften, og naar vi ville føre Læseren midt ind i det Liv, der foregaaer mellem de Personer, hvis Livsbetingelser og Former vi have skizzeret, kunne vi ligesaa godt vælge denne Dag; altsaa:

Det er Lørdag Eftermiddag. En frisk og god Vind fylder Seilene; Solen er behagelig varm; Søen behagelig rolig, og Skibet tilkjendegiver sin Tilfredshed ved at vugge sig besindigt fra den ene Side til den anden og lade Tømmerne knage saa piano som muligt. Ikke en Seiler er at see paa den klare Horizont, hvorfra Landet allerede for flere Dage siden er forsvundet, og hvor det først om Uger vil vise sig. Det er derfor ikke saa underligt, at den vagthavende Officeer spadserer op og ned ad Skandsen i Samtale med Chefen, der er oprømt over den gode Leilighed, hvis Resultat bliver endnu anskueligere, idet Styrmanden, der nylig har logget, melder, at Farten er 10 Miil i Vagten. Styrmanden er en brav Mand, men han har den Svaghed at sætte sin egen Ære og Værdighed paa det nøieste i Forbindelse med den Fart, Skibet gjør. Ved 3 Miils Fart seer han ærgerlig omkring sig og giver Loggen et velmeent Spark; 5 Miil gaaer an; ved 8 Miil stiger hans Opmærksomhed; 9 Miil — Hænderne i Lommen og han seer Enhver dristig i Ansigtet; 10 Miil en omhyggelig Behandling af Loglinen og et begjærligt Blik efter meer Vind. Ved 11 og 12 Miil smitter han den vagthavende Officeer, hans Tone mod denne er tillidsfuld, mod Uvedkommende overmodig. Han er som en Mand af den gamle Koffardiskole heller ikke fri for nogen Overtro, men veed ypperligt at forudsige, hvad Veir man faaer, og seer en Seiler før nogen Anden ombord.

[S. 113]

Som sagt, vi løbe 10, og han er i et saa straalende Humeur, at han maa meddele sig lidt til Roergængereren, hvis Navn ligesaa godt kan være Søren som noget andet. Al Ære være Dig, Søren, som Du staaer der ved Rattet med dit aabne ærlige Ansigt, hvis Øie er fæstet paa Kompasset, men hvis Øre er aabant for Styrmandens Gisninger og nedladende Bemærkninger, der fremkalde et tvetydigt Smiil om din skjæggede Mund, som viser dine sunde Tænder. Drei kun Rattet en Knage, for at Du med Sandhed kan overlevere SSV. til din Afløser, der kommer derhenne paa den læ Side af Skandsen, og gak saa hen og hviil Dig paa dine Laurbær. Du kan gjøre det med en god Samvittighed, thi Du kommer med det samme Ansigt igjen, selv om Veiret er aldrig saa galt, og Du staaer da ligesaa rolig og trolig paa Din Post, naar Regnen vælter ned over Dig og de svære Søer hvert Øieblik kaste Dig Skibet ud af Kursen. Saa veed Du at liste og lempe Dig imellem dem, og føler en stolt Tilfredshed, naar de støiende, men uskadelige fare forbi.

[S. 114]

Det er Lørdag Eftermiddag. Næstkommanderende staaer henne ved Skorstenen, røger en Cigar og glæder sig over det lange hvide Dæk, som har faaet en Skuring for at være rigtig smukt til Søndagen. Dækket er hans stadige Glæde, men ogsaa hans stadige Bekymring, især i et Dampskib, hvor Kulfylding og sorte Maskinbeen ere fremherskende Elementer, der ikke som Olieklatter lade sig fjerne ved Pipeleer, men kun ved kraftige og gjennemgribende Foranstaltninger.

Gaae vi forefter, da finde vi Vagtmandskabet, som sidde med deres Randsler paa Dækket, hist og

her, snart enkeltviis, snart samlede, Nogle ivrigt syende, Andre gemytlig passiarende i deres forskellige Dialekter. Og af dem er der alle Slags ombord, hvor endogsaa de "blandede Distrikter" ere repræsenterede, som man kan erfare ved at kaste Øiet hen til en lille Klynge af velvoxne, kraftige Folk, der have opslaaet deres Paulun henne ved Bedingen, hvor de med rolig Stolthed mønstre deres Randslers ordentlige, næsten velhavende Indhold. De tale Tydsk; men forarges ikke, ellers saa velvillige Tilskuere, over disse Holstenere. Der er ingen ordentligere Folk ombord; i deres rolige Hjerner gjære ingen skumle Planer, hverken mod Staten hjemme eller den lille Stat, hvoraf de ere veltjenende Undersaatter, der maaskee meer end deres Medtjenende skjønne paa den gode Behandling, deres værdige og duelige Opførsel berettiger dem til. Men herved ville vi dog ikke forkleine den skikkelige Jyde, hvoraf et Exemplar findes tætved, [S. 115] beskjæftiget med at lappe et Par Buxer, hvis oprindelige Farve paa ingen Maade staaer i Samklang med de Smaastykkers, der Tid efter anden ere anbragte paa dem — nu lader han sit Arbeide hvile og roder omkring i Randslen. Hvad er det for et lille Bind, han holder i den ene Haand, medens han med den anden mekanisk skyder Huen paa Skraa og kløer sig betænksomt i Nakken; det er ingen Livs-Idyl, men den tørre Prosa, i Form af hans Kontrabog, som den oekonomiske Jyde studerer — der er et lille svedet Smil paa hans Ansigt, idet han lukker Bogen sammen og stopper en stumpet Pibe med *Petum Optimum*, hvoraf han endnu hjemmefra har en Beholdning. Fyenboen, hans Sidemand, røger derimod Cigar, og det poliske Udtryk i hans Øine, der gjennemløbe et Brev fra Kjæresten, forhøies endmere ved den heldende Stilling, hans Hoved, for at gaee fri af Cigarrøgen, har antaget.

Men vi maa gaee videre, om ikke for Andet saa for at see lidt nærmere paa den Mand, som sidder der, ikke langt fra Svinestien, hvis Parfume generer vore Lugteorganer. Ham generer det ikke, tvertimod det er hjemligt for ham, thi det minder ham om Skovshoved; og det er ikke usandsynligt, at han tænker paa sin store "Sparebøsse" derhjemme, der maaskee i samme Øieblik soler sig velbehagelig paa Strandveien; maaskee minder det lille Kjødnet, som han arbeider paa, ham om det større Net, hvorved han hjemme tjener sit Brød, og det er ikke umuligt, at hans Tanker "fare saa vide" i den modsatte Retning af den, hvori han med 9 Miils Fart stryger over Søen. Ombord er han imidlertid en Typus paa Elskværdighed, barnlig i sin Glæde og nøisom i sin Væren; undertiden er han til nogen Forargelse for Underofficeren, der lærer ham Geværexercitsen, da Pegefingern gjerne vil forlade Buxesømmen og Ryggen indtage den Stilling, som en lang Øvelse i at trække paa en Aare har givet den; men han gjør sig saa megen Umage, at det er umuligt at blive vred paa ham, da han forøvrigt er flink ombord og paa et Fartøi jo i sit Element. [S. 116]

Manden paa Udkig er en Bornholmer. Om disse har man den gamle Tradition, at man ikke maa have flere af dem ombord, end der er Master i Skibet, og dette grunder sig paa en af Krigsartiklernes barbariske Straffe. Det hedder: "Trækker Nogen Kniv, da skal den slaaes gennem hans Haand til Masten og han selv rive den ud" — Bornholmernes Hidsighed og Trættekjærhed udsatte dem i gamle Dage for hiin Straf. Nutildags ere hverken Straffene eller de saa slemme, skjøndt man ikke kan fritage dem for en Slags snakkende Paastaaelighed, der kommer ovennævnte Feil temmelig nær. De ere imidlertid nogle af de meest uforfærdede Søfolk i Verden, og ere tidt i mange Aar borte fra Hjemmet i fremmed Fart. Heller ikke vare de i gamle Dage bekjendte for megen Følsomhed, men for en temmelig stærk Nærighed, hvorpaa følgende lille Anekdote afgiver et Beviis.

En bornholmsk Skipper sidder i Kahyten og røger sin Pibe, da han hører et Pladsk i Vandet og en Støi paa Dækket.

"Hvad var det?"

"Kaptain, det var Kokken, der gik overbord!" (Kaptainen stikker Hovedet ud af Døren.)

"I Jesu Navn, han maa berge sig selv; Storbaaden kan ikke vage — Gud være ham naadig!" (Trækker sig tilbage og røger videre — et Ophold, nok et Pladsk.)

"Hvad var det?"

"Kaptain, Kaptain — Grisen gik overbord!" (Kaptainen styrter op paa Dækket.) [S. 117]

"Ih for en Ulykke — luf til Vinden, Din Slubbert, rap jer med Storbaaden og berg det uskyldige Dyr i Jesu Navn, at det ikke skal synke for vore Øine."

Nærige ere Bornholmerne endnu, eller de have idetmindste megen Kjøbmandsaand; kun er det nu ikke Andres, men deres eget Liv de ere ufølsomme for. I deres smaa Baade vove de sig langt ud til forbiseilende Skibe for at sælge Æg og Høns, og det er da ikke saa underligt, at de ere noget dyre med dem, naar deres Liv undertiden er Indsatsen.

Lader os gaee ned under Dækket. Der træffe vi Baadsmand, Kanoneer, Seilmager og Tømmermand, og Alle skrive de deres Regnskabsbøger til Dato; det er jo Søndag imorgen, og saa skulle disse tilligemed alle øvrige Protokoller, attererede af Officererne, forelægges Chefen. Det er hverken Baadsmandens eller hans Kollegers Yndlingsbeskjæftigelse, vi der træffe dem ifærd med; han er en "rask" Mand og færdes helst paa Dækket; men nu har han Frivagt, og der er for Øieblikket ikke Brug for hans Pibe og Stemme. Naar det gjælder, komme de frem, og han er ikke den Mand, der sparer paa dem.

Hernede paa Banjerne efterseer Frivagten sit Tøi; men de have Borde og Bænke til deres Disposition, hvad der meget konvenerer "Digteren" — thi vi have ogsaa en Repræsentant for denne ædle Kunst ombord. Han er en fredsommelig Mand, og nyder, paa Grund af nogle

Leilighedsdigte, endeel Agtelse blandt Mandskabet. Med et tankefuldt Blik og et Par barkedede Næver, hvoraf den ene holder en Mellemting af en Pen og en Pensel (da det er en Staalpen, surret til et Penselskaft), finde vi ham bøiet over et Stykke Konzept, der alt har modtaget følgende to Strofer:

"Du stolte Ørn,
Som fører mig saa langt bort fra min Kone og mine smaabitte Børn —"

og nu venter paa videre Mærker af Aandens Flugt. Henne ved Kabysen om Bagbord staaer Skibskokken ifærd med at koge Folkenes Thee; om Styrbord staaer Mesterkokken, der er en dannet Mand og ved flere Leiligheder siger til Oppasseren Peter: "Fy, Peter, jeg kan ikke begribe, hvorledes Du kan bekvemme Dig til at tage et saadant Ord i Din Mund som 'Fanden gale mig' — Du som er saa udannet, at Du kalder en *Omelette aux Confitures* for Finkenet Overture!" For Øieblikket træffe vi samme Mand i en dybsindig Betragtning, med den ene Haand velvillig hvilende paa et Svinehoved, i hvis brystne Blik han søger at udgrunde en eller anden dyb Hemmelighed, og med den anden flade Haand distrait hvilende paa Hoften. "Vel har jeg", siger han til Hovmesteren, der med en spørgende Mine betragter ham, "adskillige Gange forvandlet — om jeg saa maa sige — en tam And til en Vildand; men at forvandle et tamt Sviin til et Vildsviin — det ligger udenfor min egentlige Praxis!"

Men hvad er det for en Latter, der lyder derhenne? En Klynge har samlet sig om et enkelt Individ, der lader til at have sagt noget Morsomt, det seer man paa den flotte og selvbevidste Maneer — han er *maitre de plaisir* ombord. Hvad Landsmand er han forresten? Læser, han er en Kjøbenhavnner og Stedfortræder ovenikjøbet. Han er et vittigt Hoved, og han er ligesom Pahlen i Adam Homo et miskjendt Geni. Men ikke nu; nu er han i sin Glorie; han er et Orakel blandt Folkene, blandt hvilke han fremtræder med et Forraad af Sange, hvoriblandt adskillige gemene, og danner sig hurtigt en Cirkel af Beundrere; hans Nytte til at sætte Liv i Folkene kan ikke benægtes, skjøndt det indsees, at han, hvis Togtet varer længe nok, vil kulminere og styrte fra sin populaire Høide. Det Tidspunkt indtræffer, da hans staaende Fraser ere opbrugte, hans gemene Viser forslidte, hans Kredit forspildt; da er det han tager fat paa en anden Maade — ved Spirituosa søger han at erstatte Mangel paa Spiritualitet; han taler til enkelte svage Hoveder om slet Kost, faaer dem opsatte paa at klage, drikker sig fuld iland, skjælder ud, kommer i Bøien, i Straffebakken og ender maaskee med en Lussing.

Man kan ikke omgaaes varsomt nok med visse Stedfortrædere, især de Folk, der gaae ud af Tjenesten og som man troer sig kvit, indtil man en skjøn Dag seer dem ombord i ovennævnte Egenskab. Vi kjende flere Exempler herpaa; de begynde godt nok, men holde aldrig ud, hvortil Grunden er, at ikke Faa af dem ere af den Kaliber, som vi ovenfor have omtalt. Vi ville ikke kaste en Skygge paa Stedfortrædere eller Kjøbenhavnnerne i det Hele; men vist er det, at han som sidder der — han ender sikkert i Bøien. *Sic transit gloria mundi!*

Fyrbøderne maa ogsaa gjerne underkastes en omhyggelig Revision, inden de komme ombord — i Mangel deraf en stræng Kontrol ombord. Til denne Bestilling faaes ofte slette Subjekter.^[3]

Det er Aften. Der er Liv forude paa Bakken. Der er Koncert, Sang og Dands. Primo- og Sekund-Violin trakteres taalelig vel, og understøttes paa det Smagfuldeste af en Ladestokke-Triangel, en tom Blikdaase som Tromme og en Barnefløite, hvorpaa en stor skjægget Mand spiller med uforligneligt Alvor; man dandser Valse og Sextoure og "Hvorfor skulde jeg ikke gifte mig" akkompagnerer en lystig Reel, som lokker Officererne til at være Tilskuere; Melodien slaaer om til *Yankee doodle* og Dandserne ere utrættelige; de meest Adstadige smittes, og selv den forknytte Oppasser, der i sin Fortvivelse og Søsyge vilde i Land ved Skagen og nu er et Pragtexemplar af Fedme, faaer sig en Svingom, men bliver flau, da hans Lieutenant siger: "det var Ret, Jens!"

Omsider ender Dandsen og Sangen toner. Adskillige af de faste Folk have hjemme en Sangforening, og er man saa heldig at have nogle Stemmer ombord, hvad næsten altid er Tilfældet, er dette en stor Nydelse; man hører nu ikke lutter Matrossange, men smukke fiirstemmige fædrelandske Viser, der foruden at anslaae den veemodige Stemning, som Hjemmets Toner medføre, vække den styrkende Følelse om Fædrelandet, som vi Alle tjene, som vi føre med os ombord og som vi skulle bevare uplettet, hvor vi komme i Verden.

Klokken er 10; Tonerne ere hendøde, Officererne ere med en: "god Vagt!" til den Vagthavende gaaede tilkøis, Chefen har faaet Melding om, at Ild og Lys er slukket, har givet sine Ordre for Natten og er gaaet ned; der er stille i Skibet, og man hører kun Søens Skulpen, Udkiggernes eensformige "Alt vel" og nogle af Vagtfolkernes afmaalte Skridt forude. Foroven skinne Stjernerne; men Nathuslanternen oplyser Kompasset; den grønne Lanterne om Styrbord og den røde om Bagbord sende deres varslende Straaler ud i Rummet — Skibet er overladt til den Vagthavende, og denne igjen til sine egne Tanker.

Der er for Tiden megen Uklarhed paa det nautiske Gebeet. Skibenes Form og Skytsets Styrke søge at overbyde hinanden i et stedse stigende Forhold, hvis Slutningsled det neppe er givet vor Tid at see. Monitor's og Merrimac's Kamp har endelig stillet Sagen paa Spidsen, og Marinerne drømme nu kun om Jern og Pandser, som man ikke kan faae svært nok og om Kanoner, der muligviis antage de Dimensioner, at man maa betjene dem med Damp.

Men hvad der ikke er forandret i sit Væsen, det er Søen og Vinden, og Erfaringen har i afvigte Aar viist, at de sætte visse Grændser for den gigantiske og kolossale Skibsbygning, som ikke ustraffet tør overskrides, eller idetmindste, at Tekniken endnu maa forme sig under Elementernes Villie, som den saa stolt bekæmper, men endnu ikke har overvundet. Ved hvert nyt Forsøg modtages der en Mindelse derom. Paa Verdens største Passageerskib »*Great Eastern*« knak Roret, da det forrige Aar gik over Atlanterhavet, og den mægtige Masse laae i adskillige Timer som en Boldt for Søen; det engelske Pantserskib *Warrior* (der forresten ogsaa har Seil) var paa sin sidste Prøve i Spanske Søen, paa Grund af sin store Jernvægt, over al Maade voldsomt i sine Bevægelser. Alle Luger maatte lukkes tæt til for at holde Vandet ude, og Temperaturen blev derved under Dækket saadan, at Folkene vare nærved at kvæles. Over det nye Stof er man endnu ikke Herre, hvor ivrigt der end arbeides derpaa. Hvor meget man end gjør sig Umage for at overføre det nye Princip paa søgaaende Skibe, møder man, som sagt, denne Modstand af Søen og Vinden, som der, foruden mekaniske Midler, maa Kjendskab og Erfaring til at stride imod. Den Tanke, at man i Fremtiden kun skulde behøve Maskinfolk og Artillerister, er derfor ogsaa kun berettiget, hvor Talen er om flydende Batterier, der skulde bevæge sig i smult Vande, og der maa da alligevel altid nogle Søkyndige til at føre disse. Skulle de ligge fortøiede, gaae de jo over til at betragtes som Fæstninger. Hvad ikke-sødygtige Folk have kunnet udrette paa disse, have vi seet i vore Blokskibes heltmodige Kamp 1801.

[S. 122]

Vi ville ikke her nærmere gaae ind paa de forskjellige Fremtoninger af den nyere maritime Krigsførelse, der desuden ligger i en Overgang, som tilhører Experimentet, men er temmelig uholdbar for Betragtninger, der skulde lede til bestemte Resultater, og vi have kun berørt dem for at antyde, at det Nye i alt Fald man bygges paa Basis af det Gamle. Naar Skibet er i Søen, maa det — ligemeget hvad Skikkelse det har — have sin bestemte Organisation; det maa have en Besætning, der kan betjene Kanonerne paa det slingrende Dæk, og da det maa have Seil som Reserve, maa det have Folk, der forstaae at arbeide med disse. Det maa have en Chef, der forstaaer at føre det over Søen, at bruge det mod Fjenden, at lade dets Flag med Ære vaie paa fremmede Steder. Det maa have Officerer til Vagt, Navigering og al den indvendige Tjeneste. Dampen gjør ingenlunde Alting saa jævnt og glat — man stiller større Fordringer til det Skib, som har den, og en større Paapassenhed er under mange Forhold nødvendigere under Damp end under Seil. Indførelsen af Dampen har paalagt Søofficeren en moralsk Forpligtelse mere, uden at tage nogen af hans forrige fra ham, hans Fag er blevet mere videnskabeligt begrundet i de senere Aar; men den Skole, hvori han skal uddannes, er og bliver Praxis. Orlogstjenesten bliver hans vigtigste Opgave, og vi have i det Foregaaende søgt at give et skizzeret Billede af dennes Udvikling og viist, hvorledes Orlogsskibet er en Stat, dannet under særegne Betingelser med eet bestemt Formaal. Løsrevet fra Alt, henviist til sine egne Kræfter, bestaaende ved sine egne Love, udfolder det i Søen den Virksomhed, som efterhaanden drager alle de forskjellige Elementer indenborde til sig, lærer hvert især at gjøre sin Dont og at yde sit Bidrag til det Hele, og derfor er det vigtigt, at man holder Orlogsskibet i Søen; thi Tjenesten læres kun tilfredsstillende

[S. 123]

Ombord!

Indhold.

[S. 124]

Udreise og Ankomst til Øerne	Sidde
Togt til La Guayra og Porto Cabello (Besøg i Caracas) (9de Septbr.—29de Septbr.)	5
Ved de danske Øer (29de Septbr.—2den Novbr.)	24
Tour til St. Kitts (St. Christophe) (2den Novbr.—9de Novbr.)	27
Ved de danske Øer (9de Novbr.—29de Decbr.)	30
Togt til Santa Marta, Kingston (Jamaica), Rum Key og Havana (29de Decbr. 1861—6te Febr. 1862)	34
Ved de danske Øer (6te Febr.—24de April)	45
Togt til Martinique og Trinidad (24de April—9de Mai)	46
Ved de danske Øer (9de Mai—1ste Juni)	57
Hjemreise. — Oversigt	58
"Ombord" (et Supplement)	85

Baron Münchhausens vidunderlige Reiser
tillands og tilvands, fortalt af ham selv. Med Lithographier.
Indb. 84 Sk.

[S. 125]

Ved Saltsøen

et **Besøg hos Mormonerne i Utah**, af **W. Chandless**, oversat fra Engelsk. hft. 1 Rd. 48 Sk.

Fr. Markham eller de unge Reisende

i **Czarens Land**, af **W. Kingston**, oversat fra Engelsk, Med Lithographier. Indb. 1 Rd. 20 Sk.

Reiseskitser fra Syden

af **H. R.** hft. 1 Rd. 24 Sk.

De vaade Veie

eller Midshipman Neil d'Arcys Levnet og Bedrifter, af **W. Kingston**, oversat fra Engelsk.
Med Lithographier.
Indb. 1 Rd. 72 Sk.

Et Aar i Grønland

af **Fr. Jacobsen**. Med Kort, hft. 48 Sk.

En lille gudelig Sømandsbog,

oversat og med Tillæg forsynet
af

Pastor **M. Th. Wøldike**.

Indb. 40 Sk.

Fr. Wøldikes Forlagsboghandel

Udkommen er:

[S. 126]

Morgenstudier
angaaende Regjeringskunsten

af

Kong Frederik II. af Preussen,

kaldet den Store,

skrevne for hans Neveu.

Hft. 24 Sk.

Krigen i China i 1860,

med Beskrivelse af

Landet og Indbyggerne,

af **J. G. Walseley**, oversat fra Engelsk af **W^m. Mariboe**.

Priis 1 Rd. 24 Sk.

Pariserskafottets Historie

eller

Familien Sansons Memoirer,

udgivne af **H. Sanson**, forhen Skarpretter i Paris.

1ste og 2den Deel indeholder:

Historisk Oversigt over de forskjellige Straffemethoder — Familien Sansons Memoirer — Min Families Oprindelse — Charles Sanson de Langval — Forudsigelsen — Tilflugtstedet — Charles Sansons Manuscript — Ankomsten til Paris — Madame Tiquets Proces og Henrettelse — Flyveskrifter under Ludvig den Fjortende — Nicolas Larcher — En Røverdomstol i det 18de Aarhundrede — Tiggeren — Cellemares Sømmensværgelse — Marquise de Parabère — Laws System — Grev Horn — Cartouche — Cartouches Medskyldige — François Damiers — Lally Tollendal — Chevalier de la Barre — Skarpretter og Parlamentet.

Subskription paa dette meget interessante Værk, der vil udkomme i c. **16 Hefter à 20 B.**, modtages i enhver Boghandel.

En Slavindes Liv og Kamp,

fortalt af hende selv, oversat fra Engelsk af **W^m. Mariboe**.

Det er en velskreven Bog, som i en Række Afsnit, gennem en enkelt Slavindes Liv, giver os en

Skildring af det amerikanske Slaveri med dets mange Afskyeligheder og viser navnlig dets sørgelige Indflydelse paa den unge Pige og den moralske Fordærvelse, hun som en Følge deraf er udsat for.

I illustr. Papbind 1 Rd. 36 B.

Fodnoter:

- [1] I de engelske Krigsskibe, der skulle seile, er, saavidt vi vide, den første officielle Handling den, at Chefen oplæser sin Bestalling (*commission*) for det forsamlede Mandskab og saaledes strax fremstiller sig for dette som den, der har den første Ret til at befale. I vore Skibe finder dette ikke Sted, muligviis paa Grund af vore mindre Forhold; dog skjønnes det ikke rettere, end at dette kunde være passende og — for at benytte et engelsk Udtryk — *in due form*.
- [2] De, der interessere sig for Hygieinen ombord, ville i *Dr. Hornemanns* fortræffelige Afhandlinger derom, i Tidsskrift for Søvæsen 1859 og 1860, finde interessante Oplysninger og Anviisninger.
- [3] Paa kortere Togter er det undertiden vanskeligt nok at udpege Sletheden. Paa længere Togter angiver den sig selv. Men enten Touren er kort eller lang, udgjøre de slette Elementer kun en meget lav Procent af Besætningerne i vore Skibe.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KORVETTEN HEIMDAL'S TOGT TIL DE VESTINDISKE FARVANDE I AARENE 1861 & 1862 ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE

PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United

States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™

License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive

Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.